

АПЕЛАЦИОНИ СУД У КРАГУЈЕВЦУ

БИЛТЕН

судске праксе

**КРАГУЈЕВАЦ – година IV
бр. 1/2013**

**Intermex
Software & Communication
Београд**

Билтен судске праксе Апелационог суда у Крагујевцу

За Апелациони суд у Крагујевцу: Весна Петровић, *вф председника суда*

ИЗДАВАЧ: Intermex, Београд, Булевар Војводе Мишића 37/II

За издавача: Љиљана Миленковић Васовић, *директор*

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Весна Петровић, *вф председника суда*

Заменици главног и одговорног уредника:

- за кривичну материју: Александар Блануша, *судија*

- за грађанску материју: Божидар Вујичић, *судија*

РЕДАКЦИЈА:

СУДИЈЕ: Љубинко Тетеновић, Милунка Цветковић, Оливера Бојовић,
Радоман Спарих, Милевка Миленковић, Обрен Јездић,
Симонида Милорадовић, Биљана Николић, Смиљана Ристић.

СЕКРЕТАРИ

РЕДАКЦИЈЕ: - за кривичну материју, Ивана Пламенац,
судијски помоћник

- за грађанску материју, Марија Лекић,
судијски помоћник

ТЕХНИЧКИ

СЕКРЕТАР: Славица Јовановић

САДРЖАЈ:***Весна Петровић***

Извод из извештаја о раду Апелационог суда у Крагујевцу,
за период 01.01.2012. – 31.12.2012.....5

Годишњи распоред послова
Апелационог суда у Крагујевцу за 2013. годину.....23

Биљана Николић

Вредновање рада судија.....34

Евакуација судија у Француском правном систему.....35

КРИВИЧНО ПРАВО***Александар Блануша***

Однос процесне дисциплине према ефикасном кривичном поступку
(нови Законик о кривичном поступку).....39

Марија Марковић

Закон о амнестији и његова примена у судској пракси
– нека спорна питања -.....51

Бошко Радошевић

Неуплаћивање доприноса за обавезно социјално осигурање као предмет
кривичног дела неуплаћивање пореза по одбитку.....56

ЗАКЉУЧЦИ Кривичног одељења Апелационог суда у Крагујевцу

Са седнице одржане 12.09.2012. године.....60

ОДГОВОРИ Врховног касационог суда на питања Апелационог суда у Крагујевцу, у вези примене Закона о амнестији,

Са седнице Кривичног одељења одржане дана 07.12.2012. године.....61

ОДГОВОРИ Апелационог суда у Крагујевцу, у сарадњи са судијама првог већа Кривичног одељења Врховног касационог суда, на питања судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу

Са седнице Кривичног одељења одржане дана 07.12.2012. године.....62

СУДСКА ПРАКСА

Сентенце из одлука судова.....68

Материјално право.....68

Процесно право.....94

ГРАЂАНСКО ПРАВО**Смиљана Ристић**

Нови Закон о државном премеру и катастру и
могућност подношења брисовне тужбе..... 114

Божидар Вујичић

Цртице из судске праксе
Грађанског одељења Апелационог суда у Крагујевцу..... 117

ПРАВНИ СТАВ са заједничке седнице Грађанског одељења и Одељења за радне спорове,
са одржане дана 21.12.2013. године 120

ОДГОВОРИ на питања судова..... 121

СУДСКА ПРАКСА

Сентенце из одлука судова 131

Парнични поступак 131
Облигационо право..... 134
Стварно-правни односи 139
Породично право..... 143
Наследно право..... 148
Радно право..... 152
Остало..... 154

ИЗВОД ИЗ ИЗВЕШТАЈА**О РАДУ АПЕЛАЦИОНОГ СУДА
У КРАГУЈЕВЦУ****за период 01.01.2012. - 31.12.2012. године****РАД СУДА У ЦЕЛИНИ**

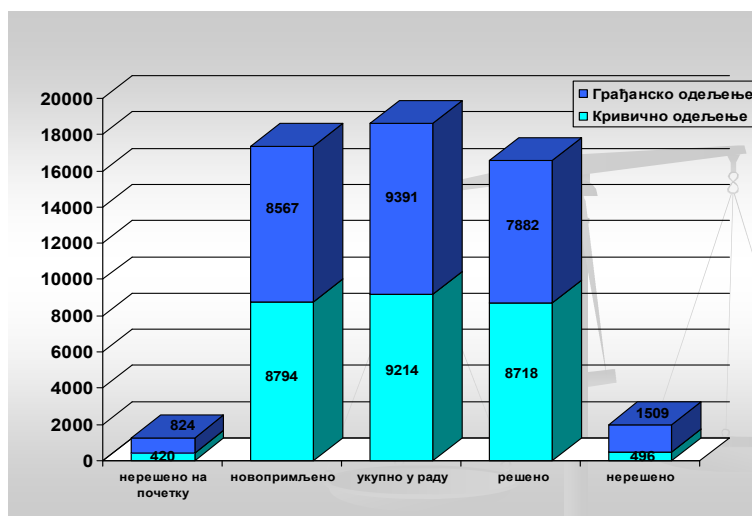
Годишњим распоредом послова за Апелациони суд у Крагујевцу за 2012. годину бр. СУ I-2-103/11 од 12.12.2011. године, формирана су следећа одељења: кривично, одељење за кривичне поступке против малолетника, грађанско, одељење за радне спорове, Одељење судске праксе и Припремно одељење. У Кривичном одељењу формирано је седам већа ради одлучивања у другом степену по жалбама изјављеним против одлука првостепеног суда, у Одељењу за кривичне поступке против малолетника једно веће које поступа и као веће у саставу кривичног одељења, у смислу чл. 23 Закона о судијама. У Грађанском одељењу је формирано шест већа од којих су поједина већа специјализована и за поступање у породичним споровима. У Одељењу за радне спорове формирана су три већа. Такође је формирано и Одељење судске праксе и Припремно одељење, у смислу чл. 33 став 1 и 2 Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку и чл. 16 Судског пословника.

У току 2012. године од 53 судија, колико је изабрано за овај Суд, активно је поступало 49 судија.

Укупан број предмета у раду у суду

У Апелационом суду у Крагујевцу, у периоду од 01.01.2012. до 31.12.2012. године, **укупно у раду је било 18605 предмета**, од ког броја новопримљених предмета је било 17361 предмета, а нерешених предмета на почетку извештајног периода 1244 предмета. Просечно је било у раду по судији 379,70 предмета. Просечан прилив предмета по судији у суду је био **32,21**. Од 18605 предмета укупно је **решено 16600 предмета**, од тога мериторно **15300 предмета или 92,17%**, а на други начин **1300 предмета или 7,83%**. Решено је укупно **518 старих предмета према датуму пријема и 7871 стари предмет према датуму иницијалног акта**. Судије Апелационог суда у Крагујевцу су **просечно месечно решавале по 30,80 предмета**. Остало је укупно нерешено **2005 предмета**, од тога **91 стари предмет према датуму пријема, а 1338 старих предмета према датуму иницијалног акта**. Просечно је предмета остало у раду по судији у одељењу **40,92**, од тога старих према датуму пријема **1,86**, а старих према датуму иницијалног акта **27,31**. Процент решених предмета на нивоу Апелационог суда износи **89,22%**.

Графички и табеларни приказ рада Апелационог суда у целини за 2012. годину

Материја	Број судија у материји	нерешено на почетку	Новопримљени предмети	Укупно у раду	Просечан прилив по судији	Решено				Просечно решено по судији у одељењу	Нерешено на крају		Просечно предмета у раду по судији у одељењу		Квалитет рада		Ажурирност	Процент мериторно решених
						Мериторно	На други начин	Укупно решено	Од тога старих		Остало у раду као нерешено	Од тога старих	Укупно	Старих	Савладавање прилива	Процент решених		
Кж1	25	383	5988	6371	21,77	5919	7	5926	3402	21,55	445	280	17,80	11,20	98,96	93,02	0,82	99,88
Кж2	25	34	2627	2661	9,55	2584	36	2620	331	9,53	41	12	1,64	0,48	99,73	98,46	0,17	98,63
Кж3	5	3	43	46	0,78	42		42	39	0,76	4	3	0,80	0,60	97,67	91,30	1,02	100,00
Кр	25		60	60	0,22	54	4	58	2	0,21	2		0,08	0,00	96,67	96,67	0,37	93,10
Кжм1	3		54	54	1,64	51		51	8	1,55	3		1,00	0,00	94,44	94,44	0,61	100,00
Кжм2	3		20	20	0,61	19	1	20	2	0,61			0,00	0,00	100,00	100,00	0,00	95,00
Крм	2		2	2	0,09	1		1		0,05	1		0,50	0,00	50,00	50,00	5,50	100,00
Гж	18	352	4352	4704	21,98	3644	541	4185	2324	21,14	519	400	28,83	22,22	96,16	88,97	1,31	87,07
Гж1	6	463	3551	4014	53,80	2457	583	3040	1642	46,06	974	642	162,33	107,00	85,61	75,73	3,02	80,82
Гж2	9	5	516	521	5,21	439	77	516	100	5,21	5	1	0,56	0,11	100,00	99,04	0,11	85,08
Р	16	4	36	40	0,20	25	15	40	12	0,23			0,00	0,00	111,11	100,00	0,00	62,50
Рех	9		31	31	0,31	21	6	27	7	0,27	4		0,44	0,00	87,10	87,10	1,42	77,78
Р1	24		81	81	0,31	44	30	74	2	0,28	7		0,29	0,00	91,36	91,36	0,95	59,46
Укуп.	49	1244	17361	18605	32,21	15300	1300	16600	7871	30,80	2005	1338	40,92	27,31	95,62	89,22	1,27	92,17

Како је на нивоу Апелационог суда **решено** укупно **16600** предмета или **89,22%** предмета од укупног броја предмета у раду, од тога **15300** предмета или **92,17%** **мериторно**, да је остало **нерешено** само **10,78%** предмета, може се закључити да су судије Апелационог суда у Крагујевцу и сви запослени постигли веома добре резултате рада.

Ажурност на нивоу суда износи 1,27 .

КВАЛИТЕТ РАДА

Што се тиче квалитета рада и квалитета одлука судија Апелационог суда у Крагујевцу од укупно 319 одлука разматраних по ванредним правним лековима потврђена је 281 одлука или 88,09%, преиначено је укупно 15 одлука или 4,70%, а укинута је 22 одлуке или 6,90%, док је делимично преиначена или укинута 1 одлука или 0,31%, што указује на то да је само један мањи број одлука Апелационог суда у Крагујевцу преиначен, односно укинута од стране Врховног касационог суда.

1. Упоредна анализа примљених предмета (прилив предмета) за период 01.01.2012. - 31.12.2012. године у односу на период 01.01.2011. - 31.12.2011. године

Упоредном анализом извештаја о раду Суда у погледу новопримљених предмета у извештајном периоду 01.01.2012. - 31.12.2012. године у односу на извештајни период 01.01.2011. - 31.12.2011. године, утврђује се да је у периоду 01.01.2012. - 31.12.2012. године примљено укупно 17361 предмет, односно 2560 предмета **више** или 17,30 % предмета у односу на исти извештајни период 2011. године када је примљено 14801 предмета.

Упоредни преглед новопримљених предмета за период 01.01.2012. - 31.12.2012. године у односу на период 01.01.2011. - 31.12.2011. године

МАТЕРИЈА	ГОДИШЊИ 2011. год.	ГОДИШЊИ 2012. год.	УВЕЋАЊЕ	%
	НОВОПРИМЉЕНИ	НОВОПРИМЉЕНИ		
Кж1	5391	5988	+597	+11,07
Кж2	2380	2627	+247	+10,38
Кж3	27	43	+16	+59,26
Кр	84	60	-24	-28,57
Кжм1	36	54	+18	+50,00
Кжм2	25	20	-5	-20,00
Крм	6	2	-4	-66,67
УКУПНО Кж	7949	8794	+845	+10,63
Гж	3255	4352	+1097	+33,70
Гж1	2969	3551	+582	+19,60
Гж2	489	516	+27	+5,52
Р	85	36	-49	-57,65
Р1	37	31	+14	+37,84
Рex	17	81	+44	+258,82
УКУПНО Гж	6852	8567	+1715	+25,03
УКУПНО Кж и Гж	14801	17361	+2560	+17,30

2. Упоредна анализа рада суда за период 01.01.2012.-31.12.2012. године у односу на период 01.01.2011. - 31.12.2011. године

Упоредном анализом извештаја о раду суда у извештајном периоду 01.01.2012. - 31.12.2012. године у односу на извештајни период 01.01.2011. - 31.12.2011. године, утврђује се да је у Апелационом суду у Крагујевцу у периоду 01.01.2012. - 31.12.2012. године **решено укупно** на нивоу суда 16600 предмета што је **више** предмета у односу на исти извештајни период 2011. године када је решено укупно 15640 предмета на нивоу суда. Процент решених предмета у периоду 01.01.2012. - 31.12.2012. године на нивоу суда је 89,22%, што представља нешто мањи проценат у односу на исти извештајни период 2011. године када је проценат решених предмета износио 92,63%.

Савладавање прилива у периоду 01.01.2012. - 31.12.2012. године износи 95,62% на нивоу суда.

На основу изложеног може се закључити да је и поред повећаног прилива у 2012. години у односу на 2011. годину за 2560 предмета или 17,30%, укупан број решених предмета већи у 2012. години за 960 предмета, док је проценат решених предмета у 2012. години због повећаног прилива предмета у 2012. години нешто мањи у односу на 2011. години када је исти износио 92,63%.

РАД КРИВИЧНОГ ОДЕЉЕЊА

Годишњим распоредом послова СУ I-2-103/11 од 12.12.2011. године у Кривичном одељењу је било формирано 7 судских већа и једно веће у Одељењу за кривичне поступке против малолетника. У 8 кривичних већа распоређено је 25 судија од којих једно веће има четири судије. Једно веће чини одељење за кривичне поступке против малолетника, али како у овој материји има мали број предмета, то судије овог већа поступају и у кривичној материји, те рад свих судија овог одељења неће бити приказан посебно већ у рубрици „Рад кривичног одељења“.

Материја	Број судија у материји	Нерешено на почетку	Новопримљени предмети	Укупно у раду	Просечан прилив по судији	Решено				Просечно решено по судији у одељењу	Нерешено на крају		Просечно предмета у раду по судији у одељењу		Квалитет рада		Ажурност	Процент мериторно решених
						Мериторно	На други начин	Укупно решено	Од тога старих		Остало у раду као нерешено	Од тога старих	Укупно	Старих	Савладавање прилива	Процент решених		
Кж1	25	383	5988	6371	21,77	5919	7	5926	3402	21,55	445	280	17,80	11,20	98,96	93,02	0,82	99,88
Кж2	25	34	2627	2661	9,55	2584	36	2620	331	9,53	41	12	1,64	0,48	99,73	98,46	0,17	98,63
Кж3	5	3	43	46	0,78	42		42	39	0,76	4	3	0,80	0,60	97,67	91,30	1,02	100,00
Кр	25		60	60	0,22	54	4	58	2	0,21	2		0,08	0,00	96,67	96,67	0,37	93,10
Кжм1	3		54	54	1,64	51		51	8	1,55	3		1,00	0,00	94,44	94,44	0,61	100,00
Кжм2	3		20	20	0,61	19	1	20	2	0,61			0,00	0,00	100,00	100,00	0,00	95,00
Крм	2		2	2	0,09	1		1		0,05	1		0,50	0,00	50,00	50,00	5,50	100,00
Укуп.	25	420	8794	9214	31,98	8670	48	8718	3784	31,70	496	295	19,84	11,80	99,14	94,62	0,62	99,45

У кривичном одељењу у периоду од 01.01.2012. године до 31.12.2012. године, било је нерешено на почетку 420 предмета, примљено је 8794 предмета или просечно месечно по судији 31,98 предмета. Укупно у раду било је 9214 кривичних предмета. **Решено је укупно 8718 од тога мериторно 8670 предмета или 99,45%.** Просечно месечно је решено по судији 31,70. Остало је нерешено 496 предмета, од тога старих 295 предмета. Сваки судија просечно има у раду на дан 31.12.2012. године 19,84 предмета, од тога старих 11,80.

Савладавање прилива у периоду 01.01.2012. - 31.12.2012. године у кривичном одељењу износи **99,14%.**

Процент решених предмета на нивоу кривичног одељења у периоду 01.01.2012. - 31.12.2012. године износи **94,62%.**

Ажурност судија у кривичној материји у Апелационом суду је у 2012. години изузетно добра и износи **0,62** што је на нивоу прошлогодишње ажурности.

Подаци о ажурности свих судија, као и кривичног одељења овог суда од 0,62 указују да је ажурност у погледу кривичне материје изузетна и да је приближна ажурности у 2011. години када је износила 0,58.

Из табеле која приказује дужину трајања поступка у кривичним предметима пред Апелационим судом и графикана види се да је највећи део предмета 4038 или 46,32% решен у трајању до 1 месеца. У трајању од 1. до 3. месеца решено је 4005 предмета или 45,94%, док је од 3. до 6. месеци трајао поступак у 494 предмета или у 5,67%, што указује да је **највећи број кривичних предмета решен у року до 3 месеца и то 8043 предмета или 92,26%**.

РАД ГРАЂАНСКОГ И ОДЕЉЕЊА ЗА РАДНЕ СПОРОВЕ

У грађанском одељењу и одељењу за радне спорове је у периоду од 01.01.2012. године до 31.12.2012. године било нерешено на почетку 824 предмета, примљено је 8567 предмета или просечно месечно по судији 32,45 предмета. Укупно у раду било је 9391 парничних предмета. **Решено је укупно 7882 предмета од тога мериторно 6630 предмета или 84,12%**. Просечно месечно је решено по судији 29,86. Остало је нерешено 1509 предмета, од тога старих 1043 предмета. Сваки судија просечно има у раду на дан 31. 12. 2012. године 62,88 предмета, од тога старих 43,46.

Савладавање прилива у периоду 01.01.2012. - 31.12.2012. године у грађанском одељењу и одељењу за радне спорове износи **92,00%**.

Процент решених предмета на нивоу грађанског одељења и одељења за радне спорове у периоду 01.01.2012. - 31.12.2012. године износи **83,93%**.

Ажурност судија у грађанској материји у Апелационом суду је у 2012. години услед повећаног прилива предмета у овој материји солидна и **износи 1,94**, док је у 2011. години ажурност износила 1,32.

Рад грађанског одељења и одељења за радне спорове

Материја	Број судија у материји	нерешено на почетку	Новопримљени предмети	Укупно у раду	Просечан прилив по судији	Решено				Просечно решено по судији у одељењу	Нерешено на крају		Просечно предмета у раду по судији у одељењу		Квалитет рада		Ажурност	Процент мериторно решених
						Мериторно	На други начин	Укупно решено	Од тога старих		Остало у раду као нерешено	Од тога старих	Укупно	Старих	Савладавање прилива	Процент решених		
Гж	18	352	4352	4704	21,98	3644	541	4185	2324	21,14	519	400	28,83	22,22	96,16	88,97	1,31	87,07
Гж1	6	463	3551	4014	53,80	2457	583	3040	1642	46,06	974	642	162,33	107,00	85,61	75,73	3,02	80,82
Гж2	9	5	516	521	5,21	439	77	516	100	5,21	5	1	0,56	0,11	100,00	99,04	0,11	85,08
Р	16	4	36	40	0,20	25	15	40	12	0,23			0,00	0,00	111,11	100,00	0,00	62,50
Рех	9		31	31	0,31	21	6	27	7	0,27	4		0,44	0,00	87,10	87,10	1,42	77,78
Р1	24		81	81	0,31	44	30	74	2	0,28	7		0,29	0,00	91,36	91,36	0,95	59,46
Укуп.	24	824	8567	9391	32,45	6630	1252	7882	4087	29,86	1509	1043	62,88	43,46	92,00	83,93	1,94	84,12

Анализом ових података утврђује се да је до 1 месеца решено 2186 предмета или 27,73%, од 1 до 3 месеца решено је 3406 предмета или 43,21%, док је од 3 до 6 месеци решено 1591 предмет или 20,19%, те се закључује да је **највећи број предмета решен до 3 месеца и то 5592 предмета или 70,94%**.

СТРУКТУРА ОДЛУКА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА

У кривичном одељењу је у периоду од 01. јануара до 31. децембра 2012. године у 208 предмета отворен **претрес** пред другостепеним судом, а решено је 164 предмета.

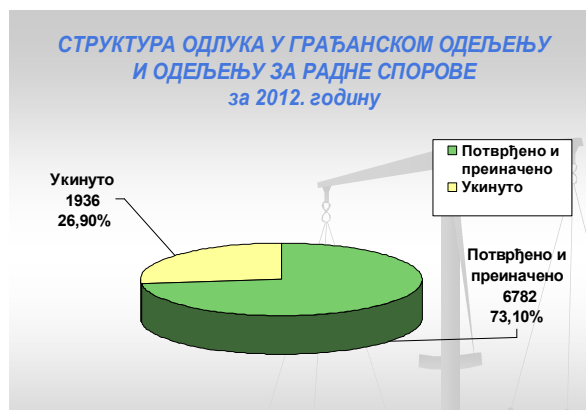
У грађанском одељењу је у периоду од 01.01.2012. до 31.12.2012. године у „Гж“ материји у 55 предмета отворена **расправа** пред другостепеним судом, а решено је 49 предмета, док су у „Гж2“ материји у 9 предмета отворене расправе пред другостепеним судом и свих 9 предмета је решено.

У Одељењу за радне спорове је у периоду од 01.01.2012. до 31.12.2012. године у 46 предмета отворена расправа пред другостепеним судом, а решено је 38 предмета.

Анализирајући структуру одлука види се да је највећи део одлука у кривичи 60,32 % и у парници 46,00 % потврђено и преиначено – у „Кж“ -14,71% и у „Гж“ - 5,28% што указује да су судије Апелационог суда највећи део предмета окончали мериторном одлуком, а да је укинуто у „Кж“ - 22,21% и у „Гж“ - 26,90% одлука.

Анализом броја укинутих, потврђених и преиначених одлука се утврђује да је **највећи део предмета решен правноснажно у Апелационом суду у Крагујевцу**, као и да је само 22,21% предмета укинуто и враћено првостепеном суду на поновно одлучивање. Из тог разлога је и **Апелациони суд одржао и велики број претреса** управо у настојању да највећи део предмета буде решен мериторно пред Апелационим судом.

Анализом броја укинутих, потврђених и преиначених одлука се утврђује да је **највећи број предмета правноснажно решен у Апелационом суду у Крагујевцу**, а да је само 26,90% предмета укинато и враћено првостепеном суду на поновно одлучивање. Из тог разлога је **Апелациони суд одржао и велики број расправа** у настојању да највећи број предмета буде мериторно решен пред Апелационим судом.

РАД ОДЕЉЕЊА СУДСКЕ ПРАКСЕ

У Апелационом суду у Крагујевцу Годишњим распоредом послова за 2012. годину одређено је да Одељење судске праксе сачињавају: в.ф. председника суда и његови заменици, сви председници судских одељења и њихови заменици, руководиоци судске праксе по судским одељењима и председници већа. Председник Одељења судске праксе је в.ф. председника суда, судија Весна Петровић, а заменик председника Одељења судске праксе је судија Божидар Вујичић.

Рад овог одељења је организован у смислу одредби чл. 38 Закона о уређењу судова и чл. 27 ст.1, 2, и 3, чл. 28 и 29 Судског пословника. У суду се води општи регистар у који се у сажетом облику уносе правна схватања изражена у одлукама суда у појединим предметима или примљена од вишег суда, а које су од значаја за судску праксу, као и посебан регистар у који се уносе правна схватања усвојена на седници свих судија, седницама одељења, саветовањима и радним састанцима. Општи и посебан регистар правних схватања воде се за сваку грану судског рада хронолошким редом и објављују на веб - страници Апелационог суда.

У Одељењу судске праксе стално су распоређени и судијски помоћници који помажу у раду овог одељења.

У циљу уједначавања судске праксе Апелационог суда, једном недељно су се одржавали радни састанци председника већа, како грађанског и одељења за радне спорове, тако и кривичног одељења. Поред тога, редовно се одржавају и седнице одељења на којима се усвајају правна схватања која се достављају другим апелационим судовима ради уједначавања судске праксе на нивоу апелационих судова. Дана 07.11.2012. године, у Крагујевцу је одржан заједнички састанак судија одељења за радне спорове свих апелационих судова у Београду.

У 2012. години, у складу са одредбама Судског пословника, донето је Упутство о раду Одељења судске праксе (техничко упутство) којим су регулисана техничка питања која се односе на рад Одељења судске праксе.

Заједничка седница одељења за радне спорове апелационих судова одржана је у седишту Апелационог суда у Београду дана 11.01.2013. године.

Апелациони судови ће наставити са одржавањем заједничких састанака и у 2013. години, на којима ће разматрати спорна правна питања из своје надлежности ради уједначавања судске праксе о којима ће обавештавати Врховни касациони суд коме ће достављати усвојене закључке на мишљење.

У току је штампање Билтена судске праксе Апелационог суда у Крагујевцу бр. 1 за 2013. годину.

РАД НА РЕШАВАЊУ СТАРИХ ПРЕДМЕТА

Рад на решавању старих предмета је укључио најпре разврставање предмета **према дужини трајања жалбеног поступка почев од дана пријема по жалби**, а што је основни критеријум дужине трајања жалбеног поступка у другостепеном - жалбеном суду. Обзиром да је највећи број предмета и у кривичној и у грађанској материји решен у року од месец дана, односно од 3 месеца, односно решено је укупно у обе материје 518 старих предмета, то је на дан 31.12.2012. године остало нерешено према овом критеријуму 91 предмет. По судији просечно број старих предмета по овом критеријуму износи 1,86.

Посебно напомињемо да су у Апелационом суду у Крагујевцу решени сви предмети у којима је жалба изјављена пре више од годину дана како у кривичној тако и у грађанској материји.

На дан 01.01.2012. године било је нерешено 833 старих предмета, од тога у кривичној материји 249 „Кж1“ предмета, а у грађанском одељењу укупно 271 предмет од чега 269 „Гж“ предмета и 2 „Гж2“ предмета, а у радним споровима 305 „Гж1“ предмета. У 2012. години је **решено укупно 7871 предмет**, од чега у кривичној материји 3402 „Кж1“ предмета, 331 „Кж2“ предмет и 39 „Кж3“ предмета, а у грађанској материји 2324 „Гж“ предмета, 100 „Гж2“ предмета и 12 „Р“ предмета, а у материји радних спорова 1642 „Гж1“ предмета. Дана 31.12.2012. године остало је **нерешено укупно 1338 старих предмета** или просечно по судији 27,31, од чега у кривичној материји 280 „Кж1“ предмета, 12 „Кж2“ предмета и 3 „Кж3“ предмета, а у грађанској материји 400 „Гж“ предмета и 1 „Гж2“ предмет, а у материји радних спорова 642 „Гж1“ предмета.

Процент решених старих предмета по иницијалном акту старијем од 31. 12. 2009. године на нивоу суда је 47,42%.

ПРОГРАМ РЕШАВАЊА СТАРИХ ПРЕДМЕТА

Програмом решавања старих предмета обухваћени су предмети у којима поступци трају дуже од две године рачунајући од датума када је предмет први пут примљен у суд и у којима иницијални акт потиче из 2009. и ранијих година. У ову групу предмета спадају и најстарији предмети у којима поступак траје дуже од пет година и иницијални акт потиче из 2007. године и ранијих година (програмски предмети). Старим предметима у Апелационом суду у Крагујевцу сматрају се и

предмети у којима поступци по жалби нису окончани у роковима предвиђеним Законом о парничном поступку и Закоником о кривичном поступку (девет, односно четири месеца и три месеца у притворским предметима) и најстарији међу њима су они у којима поступци по жалби нису окончани дуже од једне године.

У периоду од 01. јануара до 31. децембра 2012. године било је нерешено на почетку програмских предмета и то 124 „Кж“, 131 „Гж“ и 143 „Гж1“ предмета. Укупно је примљено програмских предмета 846 „Кж“, 916 „Гж“, као и 442 „Гж.1“. У „Кж“ материји решено је укупно 906 програмских предмета, у „Гж“ материји 927, а у „Гж1“ 515 предмета. Остало је нерешено у „Кж“ материји 64 програмских предмета, у „Гж“ материји 120, а у „Гж1“ материји 70 предмета.

Преглед примљених, решених и нерешених предмета који улазе у програм решавања старих предмета

Месец	„КЖ“				„ГЖ“				„ГЖ1“			
	нерешено на почетку	примљено	решено	нерешено на крају	нерешено на почетку	примљено	решено	нерешено на крају	нерешено на почетку	примљено	решено	нерешено на крају
Јануар	124	101	72	153	131	91	73	149	143	53	54	142
Фебруар	153	90	90	153	149	77	83	143	142	46	59	129
Март	153	96	114	135	143	122	107	158	129	65	69	125
Април	135	89	87	137	158	81	73	166	125	36	57	104
Мај	137	70	87	120	166	74	63	177	104	44	56	92
Јун	120	67	68	119	177	71	83	165	92	35	30	97
Јул	119	58	54	123	165	81	73	173	97	28	35	90
Август	123	46	47	122	173	68	80	161	90	27	22	95
Септембар	122	71	59	134	161	60	61	160	95	32	30	97
Октобар	134	62	102	94	160	54	53	161	97	36	24	109
Новембар	94	51	61	84	161	84	71	174	109	20	22	107
Децембар	84	45	65	64	174	53	107	120	107	20	57	70
УКУПНО	124	846	906	64	131	916	927	120	143	442	515	70

У посматраном извештајном периоду 2012. године у овом суду било је укупно нерешено на почетку 398 програмских предмета, док је укупно примљено 2204 програмских предмета који су обухваћени Програмом решавања старих предмета. Решено је укупно 2348 предмета. Укупно је остало 254 старих предмета који су обухваћени Програмом решавања старих предмета.

Остало је 9,76% нерешених програмских предмета, што је по мом мишљењу изузетан успех судија Апелационог суда.

СУДСКА УПРАВА ОРГАНИЗАЦИЈА И НАЧИН РАДА

Рад судске управе организован је у складу са Законом о уређењу судова и Судским пословником.

Судском управом је руководила в.ф. председника суда и три заменика в.ф. председника суда до 1. 3. 2012. године када је заменик в.ф. председника суда судија Мирољуб Томић ступио на функцију изборног члана Високог савета судства. Од 01.03.2012. године судском управом је руководила в.ф. председника суда и два заменика в.ф. председника суда, чије су посебне обавезе овлашћења и одговорности утврђене Годишњим распоредом послова за 2012. годину. У обављању послова судске управе в.ф. председника суда помагале су секретар суда и координатор за медије.

У 2012. години судије и запослени у Апелационом суду у Крагујевцу су радили у неадекватним смештајним условима као и у претходним годинама, али су и поред тога ефикасно и успешно функционисали и остварили веома добре резултате рада. Због недовољног броја просторија у згради суда за рад судија које долазе са других подручја, а до уселења у нову судску зграду, Годишњим распоредом послова за 2012. годину, као и у претходним годинама, у Апелационом суду у Крагујевцу дозвољено је коришћење просторија виших судова са подручја са којих долазе.

Доношењем аката, издавањем наредби и упутстава од стране в.ф. Председника суда, обезбеђен је правилан и законит рад суда.

Поступање по притужбама

У току 2012. године по притужбама непосредно поднетим Апелационом суду у Крагујевцу или достављеним од стране Врховног касационог суда, Министарства правде РС или Високог савета судства, поступала је в.ф. председника Апелационог суда и два заменика в.ф. председника суда како је то одређено Годишњим распоредом послова.

У периоду од 01.01.2012. до 31.12.2012. године, укупно је примљено притужби и молби за убрзање поступка у предметима 416. Од овог броја укупно је примљено 357 притужби, од тога 144 притужби које су се односиле на рад Апелационог суда у Крагујевцу, 173 притужби које су се односиле на рад нижестепених судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу и 40 притужби које су се односиле на рад Апелационог суда у Крагујевцу и неког од нижестепених судова или на рад два или више нижестепених судова. Молби за убрзање поступка у предметима било је укупно 59.

Поступање по притужбама на рад Апелационог суда у Крагујевцу

Поднетих притужби на рад Апелационог суда у Крагујевцу у овом извештајном периоду укупно је било 144, решено је 136, док је 8 притужби остало у раду. Од укупног броја решених притужби на рад Апелационог суда у Крагујевцу 5 притужби је оцењено као основано, 14 као делимично основано, док је 117 притужби оцењено као неосновано, с тим што се 2 притужбе нису разматрале из разлога што се нису односиле на рад Апелационог суда нити на рад неког од подручних судова за које је надлежан Апелациони суд.

Поступање по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја

По захтевима за приступ информацијама од јавног значаја поступао је заменик в.ф. председника Апелационог суда у Крагујевцу како је то одређено Годишњим распоредом послова. Заменику в.ф. председника суда је у поступању по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја помагао виши судијски сарадник распоређен на радно место кординатор за медије.

У периоду од 01.01.2012. године до 31.12.2012. године у Апелациони суд у Крагујевцу примљено је укупно 22 захтева за приступ информацијама од јавног значаја. Од укупног броја примљених захтева, 15 захтева је поднето од стране грађана, 6 захтева од стране правног лица и 1 захтев од стране медија. По поднетим захтевима је поступано у складу са одредбама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и Закона о заштити података о личности.

Јавност рада суда

Рад Апелационог суда у Крагујевцу је доступан јавности а јавност рада суда остварена је издавањем Билтена, објављивањем Информатора о раду суда и његовим редовним ажурирањем, као и давањем саопштења за јавност и одржавањем конференција за штампу. Јавност рада остварена је и постављањем извештаја о раду суда и судија за 2012. годину (тримесечног, шестомесечног, деветомесечног и годишњег) на сајт суда. На сајт суда истичу се и сва обавештења везана за активности суда, судски огласи, а које информације су од значаја за грађане.

На сајту Апелационог суда у Крагујевцу постављене су анонимизирани одлуке суда и то из области кривичне материје, грађанске материје, као и материје из области радних спорова. Осим тога, постављена су и правна схватања и закључци донети на седницама одељења, као и изабране сентенце.

Објављена су општа акта донета у 2012. години.

Јавност рада суда остварена је и давањем саопштења за јавност која су се односила на рад суда или на неке информације у вези са радом суда које су, по оцени суда, биле интересантне за ширу јавност.

Поступање по жалбама на одлуке првостепених судова о издржавању казне у просторијама у којима осуђени станује

Након измене Закона о извршењу кривичних санкција („Службени гласник РС“, бр.31 од 09.05.2011. године), на основу чл.174е ст.7, о жалби на одлуку председника првостепеног суда одлучује председник Апелационог суда.

У току 2012. године у Апелационом суду у Крагујевцу примљено је укупно 200 предмета ради одлучивања по жалби на одлуке првостепених судова којима је одлучивано о предлогу да се осуђеном коме је изречена казна затвора до једне године, казна изврши без напуштања просторије у којима осуђени станује. Од укупног броја примљених предмета решено је 192 предмета и то тако што је у 144 предмета жалба одбијена, у 32 предмета жалба је уважена и укинута првостепена одлука, а у 16 предмета жалба је уважена и првостепена одлука преиначена, док је 8 предмета прослеђено надлежним судовима на даље поступање.

Надзор и контрола рада виших и основних судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу

Дана 06.02.2012. године, 09.05.2012. године и 19.07.2012. одржани су радни састанци в.ф. председника Апелационог суда у Крагујевцу и в.ф. председника виших и основних судова са подручја Апелационог суда на којима су разматрани извештаји о раду судова, проблеми у функционисању рада судова и мере за њихово превазилажење.

Према Програму и плану контроле виших и основних судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу за 2012. годину - прва редовна годишња контрола, бр. СУ I 5-1/12 од 22. 3. 2012. године извршена је прва редовна годишња контрола рада виших и основних судова.

Пре извршене контроле у грађанској и кривичној материји од стране судија Апелационог суда у Крагујевцу, извршена је контрола рада основних судова са подручја Апелационог суда од стране в.ф. председника виших судова који су о извршеној контроли рада нижестепених судова са свог подручја - прва и друга редовна годишња контрола у 2012. години доставили извештај.

Вршилац функције председника Апелационог суда у Крагујевцу је донела Програм и план контроле виших и основних судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу за 2012. годину – друга редовна годишња контрола, бр. СУ I 5-7/12 од 17.07.2012. године која је извршена октобра и новембра 2012. године.

***Сарадња са Врховним касационим судом, Министарством правде,
Правосудном академијом и Правним факултетом у Крагујевцу***

У 2012. години, као и у претходној 2011. години и 2010. години, настављена је успешна сарадња са Врховним касационим судом, Министарством правде и државне управе РС и Правосудном академијом. Настављена је и добра сарадња са Правним факултетом у Крагујевцу.

У 2012. години Апелациони суд у Крагујевцу је закључио Протокол о сарадњи са Привредним друштвом за правну информатичку и издавачку делатност „Paragraf Co“, ради објављивања сентенци Апелационог суда у Крагујевцу.

Стручно усавршавање и обука судија и судског особља

У циљу стручног усавршавања и обуке судија и судског особља, а у сарадњи са Правосудном академијом и другим организацијама, омогућено је судијама и судском особљу да присуствују великом броју саветовања и консултативних састанака.

В.ф. председника Апелационог суда у Крагујевцу, као и већи број судија Апелационог суда, активно су учествовали у раду великог броја стручних и научних скупова израдом стручних реферата и на други начин, а један број судија је и завршио тренинге за тренере у кривичној и грађанској материји при Правосудној академији.

***Уочени проблеми у раду Апелационог суда
и мере за њихово превазилажење***

У 2012. години суд је радио са **мањим бројем судија** од укупног броја судија изабраних за овај суд 53, јер су две судије током 2012. године, а које су поступале у Одељењу за радне спорове, преминуле, један судија је изабран за изборног члана Високог савета судства, једна судија се налазила на боловању дужем од 2 месеца, а један број судија је такође био на боловању.

Што се тиче броја запослених, Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Апелационом суду у Крагујевцу предвиђен је број од укупно 150 запослених. Од овог броја запослених, наведеним Правилником је предвиђено 53 извршилаца на радном месту судијски помоћник, с тим што је и у току 2012. године овај суд радио са мањим бројем извршилаца на овом радном месту од предвиђеног.

Имајући у виду да је Апелациони суд у Крагујевцу почев од оснивања смештен у згради правосудних органа у којој су смештени и Виши и Основни суд у Крагујевцу, то и даље постоји проблем **неадекватних смештајних услова**.

План наредних активности

У наредном периоду планирају се следеће активности:

- Доношење програма и плана контроле виших и основних судова за 2013. годину (програмом контроле биће предвиђена детаљнија контрола основних судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу као и судских јединица које ће према новом Закону о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава постати основни судови);
- Едукација судија нижестепених судова у области радних спорова и поступку извршења и обезбеђења;
- Састанци в.ф. председника Апелационог суда и в.ф. председника основних и виших судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу;
- Састанци в.ф. председника и судија других апелационих судова;
- Унапређење рада Одељења судске праксе;
- Унапређење квалитета рада судија и њихова едукација;
- Рад на уједначавању судске праксе;
- Рад на издавању Билтена;
- Обука судијских помоћника.

* * * * *

**Укупан број предмета у свим вишим судовима
на територији Апелационог суда у Крагујевцу
са приказом броја примљених и броја решених предмета**

У 2012. години на територији Апелационог суда у Крагујевцу у свим вишим судовима било је укупно у раду 23500 предмета у свим материјама, примљено је 20356 предмета, просечан прилив по судији је био 33,05. Решено је укупно 20686 предмета или просечно месечно решено по судији 33,58. Остало је нерешено 2814 предмета или просечно по судији 50,25 предмета, од тога старих по иницијалном акту 620 предмета, или 22,03 % старих у односу на укупан број нерешених предмета.

**Извештај о раду виших судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу
за период од 1. 1. 2012. до 31. 12. 2012. године**

УКУПНО										
ВИШИ СУД	број судија у материји	примљено	просечан прилив по судији	укупно у раду	решено	просечно месечно решено по судији	нерешено			просечно по судији
							укупно	старих	% старих/нерешених	
Ужице	7	2328	30.23	2476	2296	29.82	180	23	12.78	25.71
Крагујевац	11	5516	45.59	6486	5812	48.03	674	167	24.78	61.27
Краљево	8	2577	29.28	3227	2737	31.10	490	193	39.39	61.25
Крушевац	8	2570	29.20	2914	2556	29.05	358	34	9.50	44.75
Нови Пазар	6	2357	35.71	2744	2231	33.80	513	140	27.29	85.50
Чачак	7	1965	25.52	2168	1897	24.64	271	37	13.65	38.71
Јагодина	9	3043	30.74	3485	3157	31.89	328	26	7.93	36.44
УКУПНО	56	20356	33.05	23500	20686	33.58	2814	620	22.03	50.25

Анализа извештаја о раду свих виших судова на територији Апелационог суда у Крагујевцу указује да су сви судови у 2012. години успешно функционисали, да је у свим судовима решен велики број предмета и да су постигли резултате којима могу да се похвале.

У свим вишим судовима су донети програми решавања старих предмета који су успешно реализовани, тако да је у свим вишим судовима на крају 2012. године остао релативно мали број старих предмета у раду.

Највећи број виших судова је савладао прилив предмета који је у 2012. години у појединим вишим судовима био повећан.

Судије су уложили изузетне напоре да реше примљене предмете и савладају прилив. Све судије су решили просечно месечно велики број предмета.

**Укупан број предмета у свим основним судовима
на територији Апелационог суда у Крагујевцу
са приказом броја примљених и броја решених предмета**

У 2012. години на територији Апелационог суда у Крагујевцу у свим основним судовима било је укупно у раду 612352 предмета у свим материјама, примљено је 207546 предмета, просечан прилив по судији је био 78,94. Решено је укупно 213911 предмета или просечно месечно решено по судији 81,37. Остало је нерешено 398441 предмет или просечно месечно по судији 1667,12 предмета.

**Извештај о раду основних судова са подручја Апелационог суда Крагујевац
за период од 1. 1.2012. до 31.12.2012. год.**

ОСНОВНИ СУД	број судија у материји	примљено	просечан прилив по судији	укупно у раду	решено	просечно месечно решено по судији	нерешено укупно	просечно по судији
Ужице	17	18019	96,36	49129	15766	84,31	33363	1962,53
Пријепоље	8	9470	107,61	22524	11612	131,95	10912	1364,00
Пожега	12	13931	105,54	26952	13258	100,44	13694	1141,17
Краљево	27	24468	82,38	78696	30761	103,57	47935	1775,37
Крагујевац	55	44751	73,97	140949	51702	85,46	89247	1622,67
Крушевац	31	29533	86,61	89703	25247	74,04	64456	2079,23
Нови Пазар	21	16241	70,31	53415	16608	71,90	36807	1752,71
Чачак	28	24148	78,40	86526	18753	60,89	67773	2420,46
Јагодина	18	13359	67,47	26962	15200	76,77	11762	653,44
Параћин	22	13626	56,31	37496	15004	62,00	22492	1022,36
УКУПНО	239	207546	78,94	612352	213911	81,37	398441	1667,12

Закључак је да је у 2012. години у односу на 2011. годину у основним судовима просечно остао мањи број нерешених предмета на крају овог посматраног извештајног периода, али је такође неопходно да све судије преваходно поступају по старим предметима, као и да интензивирају рад по извршним предметима, обзиром да је највећи број нерешених предмета управо у извршном одељењу, као и да је неопходно извршити потребну едукацију судија основних судова из области радно-правне материје и поступку извршења и обезбеђења.

**В.Ф. ПРЕДСЕДНИКА СУДА
Весна Петровић**

**ГОДИШЊИ РАСПОРЕД ПОСЛОВА
АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У КРАГУЈЕВЦУ
ЗА 2013. ГОДИНУ**

I

СЕДИШТЕ СУДА

Седиште Апелационог суда у Крагујевцу налази се у судској згради у Крагујевцу, у Ул. Трг војводе Радомира Путника бр. 4.

Поједине судске радње могу се предузимати и у другим зградама на подручју суда које се налазе изван седишта Апелационог суда у Крагујевцу.

Распоред судија и судског особља који ће користити за рад просторије које се налазе изван седишта суда уређује се овим распоредом.

Радно време Апелационог суда у Крагујевцу је од 7,30 до 15,30 часова.

II

СУДСКА УПРАВА

Пословима судске управе руководи вршилац функције председника Апелационог суда у Крагујевцу, судија Весна Петровић.

За заменике вршиоца функције председника суда одређују се:

1. судија Милунка Цветковић
2. судија Зоран Хацић
3. судија Милорад Јанићијевић

Заменицима в.ф. председника суда, поред општих послова, поверавају се *посебне обавезе*, овлашћења и одговорности и то:

- *Судији Милунки Цветковић* – замењује в.ф. председника суда у складу са обавезама из чл.52 ст. 4 Закона о уређењу судова, у одсуству в.ф. председника суда за доношење и потписивање аката судске управе у његовом одсуству, а које нису у искључивој - непреносивој надлежности председника суда, за поступање по захтевима за изузеће и искључење судија у кривичним стварима, за вршење надзора у финансијском пословању суда, за спровођење програма решавања старих предмета.
- *Судији Зорану Хацићу* – за поступање по захтевима за давање информација у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја, за поступање по притужбама, за поступање по захтевима за изузеће и искључење судија у грађанским стварима, за спровођење програма решавања старих предмета, старање о вођењу статистике и изради извештаја.
- *Судији Милораду Јанићијевићу* – у одсуству в.ф. председника суда за поступање по

притужбама, за поступање по захтевима за изузеће и искључење судија у грађанским стварима, за пријем странака, за вршење надзора судске писарнице у области грађанске материје и материје радних спорова, за обављање стручних послова у вези са остваривањем права и одговорности судског особља у суду, за праћење евиденције и стручно усавршавање судијских помоћника у грађанском и одељењу за радне спорове, као и за спровођење програма решавања старих предмета у грађанском и одељењу за радне спорове.

Заменици в.ф. председника суда дужни су да в.ф. председника суда достављају месечне извештаје о свом раду у вези са посебним овлашћењима, обавезама и одговорностима.

Посебне обавезе у складу са чл.74 Судског пословника поверавају се:

- **судији Соњи Павловић** - за евиденцију и праћење рада судијских помоћника за кривичну материју
- **судији Јасмини Симовић** за евиденцију и праћење рада судијских помоћника за грађанску материју

Послове секретара суда обављаће судијски помоћник Марија Чампаревић.

Послове координатора за медије, поступање по захтевима за давање информација у складу са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја и уређење web site-а суда обављаће судијски помоћник Зорица Јовановић, која ће уједно и бити заменик секретара суда у његовом одсуству.

III

СУДСКА ОДЕЉЕЊА

Судије се распоређују ради обављања послова у кривичном одељењу, у одељењу за кривичне поступке против малолетника, у грађанском одељењу, у одељењу за радне спорове, у одељењу судске праксе и припремном одељењу и ради обављања ових послова оснивају се следећа одељења:

- **Кривично одељење**
- **Одељење за кривичне поступке против малолетника**
- **Грађанско одељење**
- **Одељење за радне спорове**
- **Одељење судске праксе**
- **Припремно одељење**

У Апелационом суду у Крагујевцу су изабране 53 судије, док је в.ф. председника суда, као судија Апелационог суда у Београду, постављен одлуком Високог савета судства. У међувремену у 2012. години су две судије преминуле, док је 1 судија изабран за изборног члана Високог савета судства тако да судијску функцију у суду обавља 50 судија.

IV

ПРЕДСЕДНИЦИ СУДСКИХ ОДЕЉЕЊА

Судија Александар Блануша поставља се за председника Кривичног одељења.

Судија Дубравка Дамјановић поставља се за председника одељења за кривичне поступке против малолетника.

Судија Биљана Николић поставља се за председника Грађанског одељења.

Судија Изет Суљовић поставља се за председника Грађанског одељења за радне спорове.

Судија Весна Петровић поставља се за председника одељења судске праксе.

Председници одељења стараће се да се послови обављају законито, тачно, једнообразно, уредно и благовремено.

V

ЗАМЕНИЦИ ПРЕДСЕДНИКА СУДСКИХ ОДЕЉЕЊА

Ради ефикаснијег поступања, као и у случају спречености или одсутности, председнике одељења замењиваће:

- **Судија Соња Павловић**, која се поставља за заменика председника кривичног одељења
- **Судија Марина Илић**, која се поставља за заменика председника одељења за кривичне поступке против малолетника
- **Судија Смиљана Ристић**, која се поставља за заменика председника грађанског одељења
- **Судија Мирјана Симић**, која се поставља за заменика председника грађанског одељења за радне спорове
- **Судија Божидар Вујичић** који се поставља за заменика председника одељења судске праксе

VI

КРИВИЧНО ОДЕЉЕЊЕ

У кривично одељење Апелационог суда у Крагујевцу распоређују се 22 судије.

Ради одлучивања у другом степену по жалбама изјављеним против одлука првостепеног суда у кривичном поступку формирају се следећа већа:

1. ВЕЋЕ

1. судија Милунка Цветковић – председник већа
2. судија Даница Маринковић – члан већа
3. судија Драган Лековић – члан већа

2. ВЕЋЕ

1. судија Александар Блануша – председник већа
2. судија Злата Несторовић – члан већа
3. судија Есад Вељовић – члан већа

3. ВЕЋЕ

1. судија Соња Павловић – председник већа
2. судија Милевка Миленковић – члан већа
3. судија Бранислав Станић – члан већа

4. ВЕЋЕ

1. судија Радослав Петровић – председник већа
2. судија Радоман Спарих – члан већа
3. судија Драгиша Радисављевић – члан већа

5. ВЕЋЕ

1. судија Милош Павловић – председник већа
2. судија Оливера Бојовић – члан већа и председник већа
3. судија Олга Пековић – члан већа
4. судија Богољуб Пауновић – члан већа

Распоред чланова 5. већа кривичног одељења одређује се тако да се у предметима који се по реду распореде у рад судији Милошу Павловићу и судији Олги Пековић за председника већа одређује се судија Милош Павловић, за првог члана већа судија Олга Пековић, а за другог члана већа судија Оливера Бојовић.

У предметима који се по реду распореде у рад судији Оливери Бојовић, као и судији Богољубу Пауновићу, за председника већа одређује се судија Оливера Бојовић, за првог члана већа судија Богољуб Пауновић, а за другог члана већа судија Олга Пековић.

6. ВЕЋЕ

1. судија Весна Димитријевић – председник већа
2. судија Татјана Мишић – члан већа
3. судија Љубодраг Вуковић – члан већа

7. ВЕЋЕ

1. судија Љубинко Ћетеновић – председник већа
2. судија Ружица Ћурђевић – члан већа
3. судија Катарина Бошковић – члан већа

Председника већа замењује први члан истог већа.

Послове на дежурству обављаће дежурна већа према распореду дежурстава а који ће месечно сачињавати председник кривичног одељења.

За време годишњих одмора и у случају друге оправдане одсутности судија, попуна чланова већа у кривичном одељењу вршиће се тако што ће свако веће бити попуњавано члановима следећих већа у том одељењу.

У случају дуже одсутности судије, попуна чланова већа у кривичном одељењу вршиће се наизменичним члановима следећег већа у том одељењу, према распореду који ће за сваки месец унапред сачињавати председник кривичног одељења.

VII

ОДЕЉЕЊЕ ЗА КРИВИЧНЕ ПОСТУПКЕ ПРОТИВ МАЛОЛЕТНИКА

Ради одлучивања у другом степену по жалбама против одлука првостепеног суда у кривичним поступцима против малолетника формира се следеће веће:

1. судија Дубравка Дамјановић – председник већа
2. судија Марина Илић – члан већа
3. судија Мирјана Војиновић – члан већа

Ово веће ће у зависности од броја предмета поступати и као веће у саставу кривичног одељења у смислу чл.23 Закона о судијама („Сл. гласник РС“, бр.116/08, 58/09, 104/09 и 101/10).

Председника већа замењује први члан из тог већа.

Чланови већа Одељења за кривичне поступке против малолетника у случају одсутности или спречености попуњаваће се по потреби са судијама из већа кривичног одељења које поседују сертификат о посебним знањима из области права детета и преступништва младих, у складу са Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично-правној заштити малолетних лица.

VIII

Веће надлежно за одлучивање по жалбама у трећем степену

Ради одлучивања по жалбама изјављеним против пресуда другостепеног суда, у **трећем степену** формира се следеће веће:

1. судија Милош Павловић – председник већа
2. судија Љубинко Ћетеновић – члан већа
3. судија Оливера Бојовић – члан већа
4. судија Весна Димитријевић – члан већа
5. судија Радоман Спарић – члан већа

Председника већа замењује први члан већа, односно судија известилац.

У време годишњег одмора и друге оправдане одсутности судија постојећег већа у трећем степену, чланове већа замењују судије: Милевка Миленковић, Дубравка Дамјановић, Татјана Мишић, Радослав Петровић, Љубодраг Вуковић и Марина Илић.

IX ГРАЂАНСКО ОДЕЉЕЊЕ

У грађанско одељење распоређује се 18 судија.

Ради одлучивања у другом степену по жалбама изјављеним против одлука првостепеног суда у грађанско правним споровима формирају се следећа већа:

1.ВЕЋЕ

- 1.судија Зоран Хацић – председник већа
- 2.судија Драгица Петровић – члан већа
- 3.судија Сузана Видановић – члан већа

2.ВЕЋЕ

- 1.судија Милорад Јанићијевић – председник већа
- 2.судија Драгијана Дробњак – члан већа
- 3.судија Роса Терзић – члан већа

3.ВЕЋЕ

- 1.судија Обрен Јездић – председник већа
- 2.судија Снежана Ковачевић – члан већа
- 3.судија Надежда Видић – члан већа

4.ВЕЋЕ

- 1.судија Божидар Вујичић – председник већа
- 2.судија Радмила Радуловић – члан већа
- 3.судија Мирјана Поповић – члан већа

5.ВЕЋЕ

1. судија Смиљана Ристић – председник већа
2. судија Биљана Николић – члан већа
3. судија Драгана Сретовић – члан већа

У предметима који се по реду распореде у рад судији Биљани Николић, за председника већа одређује се судија Биљана Николић, за првог члана већа судија Смиљана Ристић, а за другог члана већа судија Драгана Сретовић.

6.ВЕЋЕ

- 1.судија Весна Цветковић – председник већа
- 2.судија Јасмина Симовић – члан већа
- 3.судија Живанка Божић – члан већа

У грађанском одељењу специјализована већа за поступање у породичноправним споровима су: 1, 2, 4. и 5. веће.

Председника већа замењује први члан истог већа.

Послове на дежурству обављаће дежурна већа према распореду дежурстава који ће месечно сачињавати председник грађанског одељења.

За време годишњих одмора и у случају друге оправдане одсутности судија попуна чланова већа у грађанском одељењу вршиће се тако што ће свако веће бити попуњавано члановима следећих већа у том одељењу.

Ради одлучивања у другом степену по жалбама изјављеним против одлука првостепеног суда у породичним споровима, попуна судских већа у грађанском одељењу вршиће се са судијама које поседују сертификат о посебним знањима из области права детета у складу са чл.203 Породичног закона.

У случају дуже одсутности судије, попуна чланова већа у грађанском одељењу вршиће се наизменичним члановима следећег већа у том одељењу, према распореду који ће за сваки месец унапред сачињавати председник грађанског одељења.

Сва већа грађанског одељења ће зависно од броја предмета поступати и као већа у саставу Одељења за радне спорове, у смислу чл.23 Закона о судијама („Сл. гласник РС“, бр.116/08, 58/09, 104/09 и 101/10). О начину распоређивања предмета Одељења за радне спорове „Гж1“ судијама грађанског одељења биће донето посебно упутство најкасније до 31. 12. 2012. године.

О дозвољености посебне ревизије из чл. 404 ст. 1 Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 72/11) који је ступио на снагу 1. 2. 2012. године, као и о жалбама против решења већа Апелационог суда у Крагујевцу донетих у смислу чл.399 ст.4 и 5 ЗПП-а, одлучиваће прво следеће веће које није учествовало у доношењу другостепене одлуке, односно решења, према редоследу већа одређеног Годишњим распоредом послова Апелационог суда у Крагујевцу за 2013. годину.

Председника већа замењује први члан истог већа.

За време годишњих одмора и у случају друге оправдане одсутности судија попуна чланова већа вршиће се тако што ће веће бити попуњавано члановима другог већа.

Х

ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАДНЕ СПОРОВЕ

У грађанско одељење за радне спорове распоређује се 7 судија.

1.ВЕЋЕ

- 1.судија Изет Суљовић – председник већа
- 2.судија Мирјана Симић – члан већа
- 3.судија Душан Дразовић – члан већа

2.ВЕЋЕ

- 1.судија Симонида Милорадовић – председник већа
- 2.судија Јасминка Вукановић – члан већа
- 3.судија Радованка Николић – члан већа
- 4.судија Светлана Бранковић – члан већа

Председника већа замењује први члан истог већа.

Послове на дежурству обављаће дежурна већа према распореду дежурстава који ће месечно сачињавати председник грађанског одељења за радне спорове.

За време годишњих одмора и у случају друге оправдане одсутности судија, допуна чланова већа у грађанском одељењу за радне спорове, вршиће се тако што ће свако веће бити попуњавано члановима следећег већа у том одељењу.

У случају дуже одсутности судије, допуна чланова већа у грађанском одељењу за радне спорове вршиће се наизменичним члановима следећег већа у том одељењу, према распореду који ће за сваки месец унапред сачињавати председник грађанског одељења за радне спорове.

Сва већа Одељења за радне спорове ће зависно од броја предмета поступати и као већа у саставу грађанског одељења, у смислу чл.23 Закона о судијама („Сл. гласник РС“, бр.116/08, 58/09, 104/09 и 101/10).

XI

Веће надлежно за поступање у предметима рехабилитације

По жалбама против одлука виших судова којима се одбија предлог за рехабилитацију одлучиваће на основу чл.18 ст.2 Закона о рехабилитацији („Сл.гласник РС“, број 92/11 од 7.12.2011. године) који је ступио на снагу 15.12.2011. године, следећа већа:

1. ВЕЋЕ

- 1.судија Александар Блануша – председник већа
- 2.судија Јасмина Симовић – члан већа
- 3.судија Злата Несторовић – члан већа

2. ВЕЋЕ

- 1.судија Дубравка Дамјановић – председник већа
- 2.судија Марина Илић – члан већа
- 3.судија Надежда Видић – члан већа

3. ВЕЋЕ

- 1.судија Радоман Спарих – председник већа
- 2.судија Ружица Ђурђевић – члан већа
- 3.судија Смиљана Ристић – члан већа

Председника већа замењује први члан истог већа.

За време годишњих одмора и у случају друге оправдане одсутности судија допуна чланова већа вршиће се тако што ће свако веће бити попуњавано члановима следећих већа.

У складу са чл.30 ст.1 Закона о рехабилитацији („Сл. гласник РС“, бр. 92/11) којим је предвиђено да ће се поступци рехабилитације који су започети по Закону о

рехабилитацији („Сл. гласник РС“, бр. 33/06) а нису окончани до дана ступања на снагу овог Закона, окончати по одредбама тог Закона ради одлучивања у другом степену по жалбама изјављеним против одлука виших судова у поступцима за рехабилитацију, формира се посебно веће у саставу:

1. судија Радоман Спарић – председник већа
2. судија Ружица Ђурђевић – члан већа
3. судија Надежда Видић – члан већа
4. судија Смиљана Ристић – члан већа
5. судија Марина Илић – члан већа

ХП

ОДЕЉЕЊЕ СУДСКЕ ПРАКСЕ

Одељење судске праксе сачињавају: в.ф. председника суда и његови заменици, сви председници судских одељења и њихови заменици, руководиоци судске праксе по судским одељењима и председници већа.

За руководиоца судске праксе по судским одељењима одређују се:

1. судија Љубинко Ћетеновић, за руководиоца судске праксе у кривичном одељењу, коме ће помагати судије Оливера Бојовић и Радоман Спарић,
2. судија Дубравка Дамјановић, за руководиоца судске праксе у одељењу за кривичне поступке против малолетника,
3. судија Божидар Вујичић, за руководиоца судске праксе у грађанском одељењу,
4. судија Изет Суљовић, за руководиоца судске праксе у грађанском одељењу за радне спорове, а судија Симонида Милорадовић заменик руководиоца судске праксе у грађанском одељењу за радне спорове.

Одељење судске праксе своје задатке извршава на седници одељења, као и у кривичној и грађанској секцији одељења, које сачињавају судије из одељења судске праксе који поступају у кривичној, односно грађанској материји.

Секције одељења судске праксе помажу председнику кривичног, односно грађанског одељења у припреми седница одељења на којима се разматрају питања из судске праксе, као и руководиоцима судске праксе у кривичној и грађанској материји у обављању послова на уједначавању судске праксе и подизању квалитета рада суда уопште.

Руководиоцима судске праксе у судским одељењима помагаће председници већа и судијски помоћници из њихових већа према редоследу већа одређеним овим распоредом и смењиваће се редом сваке недеље по распореду који ће месечно унапред сачињавати заменик в.ф. председника суда, судија Милунка Цветковић.

Редакцијски одбор Билтена судске праксе Апелационог суда у Крагујевцу сачињавају:

Председник одељења судске праксе, судија Весна Петровић, која је уједно и главни и одговорни уредник Билтена судске праксе.

Заменици главног и одговорног уредника су судија Александар Блануша из кривичног одељења и судија Божидар Вујичић из грађанског одељења.

Чланови редакције:

- судија Оливера Бојовић, судија Љубинко Тетеновић, судија Смиљана Ристић, судија Александар Блануша, судија Биљана Николић, судија Милунка Цветковић, судија Симонида Милорадовић, судија Милевка Миленковић и судија Радоман Спарић, као и сви чланови одељења судске праксе.

Одељење судске праксе ће најмање једанпут у шест месеци вршити анализу судске праксе по судским одељењима.

XIII

ПРИПРЕМНО ОДЕЉЕЊЕ

У припремном одељењу обављаће се послови предвиђени одредбом чл.33 ст.1 и 2 Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку и чл.16 Судског пословника.

У припремном одељењу ће се испитивати испуњеност процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивања о правним лековима и на погодан начин означавати дозвољеност, благовременост и уредност жалбе, означавати датум иницијалног акта и датум изјављивања жалбе. Тако ће се већ приликом завођења предмета знати да ли се ради о старом предмету и да ли предмет треба означити и увести у програм решавања старих предмета. У кривичним предметима ће се поред испитивања напред наведених процесних претпоставки означити и рок застарелости кривичног гоњења.

За надзорне судије у овом одељењу одређују се председници кривичног и грађанског одељења и њихови заменици.

XIV

РАСПОРЕЂИВАЊЕ ПРЕДМЕТА

Распоређивање предметима у судским одељењима вршиће се у складу са Судским пословником, тако да се обезбеди равномерна оптерећеност судија предметима, водећи рачуна о хитности, старим предметима, времену подношења иницијалног акта и другим околностима од значаја за распоређивање предмета.

Предмети се једнако распоређују судијама уз умањење задужења свим председницима већа за 20%, председнику кривичног одељења Александру Блануши, председнику грађанског одељења Биљани Николић и руководиоцима

судске праксе у кривичном, грађанском и одељењу за радне спорове за додатних 20% и судији Оливери Бојовић и судији Радоману Спарићу за додатних 10%.

Поједине судске радње могу се предузимати и у другим судским зградама на подручју суда који се налазе изван седишта Апелационог суда. Судије ван седишта Апелационог суда могу одржавати нејавне седнице већа, вршити израду одлука и припремати предмете за већање док се јавне седнице, претреси пред другостепеним судом и рочишта могу обављати само у седишту Апелационог суда у Крагујевцу, где ће се евидентирати предмети, судска пракса и вршити пријем и експедиција предмета.

До усељења у нову судску зграду поједине судије петог већа кривичног одељења, веће за малолетнике и судије четвртог и петог грађанског већа за рад ће користити просторије Вишег суда у Краљеву. Поједине судије већа за радне спорове за рад ће користити просторије Вишег суда у Новом Пазару. Поједине судије четвртог и петог кривичног већа и другог грађанског већа за рад ће користити просторије Вишег суда у Чачку, судије шестог кривичног већа и четвртог грађанског већа просторије Вишег суда у Крушевцу, а судије првог грађанског већа просторије Вишег суда у Јагодини. Судије осталих већа настањени у местима изван седишта суда могу за рад користити и просторије у зградама суда најближим њиховом месту пребивалишта.

Овај годишњи распоред биће саопштен на седници свих судија 11. 12. 2012. године.

Годишњи распоред послова за 2013. годину, по саопштавању на седници свих судија, биће истог дана истакнут на огласној табли суда.

**В.Ф. ПРЕДСЕДНИКА СУДА
Весна Петровић**

*Члан радне групе, Биљана Николић
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

ВРЕДНОВАЊЕ РАДА СУДИЈА

Закон о судијама у глави V садржи одредбе које се тичу вредновања рада судија којим је предвиђено да рад свих судија и председника суда подлеже редовном вредновању. Вредновање обухвата све аспекте судијског посла и представља основу за избор обавезну обуку судија и разрешење. Вредновање се врши на основу јавно објављених објективних и јединствених критеријума и мерила у поступку у коме је обезбеђено учешће судија чији се рад вреднује. Критеријуме, мерила и поступак за вредновање рада судија утврђује Високи савет судства. Овим законом су предвиђени и органи надлежни за вредновање у судовима као и вредновање од стране Високог савета судства. Рад судија на сталној судијској функцији и председника судова вреднује се једном у 3 године а судија који је први пут изабран једном годишње, с тим што на основу Одлуке Високог савета судства судија може бити и ванредно вреднован. Вредновање се изражава одговарајућом оценом која се уписује у лични лист, а судија односно председник суда има право приговора на оцену која мора бити образложена. Наведене одредбе **Закон о судијама су у поступку измене** у делу који се тиче органа који врши вредновање, односно акта Високог савета судства.

У Европској повељи о Закону за судије предвиђено је да према статутарним правилима која се односе на избор и именовање судија од стране независног органа или Савета, избор кандидата заснива на њиховој способности да слободно и непристрасно процењују правна питања о којима ће одлучивати и да право примењују уз поштовање достојанства личности. Основне Европске норме и стандарди за избор судија могу се поделити на процедуре које гарантују непристрасност пред независним органом који треба да утврди да ли кандидати за правосудне функције испуњавају услове одређене нормама које се примењују, односно да ли се одлуке заснивају на објективним критеријумима који се тичу стручности, интегритета, способности и ефикасности, према препоруци Савета Европе број R(94)12, свака одлука о професионалној каријери судија мора се заснивати на објективним критеријумима а сам избор и каријера судија мора зависити од показаног квалитета рада, од њихове стручности, интегритета, способности и ефикасности.

Као члан Радне групе коју је формирао Високи савет судства за израду нацрта Правилника о критеријумима и мерилима за вредновање рада судија и председника судова, начину образовања органа за вредновање и поступка вредновања заједно са осталим члановима радне групе, упознали смо се са системом вредновања рада судија у Француском правосудју, и у најкраћем износим садржај презентације на наведену тему.

ЕВАЛУАЦИЈА СУДИЈА У ФРАНЦУСКОМ ПРАВНОМ СИСТЕМУ

Реформом правосудног система у Француској која је ступила на снагу у марту месецу 2011. године уведена је обавезна евалуација рада судија и тужилаца на две године, а евалуација на годину дана је могућа уколико се ради о напредовању у каријери. У том смислу за сваког носиоца правосудне функције уведена је као обавеза такозвана табела напредовања, где се уносе одређени подаци који представљају критеријуме за напредовање. Органи који одлучују о напредовању судија су Високи савет правосуђа у комисија за напредовање. Председник суда предлаже да судија буде уписан у табелу а Комисија за напредовање је та која уписује напредовање. Сама негативна евалуација није разлог за вођење дисциплинског поступка, али ако се такав поступак води то може бити додатни разлог за разрешење. Од евалуације су изузети судије највишег суда, Врховног касационог суда као и Апелационих судова, односно Главни тужилац. У Француском правном систему постоји и посебан орган за оцену рада судова, а то је Генерални инспекторат правосуђа који цени годишњи извештај о раду суда. Сам поступак се спроводи тако што се судовима упућује такозвано „циркуларно писмо“ које у себи садржи инструкције за поступање, односно услове евалуације, као и рок за спровођење овог поступка. Ови услови евалуације су у складу са Уредбом о евалуацији која предвиђа поштовање принципа контрадикторности, наиме, судија има право да након извршене оцене упише своје напомене које се тичу оцене његовог рада. Евалуација не сме да садржи политичка, синдикална, филозофска и религиозна опредељења судија и не може да задире у његов приватни живот.

Комисија за напредовање има 20 чланова и то четири члана по положају, по један из највишег суда односно тужилаштва, по један из Генералног инспектората, односно Министарства. У Комисији се налазе и судије из судова првог и другог нивоа изабраних са листе синдиката. Комисија за напредовање одлучује о жалбама судија, јер ако се судија не сложи са евалуацијом обраћа се у писменој форми Комисији за напредовање. Жалба се процесуира тако што се прослеђује председнику суда који може да ревидира своју одлуку, али не може да промени евалуацију. Комисија нема могућности да поништи евалуацију а једини орган који то може да учини је надлежни Управни суд, с тим што комисија може да укаже на одређене недостатке. У Француској има годишње 10 до 15 оспорених евалуација, што указује да овај систем добро функционише.

На основу мишљења Високог савета правосуђа Председник Републике именује судије. Високи савет судства предлаже само извор за највише правосудне функције и то судије Високог касационог суда и судије Апелационог суда, а Министарство правде предлаже остале судије и тужиоце, с тим што тај утврђени предлог упућује Високом савету судства. О предлозима за именовање одлучује

Председник Републике и има могућности да не потпише именоване судије, алу ту одлуку кандидат може да оспори пред Управним судом. Што се тиче првог избора он се врши након што кандидати заврше Правосудну академију. Упис у Правосудну академију се планира тако да се уписује толико кандидата колико има слободних места према одговарајућој листи у судовима након чега се врши избор судија за одређени суд према овој листи и тај избор не може да се одбије.

Због инфлације појма „изванредан“ приликом вредновања један од захтева Реформе из 2011. године је да се образлаже такве оцене према установљеним критеријумима. Такође је било потребно да се установе критеријуми којима се процењују кандидати за посебне функције као што су тужиоци и председници судова. Евалуација се спроводи за око 8.600 судија и тужилаца с тим што је орјентационо 2/3 судија а 1/3 тужилаца. Из табеле произилази да се процењује општа професионална способност, правна и стручна професионална способност, организационе способности и способност подстицања као и професионално залагање.

Општа професионална способност су способност одлучивања, способност да слуша и да разговора и способност прилагођавања новим ситуацијама. Способност одлучивања подразумева да се реше спорови који су додељени судијама, да предузму одређене мере које су у њиховој надлежности и да предмет реше у разумном року. Способност да саслуша и да разговара подразумева пре свега отвореност духа, пажњу и поштовање нарочито према лицу које је позвано да се појави пред судом. Способност прилагођавања новим ситуацијама подразумева прилагођавање промена у случају прераспоређивања, организационим или другим променама његове службе, правним или поцедуралним променама, новим техникама и неподвижним ситуацијама.

Правна и стручна професионална способност подразумевају способност коришћења правних знања, анализа и процесна ситуација чињенично и правно, као и способност да се та ситуација реши одговарајућим правним резонавањем. Способност вођења расправе или изношења завршне речи, способност лаког и јасног изражавања, предочавања различитих димензија предмета, вођења расправа и друго. Способност формирања и вођења предмета се односи на то да се сачини јасан и структуриран план који се може лако користити.

Организационе способности и способност подстицаја подразумева способност подстицаја запослених у служби и суду да се остваре радни циљеви за шта је неопходно утврдити људске и материјалне ресурсе, а то се односи пре свега на судије које обављају административне дужности.

Професионално залагање, подразумева способност судије да на најбољи начин квалитативно и квантитативно решава предмете којима је задужен да унапређује и усавршава своје знање, као и методе рада и да има стручну сарадњу и са другим институцијама које помажу правосудним органима, полицијом, органима државне управе и друго.

Све ове способности, односно критеријума садржане су у одговарајућим табелама које попуњава председник суда и потписује судија који је оцењен, са правом да одређени приговор у погледу одређене евалуације.

Табеле садрже рубрику за вредновање са распоном од „изузетан“, „одличан“, „врло добар“, „задовољава“ и „не задовољава“.

Из разговора са Председником суда у Версају дошли смо до података да је за евалуацију једног судије потребно три до четири часа, од чега један час траје разговор са самим судијом. Том приликом, председник суда користи статистичке податке, али они не могу бити једина оцена јер такви подаци могу бити спорни, о чему се и сам судија може изјашњавати. Ово се посебно односи на проценат укинутих одлука, које се може приписати као свесно кршење закона само ако се ради о битној повреди одредаба поступка, а не и о примени материјалног права, јер је проценат укинутих одлука, због погрешне примене материјалног права, директно задирање у независно судство, с обзиром да је суд слободан у примени и тумачењу права. Приликом оцене рада судије, много се већи значај придаје квалитету рада, односно квалитету израде пресуде, него броју завршених предмета. При томе се укинута пресуда не може рачунати судији као пропуст у његовом раду ако је последица различитог тумачења закона. Посебно се цени брзина окончања судских поступака и поштовање рокова и то с обзиром на врсту предмета који су по закону хитни. Што се тиче судске пресуде цене се одређени параметри и то да ли је пресуда довољно образложена и јасна, да ли је поштована процедура, да ли је донета у разумном року, у случају сукоба интереса потребно је посебно образложити чији је интерес претежнији, а потребно је проценити шта је била намена Парламента када је доношен одређени закон што Касациони суд као највиши суд треба да контролише. Приликом евалуације се процењује број решених предмета али и тежина предмета који су решени, време трајања процедуре, брзина доношења пресуде и квалитет судске пресуде.

Формирана је **Комисија** која се бави праћењем евалуације, која посебно ради на хармонизацији критеријума и објективизацији истих. Формиран је и **Одбор за праћење ефеката реформе** чији је задатак праћење резултата реформе преиспитивање евентуалних пропуста, све ради побољшања ове области.

Радна група је израдила радну верзију Правилника о критеријумима и мерилима за вредновање рада судија и председника судова, начину образовања и рада органа за вредновање у поступку вредновања, која ће бити достављена на јавну расправу.

КРИВИЧНО ПРАВО

*Александар Блануша
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

**ОДНОС ПРОЦЕСНЕ ДИСЦИПЛИНЕ
ПРЕМА ЕФИКАСНОМ КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ
(нови Законик о кривичном поступку)**

Ефикасност кривичног поступка

Аутор овог чланка, проучавајући одлуке Уставног суда Републике Србије и Европског суда за људска права у Стразбуру, и то оне одлуке које се односе на ефикасност кривичног поступка, а нарочито разматрајући разлоге који могу довести до замене процесних улога тј. да тужени сада постане тужилац (чак и у ситуацији када је тужилац претходно био оптужен, па и правноснажно осуђен за тешко кривично дело), дошао је до закључка да је један од одлучних разлога за неефикасност кривичног поступка, а тиме и основ за подношење тужбе, управо процесна недисциплина, односно њен утицај на ефикасност кривичног поступка и пресуђење у разумном року.

У вези тога, нови Законик о кривичном поступку је потпуно јасан, будући да императивном одредбом чл.14 став 1, која носи назив „Суђење у разумном року“, прописује да је: „Суд дужан да кривични поступак спроведе без одуговлачења и да онемогући сваку злоупотребу права која припадају лицима која учествују у кривичном поступку, усмерену на одуговлачење поступка“. Дакле, суд је „дужан“ да онемогући сваку процесну недисциплину, а да би ову „дужност“ испунио закон мора да му стави на располагање мере које ће предузети када процени да је од стране учесника у поступку нарушена процесна дисциплина и да постоји њен негативни утицај на ефикасност кривичног поступка и пресуђење у разумном року.

Аутор овог чланка, како кроз реферате на стручним саветовањима, тако и кроз чланке овога типа, покушава да за ову тему заинтересује стручну јавност, тј. да се питању процесне дисциплине да у битноме већи значај у односу на досадашњи, како би се, бар у оном делу у којем свој допринос можемо да дамо ми судије, стало на пут процесној недисциплини ради остварења „дужности“ из чл.14 ст.1 новог Законика о кривичном поступку. Но, како је који реферат био сачињен или пак написан чланак за неки од стручних часописа, то је долазило, наравно не због довођења у питање принципа „суђења у разумном року“, већ из других разлога, до предлога измена одређених делова новог Законика о кривичном поступку, штавише последње предложене измене су у битноме усмерене на измену основних поставки на којима се заснива нови Законик о кривичном поступку, тако да ни аутор овог чланка, који је иначе предавач на семинарима посвећеним новом Закоником о кривичном поступку, у оквиру Правосудне академије Републике Србије, није учествовао са радовима који се тичу новог Законика о кривичном поступку на стручним скуповима након што су предложене ове измене Законика о кривичном поступку, међутим, Законом о изменама Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр.121/12 од 24.12.2012. год.), само је одложена примена овог Законика, тако да је аутор овог чланка одлучио да настави да се пред стручном јавношћу појављује са чланцима и рефератима који се тичу новог

Законика о кривичном поступку, у ком правцу је усмерен и овај чланак. Предложене измене тичу се и поменуте одредбе чл.14 ст.1 новог Законика о кривичном поступку, међутим, у овом чланку неће бити речи о предложеним изменама, с обзиром да је њихова судбина неизвесна и да је поменути Законик само одложена примена Законика о кривичном поступку, која је требало да отпочне 15. јануара 2013. године.

Враћајући се на тему овог рада – ефикасност кривичног поступка и утицај процесне дисциплине на ефикасност поступка и суђење у разумном року, аутор наглашава да процесна дисциплина није једини фактор који утиче на ефикасност кривичног поступка и на остварење принципа „суђење у разумном року“, али у сваком случају у битноме утиче на ову ефикасност и правноснажно окончање поступка у разумном року, а поред тога то је онај фактор на који можемо да утичемо ми који поступамо у кривичном поступку, и то не само судије већ и јавни тужиоци и сви које нови Законик о кривичном поступку подразумева под појмом „орган поступка“. На друге факторе не можемо или бар не у тој мери да утичемо, а остали фактори који су од значаја за ефикасност кривичног поступка су нпр. организација правосудних органа, кадровска оспособљеност, материјална опремљеност, сложеност конкретног предмета и др.

Идеја водила код доношења новог Законика о кривичном поступку, који је од стране Народне скупштине Републике Србије усвојен на седници одржаној дана 26.09.2011. године, била је увођење код нас европског концепта кривичног поступка, при чему ваља нагласити да је Република Србија преузела обавезу да своју законску регулативу, па и у делу који се тиче кривичног поступка, усклади са постојећим међународним стандардима, а једна од најважнијих међународних конвенција које је ратификовала Република Србија је свакако Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, а међу преузетим обавезама свакако да је од посебног значаја управо она која се односи на остварење европског концепта кривичног поступка, чији је стожер право на правично суђење. Захтев за ефикасношћу кривичног поступка почива на идеји остварења таквог поступка који би био инструмент успешне борбе против криминалитета, па није тешко извести закључак да обрнуто, дакле неефикасан кривични поступак, представља интерес извршилаца кривичних дела, па и у оном најопаснијем облику којег називамо „мафијом“, тј. организованом облику криминалитета.

Поменута одредба чл.14 ст.1 новог Законика о кривичном поступку, почива на томе да се под законитим и ефикасним кривичним поступком, дакле као ефикасним инструментом борбе против криминалитета, не подразумева само онај поступак који осигурава да невин не буде осуђен, а да кривцу буде изречена заслужена санкција, већ и такав поступак који то омогућава, колико је то у конкретном случају могуће, у најкраћем трајању, тј. у разумном року.

Не ради се, дакле, о теоријском питању већ о питању ефикасне борбе против свих облика криминалитета, те о питању које се тиче и наших преузетих обавеза по ратификованим међународним конвенцијама, па и конкретне обавезе да се грађанима омогући остварење права на пресуђење у разумном року. Да до сада то није било тако, бар у великом броју случајева, јасно говори број предмета пред Уставним судом Републике Србије и Европским судом за људска права у Стразбуру, чији је основ управо суђење у разумном року.

Можда се читаоци овог чланка неће сложити са аутором да борба против процесне недисциплине у претходном периоду није била ефикасна, тј. да судови (и други органи поступка) нису примењивали све мере које им је закон стављао на располагање, па у вези тога аутор указује да питање борбе против процесне недисциплине није тако једноставно и не састоји се само у одговору на питање да ли је суд новчано казнио учесника поступка који се није одазвао судском позиву, да ли је суд издао наредбу за довођење окривљеног који се није одазвао позиву и сл., већ се ово питање односи и на разне прикривене облике процесне недисциплине, тј. на случајеве када на први поглед изгледа као да процесне недисциплине нема, али она постоји у свом прикривеном и веома опасном облику. Аутор овог чланка неће се изјашњавати о сада актуелним законским решењима и ономе што је законодавац ставио органу поступка на располагање у борби против процесне недисциплине, будући да је тема овог чланка нови Законик о кривичном поступку, тј. мере које нам нови Законик ставља на располагање (под условом да до његове примене дође, будући да су до сада измене постојећег Законика вршене у више наврата, мање или више успешно, да је доношен нови Законик који никад није угледао светлост дана и сл.).

Ако се учесник поступка не одазове на позив суда, ако напусти место где се одржава рочиште, ако нарушава ред у судници, ако вређа другог учесника поступка и сл., није нам тешко препознати да се ради о процесној недисциплини и само на нама стоји пропуст ако не применимо санкцију коју нам закон ставља на располагање. Проценићемо у конкретном случају шта ваља учинити, да ли тог учесника поступка треба новчано казнити, да ли казну треба поновити, да ли треба издати наредбу за довођење, да ли га треба удаљити са рочишта и сл. То је ствар процене органа поступка. Иста ситуација је и када се ради о овим нескривеним облицима процесне недисциплине, али се за разлику од претходних случајева не састоје у чињењу већ се састоје у нечињењу, рецимо када се избегава пријем писмена, затим када јавни тужилац након завршене истраге не подигне оптужни акт у законом предвиђеном року и др., али и тада јасно можемо препознати процесну недисциплину и само је на нама пропуст ако непримењивањем одговарајуће мере доведемо до тога да се одредба чл.14 ст.1 Законика о кривичном поступку не може испоштовати, тј. да поступак не буде ефикасан и завршен у разумном року. Међутим, у неким ситуацијама није једноставно препознати процесну недисциплину, јер се она, нарочито од стране адвоката, предузима у једном прикривеном облику. Наиме, процесни субјект може предузимати одређену радњу коју заснива на одговарајућој одредби Законика о кривичном поступку, нпр. може предложити испитивање сведока, може предложити ново вештачење, може предложити прибављање неких других доказа, може поднети захтев за изузеће и на први поглед ту нема процесне недисциплине, јер закон даје право нпр. окривљеном или пак његовом браниоцу да предложи сведоке, вештаке или пак у неком другом смислу допуну доказног поступка, међутим, у неким ситуацијама то се може чинити само ради одуговлачења кривичног поступка, а не стога што окривљени или пак његов бранилац заиста сматрају да је од значаја да буде испитан сведок или предузета нека друга радња или пак што постоје разлози за изузеће. Окривљени нпр. зна да је сведок недоступан, зна да се код вештака дуго задржавају предмети (што због неажурности вештака, што због њихове преоптерећености), па дакле зна да ће ако суд усвоји предлог последица тога бити да ће поступак дуже

трајати, а можда му је у конкретном случају управо то интерес. Зашто би окривљеном то био интерес, ако зна да дуже трајање поступка подразумева и увећање трошкова који ће пасти на његов терет ако пресуда буде осуђујућа, зна да ће због дужине поступка више платити адвоката и др., а ипак иде на одуговлачење поступка? Одговор на ово питање, у већини случајева, јасан је. Готово у сваком образложењу првостепене пресуде, у делу где се дају разлози о изреченој кривичној санкцији, наводи се да је суд као олакшавајућу околност ценио, поред осталог, „протек времена од извршења дела“, затим, окривљени зна да што поступак дуже буде трајао и оштрица јавне осуде за учињено дело биће у битноме иступљена, зна да ни оштећени неће наступати пред судом на онај начин како су то чинили на почетку поступка, зна да се средства јавног информисања готово неће ни интересовати за тај поступак и поред тога што је у почетку у свим средствима јавног информисања било објављено да се „десио то и то“. Постоје, наравно, и други разлози који наводе окривљеног и његовог браниоца на одлуку да иду у правцу одуговлачења кривичног поступка.

Ове облике процесне недисциплине теже је препознати у односу на остале облике, али је теже и образложити примену мера за сузбијање процесне недисциплине, односно у решењу о кажњавању образложити због чега се ради о процесној недисциплини у ситуацији када закон даје право оптуженом и његовом браниоцу да предузму одређену процесну радњу, тј. због чега је суд оценио да је та процесна радња предузета у циљу одуговлачења поступка, а не у оном циљу којег је законодавац имао у виду када је право на ту процесну радњу дао оптуженом и његовом браниоцу.

Аутор овог чланка, посветивши се проблему ефикасног кривичног поступка, проучавао је и прописе других земаља, пре свега из нашег окружења, те проучавао на који начин страна законодавства настоје да органу поступка ставе на располагање инструменте борбе против процесне недисциплине, а такође проучавао и чланке и реферате уважених колега из иностранства, како би искуства страних земаља упоредио са одредбама нашег новог Законика о кривичном поступку. Тако, аутор указује нпр. на чл. 257 Закона о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине, који предвиђа кажњавање због нарушавања реда и процесне дисциплине у смислу удаљења из суднице ради заштите права на правично и јавно суђење, односно одржавања достојанственог и неометаног суђења, с тим што се из суднице може удаљити и оптужени за одређени временски период, ако и после упозорења настави са понашањем због којег је упозорен, затим се може удаљити и тужилац, бранилац, вештак и друга лица из суднице ако ометају ред и не покоравају се наредбама председника већа, с тим што је предвиђено и новчано кажњавање, а свакако и обавештавање адвокатске коморе, ако је у питању адвокат, или пак Високотужилачког већа, ако је у питању тужилац. Идентично је решење и из чл. 242 Закона о казненом поступку Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, а аутор овог чланка указује и на одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине, од 12.05.2011. године, која се, поред осталог, односи на изрицање новчане казне због нарушавања процесне недисциплине за време трајања главног претреса и то стога што је бранилац нарушио процесну дисциплину непокоравањем наређењима председника већа, због начина испитивања вештака у оквиру унакрсног испитивања, а што посебно може бити нама интересантно

будући да унакрсно испитивање сада предвиђа нови Законик о кривичном поступку.

Да је проблем процесне недисциплине препознат на глобалном нивоу, као негативна појава која утиче на неефикасност поступка, произилази из текста Препоруке број Р (84) 5 Комитета министара земаља чланица Савета Европе, којом је прописано да поступак треба учинити што ефикаснијим уз одржавање високог нивоа правичности који се захтева у демократском друштву, те да се мора постићи заштита од тактике злоупотребе процесних овлашћења и одуговлачења поступка, посебно што ће се суду обезбедити овлашћења потребна за ефикасно вођење поступка. Начелом број 2, прописано је да када странка поступка несавесно и очигледно злоупотребљава процесна овлашћења, суд мора бити овлашћен да такву странку казни, обавезе је на накнаду штете или забрани предузимање процесних радњи. Даље се каже да се морају позвати и професионална удружења адвоката да обезбеде дисциплинско кажњавање њихових чланова који поступају у смислу кршења процесне дисциплине.

Аутор овог чланка указује и на случајеве несавесног коришћења процесних овлашћења који су константовани пред Трговачким судовима у Републици Хрватској, са напоменом да се ради о неким општим облицима несавесног коришћења процесних овлашћења, дакле који нису везани само за поступке пред трговачким судовима већ су примењиви и у свим другим поступцима (аутори чланка Игор Периша, судија Високог трговачког суда Републике Хрватске, Марија Вељак судија Трговачког суда у Риједи и Кристина Саганић, судија Трговачког суда у Риједи), и то: спречавање функционисања доставне службе, изношење доказа који су странци били познати на почетку поступка, предлагање доказа који се неће моћи извести, пропуштање рокова и рочишта, подношење неоснованих захтева за изузеће и др. Аутори тог чланка указали су и на дужност суда да се брине о одржавању реда у судници, достојанству суда, те да предузме мере које му закон ставља на располагање, пре свега у виду новчаног кажњавања.

Када је реч о преузетим међународним стандардима, везаним за ефикасност кривичног поступка, ваља указати да Европски суд за људска права у Стразбуру сматра да постоји „застој у случају“, када је прекорачен разумни рок у претресању поједине ствари, а иначе право на суђење у разумном року произилази из чл.6 Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода.

Мере процесне дисциплине у новом Законику о кривичном поступку

У Законику нећемо наћи на једном месту све мере којима се санкционише процесна недисциплина, нити ћемо на једном месту наћи све одредбе којима се Законик супроставља евентуалној злоупотреби процесних овлашћења, али у сваком свом делу Законик садржи одговарајуће одредбе из којих произилази шта подразумева под процесном дисциплином и која су то понашања која Законик сматра непожељним у поступку (у свим његовим фазама), тј. понашања која су у директној супротности са захтевом да поступак буде ефикасан у пуном смислу те речи.

Тако, већ у Основним одредбама, у чл. 19, Законик прописује дужност свих државних органа да јавном тужиоцу, суду или другом органу поступка, као и окривљеном и његовом браниоцу, пруже потребну помоћ у циљу прикупљања

доказа. Дакле, оглушавање државног органа на ову дужност не може се третирати другачије него процесном недисциплином која неминовно умањује ефикасност кривичног поступка. Ова одредба, разумљиво, јер је садржана у Основним одредбама, не садржи санкцију за супротно поступање, али у даљем тексту Законика јасно су прописане санкције за све па и овај облик процесне недисциплине.

У одредбама новог Законика које се односе на изузеће судија, као и до сада, санкционисана је злоупотреба права на подношење захтева за изузеће. Није тако редак случај у пракси да се сталним и неоснованим захтевима за изузеће иде на одуговлачење поступка, будући да стављање захтева повлачи за собом одређену процедуру у смислу обуставе сваког рада судије на предмету (осим ако постоји опасност од одлагања), давање изјаве, достављања целокупних списа председнику суда на одлуку или чак председнику непосредно вишег суда ако се тражи и изузеће председника тог суда, па све то неминовно доводи до непотребног одлагања главног претреса и тиме до умањења ефикасности поступка. С тога, Законик у чл. 41 ст. 4, каже да ако у захтеву није поименично одређен судија чије се изузеће тражи (у пракси је било не мало захтева за изузеће „свих судија“) или ако нису наведени докази и околности због којих странка (или бранилац) сматра да постоји неки од разлога за изузећа или је поновљен захтев са разлога о којима је већ одлучивано код претходног захтева који је одбијен, такав захтев се има одбацити.

Поменута одредба чл. 19 новог Законика, конкретизирана је на више места у Законнику и то према фазама поступка. Тако, у одредбама чл. 44, је прописано да су сви органи који учествују у предистражном поступку дужни да о свакој радњи обавесте јавног тужиоца, при чему су полиција и други државни органи надлежни за откривање кривичних дела дужни да поступе по сваком захтеву јавног тужиоца. Поступање супротно овоме има за последицу обавештавање претпостављеног старешине о томе, који ће у оквиру својих овлашћења предузети одговараће мере према одговорном за овакво понашање. Од каквог је значаја поштовање процесне дисциплине у овој фази поступка види се по томе што је јавни тужилац овлашћен да о томе обавести надлежног министра, Владу или надлежно тело Народне скупштине. Јавни тужилац има чак и овлашћење да захтева покретање дисциплинског поступка против лица које сматра одговорним за овај облик процесне недисциплине.

Оштећени је, неспорно, жртва извршене криминалне делатности. Међутим, и оштећени се мора, без обзира што је претрпео нпр. телесну повреду, смрт блиског лица, материјалну штету и др. подвргнути одређеним облицима процесне дисциплине. Члан 55. Законика јасно одређује да је он дужан да пријави сваку промену адресе, а та обавеза се односи и на његовог пуномоћника или законског заступника. Потом, одредбама чл. 61, санкционисано је неодговорно понашање оштећеног као тужиоца у смислу неодазивања на позив, тако што ће се сматрати да је одустао од гоњења ако не дође на главни претрес, па ће се кривични поступак обуставити.

Законик је имао у виду и међународне правне акте који наглашавају потребу делотворне одбране, па је поставио обавезу адвокатској комори да при састављању списка са кога се одређује бранилац по службеној дужности води рачуна о практичном или стручном раду адвоката као основи за претпоставку да ће одбрана бити делотворна. Поред тога, Законик у одредбама чл.72, стриктно прописује

дужности браниоца, а одредба чл.80 ст.1 тач.2, јасно одређује последицу процесне недисциплине у смислу да ће изабрани бранилац бити разрешен ако и после опомене и изречене новчане казне настави да нарушава ред.

О сведоку, као најсигурнијем или пак најнесигурнијем доказном средству, можемо говорити са разних аспеката, али како је тема овог рада процесна дисциплина указају на одребе чл.101 новог Законика, којима је прописано кажњавање сведока због неодржавања на позив или удаљења са места где треба да буде испитан. Такав се сведок може принудно довести или га суд може новчано казнити до 100.000,00 динара. Одбијање сведочења, наравно ако за то не постоје законски разлози, повлачи за собом могућност новчаног кажњавања до 150.000 динара, са могућношћу понављања овог кажњавања.

Било да процесну дисциплину посматрамо у најужем или пак у најширем смислу, у овај појам свакако ће ући обавеза свих ученика поступка да другог учесника не вређају, омаловажавају, да му не прете и сл. У том правцу, чл.102 Законика, налаже обавезу органу поступка да оштећеног или сведока заштити од оваквог понашања другог. Учесника поступка који супротно поступи, јавни тужилац или суд (зависно од фазе поступка) ће опоменути, а суд га може казнити до 150.000,00 динара новчане казне. Кажњен може бити и заштићени сведок, под условима из чл.107 ст.5 Законика, а сходну примену ових одредаба Законик у чл.112 прописује и у односу на прикривеног иследника.

Аутор овог текста, прикупљајући грађу за предметни чланак, уочио је исти проблем, када је реч о процесној дисциплини, у готово свим кривичним поступцима околних земаља. Тај проблем зове се вештак. Неспорно је да у великом броју поступака вештачење представља веома битну доказну радњу, некада и одлучујућу. Међутим, са друге стране, непоштовање процесне дисциплине је веома присутно када су у питању вештаци. Оно се огледа у грубом занемаривању рокова које суд одреди у наредби за вештачење, у неодржавању на судске позиве, у прекорачењу налога из наредбе или пак обрнуто, непотпуном налазу и мишљењу (како би допуна била додатно наплаћена), у захтевању енормних износа на име награде и трошкова и нарочито у узимању у своје руке решавања правних питања. Дужности вештака нови ЗКП прописује у одредбама чл.115, у смислу одржавања на позив и сл., али такође и санкције за супротно поступање. Тако, ако вештак не оправда свој изостанак или се без одобрења удаљи са места где треба да буде испитан, може се принудно довести наредбом органа поступка а суд га може казнити новчано до 100.000,00 динара (стручну установу до 300.000,00 динара).

Међу доказне радње нови Законик увршћује и доказивање исправом, па је неспорно неопходна процесна дисциплина и у овом делу, у смислу добровољне предаје, овакве исправе органу поступка. У супротном поступиће се као код привременог одузимања предмета, где одредбе чл.148 новог Законика прописују обавезу лица које држи предмете да органу поступка омогући приступ предметима, пружи потребна обавештења и предмете преда, а у супротном може му бити изречена новчана казна до 150.000,00 динара, уз могућност понављања казне још једном.

Нови Законик одређује да се, за таксативно поборојана кривична дела, или пак за дела из надлежности јавног тужилаштва посебне надлежности, може одредити нека од посебних доказних радњи, којима се иначе у битноме повређују нека од основних права и слобода грађана па се стога и као услов за њихову

примену тражи да се на други начин не могу прикупити докази или би њихово прикупљање било знатно отежано. Одређивање и спровођење ових доказних радњи губи сваки смисао уколико цео поступак не био био подвргнут тајности и уколико предузимање конкретне доказне радње не би било спроведено у роковима који су Закоником строго одређени. Тако, члан 165. у свом другом ставу каже да су сви подаци о предлагању, одлучивању и спровођењу посебних доказних радњи тајни подаци, а четврти став прописује обавезу свих који сазнају за ове податке да их чувају као тајне, при чему, разумљиво, Законик не прописује санкцију за непоштовање овог облика процесне дисциплине, тј. за онога ко се према овим подацима не односи као према тајним, будући да постоје посебни прописи који уређују ову област, а одређена поступања санкционише и Кривични законик. Ове доказне радње, као што је речено, морају бити предузете у оквиру строгих рокова, сходно чему је нужна процесна дисциплина свих којима се орган поступка обрати за достављање одређених података или за другу помоћ, па је тако одредбом чл.168 ст.2 Законика прописано, у вези посебне доказне радње тајни надзор комуникације, да су поштанска и друга предузећа, друштва и лица регистрована за преношење информација дужна да државном органу који спроводи ову доказну радњу омогуће спровођење надзора и снимања комуникације, да му предају пошиљке и др.

Поред тога што Законик у поједним деловима, као нпр. у вези непридржавања процесне дисциплине од стране вештака (поменути чл. 115), прописује санкције за конкретне учеснике у поступку, он у једној општој одредби (чл.193 ст.4), која се односи на све учеснике у поступку, санкционише избегавање пријема позива, тако што суду даје могућност да таквог недисциплинованог учесника поступка казни новчано до 150.000,00 динара.

Непоштовање законских рокова за предају поднеска суду, такође се има сматрати обликом процесне недисциплине, па Законик у одредбама чл. 225 прописује шта се и у којим случајевима сматра предајом у року. Санкција је, најчешће, одбацивање поднеска као неблаговременог. Законик прописује и кажњавање подносиоца који у поднеску вређа суд или учесника у поступку, новчаном казном до 100.000,00 динара. О кажњавању адвоката обавештава се надлежна адвокатска комора, уз обавезу да обавести суд о предузетим мерама, а о кажњавању јавног тужиоца обавештава се надлежни јавни тужилац и Државно веће тужилаца.

Непоштовање процесне дисциплине може за последицу да има и стварање или увећање трошкова поступка, па Законик у одредби чл.263 ст.1, прописује да свако, без обзира на исход поступка, сноси трошкове које је проузроковао својом кривицом (трошкови одлагања главног претреса услед неодржавања на позив суда, трошкови принудног довођења, трошкови одлагања доказне радње и др.).

У оквиру друге целине новог Законика о кривичном поступку, која носи наслов „ТОК ПОСТУПКА“, дате су на првом месту одредбе, по логици ствари, које се односе на предистражни поступак који, као и све друге фазе поступка, неминовно мора од свих учесника поступка да захтева одговарајућу процесну дисциплину и да прописује мере за сузбијање недисциплине. Тако, у складу са поменутом општом одредбом чл.19, сада се конкретизује да јавни тужилац може казнити новчаном казном до 150.000,00 динара одговорно лице у државном или другом органу за непоступање по захтеву јавног тужиоца за пружање потребних

обавештења која су јавном тужиоцу потребна у вези одлуке по поднетој кривичној пријави.

У овој фази поступка непходан је интерактиван однос између јавног тужиоца и полиције, с тим што одредба чл.285 ст.1 Законика јасно одређује да предистражним поступком руководи јавни тужилац, а у ставу трећем овог члана прописано је да је полиција дужна да изврши налог јавног тужиоца, а непридржавање овог облика процесне дисциплине имаће за последицу да ће јавни тужилац о томе обавестити надлежног старешину, а по потреби надлежног министра, Владу или пак надлежно радно тело Народне скупштине, а може захтевати и покретање дисциплинског поступка.

У следећој фази поступка, дакле у истрази, Законик у одредби чл.305 ст.1, прописује санкцију за недисциплиновано понашање у смислу нарушавања реда за време предузимања доказне радње, и то у виду опомене а потом и изрицања новчане казне до 150.000,00 динара. Такво лице може бити и удаљено са места где се предузима доказна радња, ако његово учешће није неопходно.

Процесној дисциплини свакако мора да буде подвргнут и орган поступка, па Законик у одреби чл.303, прописује дужност јавног тужиоца да омогући осумњиченом који је саслушан и његовом браниоцу увид у доказе, а одредба чл.310 ст.2, прописује дужност јавног тужиоца да обавести непосредно вишег тужиоца о разлозима због којих истрага није окончана у року од шест месеци (за дела из посебне надлежности у року од једне године), а непосредно виши тужилац ће предузети потребне мере. Рад јавног тужиоца и непридржавање процесне дисциплине у виду одуговлачења поступка може бити предмет оцене од стране непосредно вишег јавног тужиоца и по приговору осумњиченог и његовог браниоца, у смислу одредбе чл.312 ст.1 Законика. У случају одбијања приговора одбрани је дато право да се, у смислу става трећег овог члана, обрати судији за претходни поступак.

Следећа фаза поступка, по систематизацији новог Законика, а наравно и по логици ствари, је оптужење. Одмах, већ у ставу другом првог члана главе XVII (чл.331) прописан је рок јавном тужиоцу од 15 дана за подизање оптужнице. Овај рок постојао је и до сада али у пракси, уз грубо кршење права окривљеног, он је продужаван готово по правилу. Према новом Законику, ако тужилац не испоштује овај рок (у нарочито сложеним предметима до 30 дана), окривљени, бранилац и оштећени могу у року од осам дана од истека овог рока поднети приговор непосредно вишем тужиоцу који ће испитати разлоге и издати обавезно упутство нижем тужиоцу. И након подизања оптужнице јавни тужилац је везан одређеним роковима, у смислу да неуредну оптужницу, коју му је вратило веће, мора да исправи у року од три дана. Пропуштање рока, ако из оправданих разлога није тражио продужење рока, веће ће санкционисати решењем о одбачају овакве оптужнице, у смислу одредбе чл.333 ст.3 новог Законика.

Ни суд није изузет од поштовања строге процесне дисциплине у овој фази поступка, па тако одредба чл.337 ст.1 новог Законика налаже надлежном већу да испита оптужницу у року од 15 дана од истека рока за подношење одговора на оптужницу. Веће може наредити да се истрага допуни односно спроведе, након чега је опет јавни тужилац, у смислу одредбе чл.337 ст.4 и 5., везан роковима у којима мора да поступи, а у супротном суд може о пропуштању рокова обавестити непосредно вишег јавног тужиоца.

После потврђивања оптужнице, а свакако ради ефикасности кривичног поступка, нови Законик у чл.345 одређује да се на припремном рочишту странке имају изјаснити о предмету оптужбе и образложити доказе чије извођење предлажу, а ако припремно рочиште није одржано, може се предложити извођење доказе после одређивања главног претреса, у смислу одредбе чл. 356 ст. 1. Код супротног поступања, сходно одредби чл.350 ст.1, председник већа ће странке, браниоца и оштећеног упозорити да се неће изводити на главном претресу они докази који су им били познати, али из оправданих разлога на припремном рочишту (или после одређивања главног претреса у смислу одредбе чл. 356 ст.1) нису те доказе предложили. Овим се настоји повећању процесне дисциплине одређивањем фаза поступка у којима се докази могу предлагати, како би суд могао да одлучи које ће доказе на главном претресу извести, које је време потребно оставити за доказни поступак главног претреса и др.

У овом делу, Законик одређује и рокове у којима је председник већа дужан да одреди припремно рочиште, па уколико то не учини у року од 30 дана, ако је окривљени у притвору или у року од 60 дана ако је окривљени на слободи, дужан је да о томе обавести председника суда који ће предузети одговарајуће мере, у смислу одредаба чл.346 Законика. Такође, Законик одређује и рокове у којима је председник већа дужан да одреди главни претрес, ако припремно рочиште није одржано, при чему је и у овом случају председник већа дужан да обавести председника суда о разлозима због којих евентуално није испоштовао наведене рокове, а председник суда ће предузети потребне мере да се главни претрес одреди. Дакле, и за суд, као орган поступка у овој фази, прописани су строги рокови, све у циљу ефикасног вођења кривичног поступка, а последица непридржавања ове процесне дисциплине је одређена у обавези обавештавања о томе председника суда, који ће предузети одговарајуће мере.

Нови Законик од чл.367 до чл.376, прецизно одређује руковођење главним претресом, па тако у одредби чл.367 ст.2, одређује да се председник већа, који иначе руководи главним претресом, стара о одржавању реда и примени мера за спречавање ремећења реда у судници и стара се да поступак тече без одуговлачења. Одредбама чл.368 одређена је надлежност и већа (у току главног претреса), поред осталог да одлучује о удаљењу из суднице, о искључењу браниоца или пуномоћника и о настављању, прекиду или одлагању главног претреса због одржавања реда и управљања главним претресом.

Одредбама чл. 369 Законика, прописано је да суд дужан да свој углед и безбедност, углед и сигурност странака и других учесника у поступку заштити од увреде, претње и сваког другог напада. Сходно томе, председник већа ће упозорити присутна лица да се пристојно понашају и не ометају рад суда, а сва присутна лица су дужна да устану приликом уласка судије и чланова већа у судницу, те да устану када се обраћају суду.

Одредбама чл.370 Законика, прописане су мере за одржавање реда у судници, и то ако било које лице које присуствује главном претресу нарушава ред тако што не поштује наређења председника већа за одржавање реда или вређа достојанство суда председник већа ће га опоменути, а потом га може и новчано казнити до 150.000,00 динара. О нарушавању реда од стране јавног тужиоца председник већа ће известити надлежног јавног тужиоца и Државно веће тужилаца, а може захтевати и од надлежног јавног тужиоца да одреди друго лице да у

наставку главног претреса заступа оптужницу, уз обавезу обавештавања суда о предузетим мерама. Уколико казна буде изречена адвокату због нарушавања реда у судници, председник већа ће обавестити надлежну Адвокатску комору, такође уз обавезу обавештавања суда о предузетим мерама.

Одредбама чл. 371 прописано је поступање суда у ситуацији ако наведене мере не буду дале задовољавајуће резултате, у том смислу што веће може наредити да се окривљени удаљи из суднице, с тим што ће пре завршетка доказног поступка председник већа обавестити окривљеног о току доказног поступка за време док је био удаљен из суднице, па ако жели биће позван да се изјасни о оптужби ако то није раније већ учинио. Уколико би окривљени и тада наставио да нарушава ред веће га може поновно удаљити из суднице без права да присуствује главном претресу до његовог завршетка, па ће му у тој ситуацији председник већа или судија члан већа само саопштити пресуду у присуству записничара. Уколико такав окривљени нема браниоца, председник суда ће му поставити браниоца по службеној дужности.

Одредбама чл.372 Законика, прописано је поступање према браниоцу или пуномоћнику који после изрицања казне продужи да нарушава ред, у том смислу што веће таквог браниоца или пуномоћника може искључити из даљег поступка и позвати странку или заступано лице да узме другог браниоца односно пуномоћника. Суд ће о томе обавестити надлежну Адвокатску комору.

Оштећеног као тужиоца или приватног тужиоца или њиховог законског заступника који након изрицања казне настави да нарушава ред, веће може, сходно овлашћењима из чл.373 Законика, удаљити из суднице до краја доказног поступка и за даљи ток поступка ће му поставити пуномоћника. Веће је овлашћено да из суднице удаљи свако лице ако нарушава ред после опомене или новчане казне, а може га удаљити уз истовремено изрицање и новчане казне.

Законик у чл.374, прописује мере за спречавање одуговлачења поступка, у смислу изрицања опомене браниоцу, оштећеном, законском заступнику, пуномоћнику, оштећеном као тужиоцу и приватном тужиоцу који предузима радње очигледно усмерене на одуговлачење поступка, дакле ако злоупотребљава своја процесна овлашћења. О неблагоприятном или неодговарајућем поступању јавног тужиоца, уколико то за последицу има одуговлачење поступка, председник већа ће известити надлежног јавног тужиоца и Државно веће тужилаца, уз обавезу обавештавања суда о предузетим мерама. Уколико своја процесна овлашћења злоупотребљава адвокат, председник већа ће о томе обавестити надлежну Адвокатску комору, такође уз обавезу обавештавања суда о предузетим мерама.

Законик, у одредбама чл.379, санкционише изостанак тужиоца са главног претреса, у том смислу да ако на главни претрес не дође јавни тужилац, председник већа ће о томе обавестити надлежног јавног тужиоца и затражити да одмах одреди замену, а ако то није могуће председник већа ће одредити да се главни претрес не одржи, с тим што ће о томе обавестити надлежног јавног тужиоца и Државно веће тужилаца који имају обавезу да обавесте суд о предузетим мерама. Ако на главни претрес не дође оштећени као тужилац или приватни тужилац, нити њихов пуномоћник, а изостанак не оправдају, веће ће решењем обуставити поступак.

Изостанак окривљеног са главног претреса санкционисан је одредбама чл.380 Законика, у смислу издавања наредбе за довођење, с тим што веће може опозвати наредбу за довођење ако окривљени оправда изостанак пре него што

довођење буде извршено. Према окривљеном се могу применити и строжије мере за обезбеђење његовог присуства на главном претресу, а одредбама чл.381 новог Законика одређена је и могућност суђења у одсуству, и то ако је окривљени у бекству или није доступан државним органима.

Последице изостанка браниоца са главног претреса одређује чл.382 Законика, тако што ће председник већа позвати окривљеног да узме другог браниоца, а веће може одлучити да се главни претрес одржи и без присуства браниоца ако окривљени одмах не узме другог. Код обавезне одбране ако нема могућности да окривљени одмах узме другог браниоца или да му суд без штете за одбрану одмах постави браниоца по службеној дужности претрес ће се одложити. Таквог браниоца који није дошао на главни претрес, а уредно је позван, веће ће решењем новчано казнити до 150.000,00 динара ако је његов изостанак довео до неодржавања или одлагања главног претреса.

Одредбама чл.384 Законика, прописано је да веће може наредити да се доведе на главни претрес сведок, вештак или стручни саветник који није на претрес дошао иако је уредно позван. Таквог сведока, вештака или стручног саветника веће може казнити новчаном казном до 150.000,00 динара, уз обавезивање да накнади трошкове који су проузроковани недоласком на главни претрес.

У циљу процесне дисциплине, одредба чл.393 ст.3 новог Законика, прописује и да председник већа може уводна излагања на главном претресу ограничити на одређено време али такође и прекинути странку и браниоца ако прекорачи дато време или излаже изван допуштеног садржаја. Председник већа је овлашћен, у смислу одредбе чл.395 ст.4 тач.3 Законика и да одбије доказни предлог ако оцени да је реч о доказу чије извођење је очигледно усмерено на одуговлачење поступка.

Одредбом чл.413 ст.6 новог Законика, санкционисана је процесна недисциплина при давању завршних речи, у том смислу што председник већа може, после претходне опомене, прекинути лице које у својој завршној речи прекорачи одобрено време, или вређа јавни ред и морал, или вређа другог, или се упушта у понављање или излагање које очигледно није у вези са предметом. Ставом 5. истог члана, прописано је да се, у ситуацији када оптужбу заступа више лица или има више бранилаца, садржај завршних речи не сме понављати, а заступници оптужбе и браниоци су дужни да се договоре о подели задатака и о темама о којима ће говорити.

Одредбом чл.427 Законика, стављена је обавеза суду да пресуду која је објављена писмено изради и достави у року од 15 дана од дана објављивања, а у предметима из посебне надлежности у року од 30 дана, а само изузетно, у нарочито сложеним предметима, председник већа може затражити од председника суда да одреди дужи рок. Последица пропуштања ових рокова састоји се у томе што је председник већа дужан да о разлозима због којих то није учинио писмено обавести председника суда, који ће предузети одговарајуће мере.

*Марија Марковић,
виши судијски сарадник
у Апелационом суду у Крагујевцу*

ЗАКОН О АМНЕСТИЈИ И ЊЕГОВА ПРИМЕНА У СУДСКОЈ ПРАКСИ - нека спорна питања -

Амнестија представља акт законодавног органа којим је у форми закона неодређеном кругу лица дато потпуно или делимично ослобађање од извршења казне.

У судској пракси појавио се велики број питања која се односе на примену Закона о амнестији („Службени гласник РС“ бр.107/12 од 9.11.2012. године), који је ступио на снагу дана 17.11.2012. године. Та питања су заправо последица различитог тумачења појединих одредаба овог Закона од стране првостепених судова, што је довело и до незанемарљивог броја укинутих одлука у поступку по жалби.

У жељи да се судска пракса не гради и не уједначава на темељу укинутих одлука, чиме се савакако продужава и време за одлучивање у овим предметима и тиме обесмишљава хитност овог поступка, покушаћу да овим чланком укажем на нека питања која су се појавила у пракси судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу, а односе се на примену одредаба Закона о амнестији.

Члан 1. став 1. Закона о амнестији

Овим чланом је прописано да се ослобађају од извршења 25% изречене казне затвора лица правноснажно осуђена за кривична дела која су прописана законима Републике Србије или су била прописана законима који су престали да важе, а која се на дан ступања на снагу овог Закона налазе на издржавању казне затвора у Републици Србији или још нису ступила на издржавање казне затвора или чији премештај је ради издржавања те казне извршен у иностранство.

У вези примене овог члана у судској пракси се као спорно појавило питање да ли амнестији подлежу лица која су осуђена на новчане казне, у ситуацији када је новчана казна због неплаћања у остављеном року, замењена казном затвора. С тим у вези постоје два различита схватања. По једном, наведена лица подлежу примени амнестије, јер Закон о амнестији ниједном одредбом није експлицитно ускратио овим лицима право да се у односу на њих примене одредбе овог Закона, те да сходно томе закон треба тумачити у корист тих лица, а у прилог томе иде и чињеница да се ради о лицима која су заправо осуђена за лака кривична дела, те да би, уколико се на њих не би применила амнестија, били у неповољнијем положају у односу на учиниоце тешких кривичних дела. По другом схватању, ова лица не подлежу примени амнестије, јер се ради о ситуацији када се до казне затвора

дошло заменом новчане казне због нелађања у остављеном року, а та лица свакако имају могућност да новчану казну и након њене замене плате у целости или пак делимично, те да се извршење казне затвора сразмерно плаћеном делу обустави (члан 51. став 3. КЗ), коју могућност немају она лица која су за кривично дело осуђена на казну затвора. Превагу је однело друго сватање.

Члан 1. став 2. Закона о амнестији

Овим чланом је прописано да се лица из става 1 члана 1 Закона о амнестији први пут правноснажно осуђена на казну затвора до три месеца ослобађају од извршења казне затвора у целини, а она први пут правноснажно осуђена на казну затвора од три до шест месеци ослобађају се од извршења 50% изречене казне затвора.

У вези примене овог члана као спорно се појавило питање тумачења када се сматра да је лице, у односу на које се цени да ли су испуњени услови за примену амнестије, први пут правноснажно осуђено. У круг тих лица свакако улазе она којима је за раније учињено кривично дело (кривична дела) изречена условна осуда или су пак осуђени на новчану казну, али и они који су раније осуђени на казну затвора али само у ситуацији када је извршено брисање те осуде или постоје услови за брисање осуде. Тада се осуђени ослобађа од извршења дела казне како је то прописано овом законском одредбом. Ако се не ради о лицу које је први пут правноснажно осуђено на казну затвора до три месеца или на казну затвора од три до шест месеци, онда се примењује одредба члана 1. став 1. Закона о амнестији и осуђени се ослобађа од извршења 25% изречене казне (уколико, наравно, испуњава и друге услове за примену амнестије нпр. да није наређено издавање потернице).

Члан 2. став 2. Закона о амнестији

Овим чланом је прописано да амнестији не подлежу ни лица која су до дана ступања на снагу овог Закона више од три пута правноснажно осуђена на безусловну казну затвора, а није извршено брисање или не постоје услови за брисање неке од осуда.

У вези примене овог члана у пракси се појавило као спорно питање круга лица на које се не примењује амнестија. Код лица која су неспорно више пута осуђивана на казне затвора, законодавац је прописао обавезу суда да утврди да ли је извршено брисање осуда, као и обавезу да цени да ли постоје услови за брисање осуда. Овде се мора напоменути да првостепени судови такве околности не утврђују приликом одлучивања о примени амнестије. Наиме, одредбама материјалног и процесног кривичног законодавства (члан 98. и 99. КЗ и глава XXXI ЗКП) прописани су услови који морају бити испуњени за законску, као и за судску рехабилитацију, те је прецизирано коме, када и у ком поступку осуда може бити брисана. Првостепени судови у великом броју случајева приликом одлучивања о примени амнестије изврше само увид у извод из Казнене евиденције и констатују да је осуђени више од три пута правноснажно осуђиван на безусловну казну затвора, а да се при том не упуштају у утврђивање околности да ли су те осуде

брисане или пак постоје услови за њихово брисање. Те околности се свакао и не могу утврдити увидом у предмети извод, јер он не садржи податак о томе када је неко кривично дело учињено, већ само податке о пресудама и кривичним санкцијама, а околност када је неко кривично дело учињено од одлучујућег је значаја, будући да и законска и судска рехабилитација протек одређеног времена од претходне осуде, везују управо за датум када је учињено кривично дело из касније осуде. Такође, за настанак, односно давање рехабилитације од значаја је и околност да ли су споредне казне извршене као и да ли трају мере безбедности, што првостепени судови уопште не цене приликом одлучивања.

При том, чињеница осуђиваности односно неосуђиваности лица, у предмету примене амнестије, може се утврђивати само увидом у извод из Казнене евиденције који не сме бити старији од дана ступања на снагу Закона о амнестији (17.11.2012. године). Дакле од значаја је да ли је осуђени до дана ступања на снагу Закона о амнестији правноснажно осуђен више од три пута на безусловну казну затвора, сходно одредби члана 2. став 2. Сходно реченом, није од значаја да ли је осуђени пре извршења кривичног дела за које се захтева примена амнестије осуђиван. У великом броју одлука о којима је одлучивано по жалби, примећено је да првостепени судови нису прибављали нови извод из Казнене евиденције.

Поред тога, посебно питање у вези примене ове законске одредбе је и ситуација када су осуђеном у поступку преиначења правноснажне пресуде без понављања кривичног поступка, спојене казне. Примећено је да одређени број осуђених лица у жалбама истиче да се у тој ситуацији заправо ради само о једној осуди. Међутим, нема места оваквом тумачењу, јер у тој ситуацији постоји онолико осуда колико је правноснажних пресуда преиначено пресудом о спајању казни.

Члан 3. Закона о амнестији

Овим чланом је прописано да се правноснажно осуђена лица којима је изречена јединствена казна затвора, ослобађају од извршења јединствене казне за проценат ослобођења од извршења казне прописан овим Законом, претходно утврђене појединачне казне за кривична дела обухваћена овом амнестијом.

У вези примене овог члана као спорно се појавила техника обрачунавања дела јединствене казне од чијег се извршења осуђени ослобађа. У великом броју првостепених одлука примећено је да су судови на погрешан начин тумачили предметну законску одредбу: неки су сабирали процене ослобађања за сваку појединачно утврђену казну па утврђивали укупан проценат ослобађања од јединствене казне, а неки су утврђивали само проценат ослобађања од извршења јединствене казне, али не и за сваку појединачно утврђену казну.

Уколико се пође од тога да су испуњени услови да се на конкретном учиниоца може применити амнестија (нпр. испуњава услове који се односе на ранију осуђиваност/неосуђиваност), оно што је свакако први корак приликом примене наведене законске одредбе код кривичних дела учињених у стицају, јесте

утврђивање за свако кривично дело да ли потпада под круг кривичних дела која подлежу примени амнестије. Уколико се ради о делима на која се може променити амнестија, други корак је утврђивање процента ослобођења за свако појединачно дело (који могу бити и различити), а онда и израчунавање колико временски, за свако од тих дела, износи ослобођење. Потом се осуђени ослобађа од извршења дела јединствене казне који одговара збиру тих тачно временски одређених појединачних ослобођења. Одузимањем тог збира од јединствене казне затвора на коју је осуђен, долази се до дела казне који је преостао да се према окривљеном изврши (нпр. осуђени је правноснажном пресудом оглашен кривим за два кривична дела и то: кривично дело убиство у покушају из чл. 113 КЗ у вези чл. 30 КЗ, за које дело му је утврђена казна затвора у трајању од три године, па се у односу на то дело осуђени ослобађа од извршења 25% изречене казне затвора, што износи девет месеци и кривично дело недозвољено држање оружја и експлозивних материја из чл. 348 ст. 1 КЗ, за које кривично дело му је утврђена казна затвора у трајању од једне године, у односу на које дело се осуђени ослобађа од извршења 25% изречене казне затвора, што износи три месеца, па се у односу на јединствену казну затвора у трајању од три године и шест месеци (на коју је осуђен правноснажном пресудом) ослобађа од извршења казне затвора у трајању од једне године, а казна затвора у трајању од две године и шест месеци према осуђеном има се извршити).

Уколико се пак ради о ситуацији када је осуђени правноснажном пресудом оглашен кривим за два или више кривичних дела, од којих нека кривична дела не улазе у круг дела на које се примењује амнестија, или је за једно од тих дела утврђена казна затвора од 30 до 40 година (члан 2. став 1. тачка 1, 2. и 3. Закона о амнестији), тада се утврђује проценат ослобођења само за она кривична дела која подлежу примени амнестије, затим израчунава колико он временски износи и као у горе наведеном примеру, осуђени се ослобађа од извршења дела јединствене казне за тај временски износ (или збир износа ако има више дела која подлежу примени амнестије), а његовим одузимањем од јединствене казне, израчунава се и део казне који се према осуђеном има извршити.

Уколико је, међутим, једна од тих појединачно утврђених казни, казна затвора у трајању до три месеца, а друга појединачно утврђена казна она на коју се има применити нпр. 25% ослобођења, ситуација је другачија. Тада се не узима у обзир тј. занемарује се казна затвора у трајању до три месеца јер се осуђени (ако је први пут правноснажно осуђен) у целини ослобађа од извршења те казне затвора. У обзир се узима само друга казна (не и јединствена) и само се израчуна колико временски износи 25% од друге казне која је утврђена, и за тај временски период се осуђени ослобађа од извршења само те друге казне.

Члан 4 став 1 Закона о амнестији

Овим чланом је прописано да амнестији не подлежу правноснажно осуђена лица за која је до дана ступања на снагу овог Закона наређено издавање потернице због нејављања на издржавање казне затвора или због бекства са издржавања казне затвора.

У вези примене овог члана, мора се скренути пажња да се ове оконости процењују само у односу на кривично дело које је предмет примене амнестије, као и да је законодавац прописао као услов само наредбу за издавање потернице, те се сходно томе не поставља као услов и да је потерница расписана.

При том, није од значаја да ли је таква наредба била на снази у моменту ступања на снагу Закона о амнестији. За утврђивање да осуђени не подлеже примени амнестије, довољно је само да је било када наређено издавање потернице (са наведених разлога), а околност када је таква наредба повучена, и са којих разлога, не узима се у обзир приликом одлучивања.

У одређеном броју првостепених одлука судови су наводили да осуђени не подлеже примени амнестије јер је побегао са издржавања казне затвора, не утврђујући при том да ли је због тог бекства наређено издавање потернице, која околност има карактер одлучне чињенице. Само бекство не представља сметњу за примену амнестије уколико због њега није наређено издавање потернице.

Примећено је, у великом броју одлука, да првостепени судови у предмету примене амнестије уопште не утврђују околност да ли је до дана ступања на снагу овог Закона наређено издавање потернице, па се стога основано жалбама указује да решења немају разлоге о одлучним чињеницама.

Поред напред наведених питања, у вези примене појединих одредаба Закона о амнестији, у судској пракси се као спорно појавило и питање односа амнестије и условног отпуста. Морам да напоменем да постоје различита схватања о овом питању. По једном, условни отпуст се даје у односу на остатак казне који се према осуђеном има извршити након што је у односу на њега примењена амнестија. По другом, условни отпуст осуђени може тражити тек када издржи две трећине укупне казне затвора на коју је осуђен, невезано за примену Закона о амнестији.

Судској пракси, свакако, тек предстоји да да одговор на ово питање, као и да одговори на евентуална друга спорна питања која се могу јавити, надам се сада већ у незнатном броју, код примене одредаба Закона о амнестији.

Бошко Радошевић,
судијски помоћник у Апелационом суду у Крагујевцу

**НЕУПЛАЋИВАЊЕ ДОПРИНОСА
ЗА ОБАВЕЗНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ
КАО ПРЕДМЕТ КРИВИЧНОГ ДЕЛА НЕУПЛАЋИВАЊЕ ПОРЕЗА ПО
ОДБИТКУ**

Једно од важних питања које се поставља у вези кривичног дела неуплаћивање пореза по одбитку је, да ли неуплаћивање доприноса по основу обавезног социјалног осигурања може бити предмет овог кривичног дела, а ово стога што јавни тужиоци гонећи учиниоце овог кривичног дела готово редовно оптужним актом стављају на терет окривљенима поред неуплаћивања пореза на зараду и неуплаћивање доприноса за обавезно социјално осигурање који се плаћају на зараду (а нису ретки ни случајеви да се окривљенима на терет ставља и само неуплаћивање доприноса).

Кривично дело неуплаћивање пореза по одбитку

Кривично дело неуплаћивање пореза по одбитку регулисано је одредбом члана 229а Кривичног законика Републике Србије:

(1) Одговорно лице у правном лицу - пореском платцу, као и предузетник - порески платца који, у намери да не плати порез, не уплати на прописани уплатни рачун јавних прихода износ који је обрачунат на име пореза по одбитку, казниће се затвором до три године и новчаном казном.

(2) Ако износ обрачунатог, а неуплаћеног пореза из става 1. овог члана прелази милион и петсто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.

(3) Ако износ обрачунатог, а неуплаћеног пореза из става 1. овог члана прелази седам милиона и петсто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година и новчаном казном.

(4) Предузетнику и одговорном лицу у пореском обвезнику за кривично дело из става 1. до 3. овог члана изриче се и мера безбедности забране вршења позива, делатности и дужности у трајању од једне до пет година.

Порез по одбитку

Порез по одбитку, регулисан је Законом о порезу на доходак грађана ("Службени гласник РС", бр. 24/2001, 80/2002, 135/2004, 62/2006, 65/2006, 10/2007,

7/2008, 7/2009, 31/2009, 44/2009, 3/2010, 18/2010, 4/2011, 50/2011, 91/2011). Поменути закон прописано је да порезу на доходак грађана подлежу следеће врсте прихода:

- 1) зараде;
- 2) приходи од пољопривреде и шумарства;
- 3) приходи од самосталне делатности;
- 4) приходи од ауторских права, права сродних ауторском праву и права индустријске својине;
- 5) приходи од капитала;
- 6) приходи од непокретности;
- 7) капитални добици;
- 8) остали приходи.

На поједине врсте напред наведених прихода, порез на доходак грађана плаћа се:

- 1) по одбитку од сваког појединачног прихода;
- 2) на основу решења надлежног пореског органа.

По одбитку од сваког појединачно оствареног прихода утврђују се и плаћају порези на следеће приходе:

- 1) зараде;
- 2) приходе од ауторских и сродних права и права индустријске својине, ако је исплатилац прихода правно лице или предузетник;
- 3) приходе од капитала;
- 4) приходе од непокретности, ако је исплатилац прихода правно лице или предузетник;
- 5) приходе од давања у закуп покретних ствари, ако је исплатилац прихода правно лице или предузетник;
- 6) добитке од игара на срећу;
- 7) приходе од осигурања лица;
- 7а) приходе спортиста и спортских стручњака;
- 8) остале приходе, ако је исплатилац прихода правно лице или предузетнике.

Порез по одбитку за сваког обвезника и за сваки појединачно исплаћени приход, исплатилац обрачунава, обуставља и уплаћује на прописане рачуне у моменту исплате прихода, у складу са прописима који важе на дан исплате приход.

Дакле, суштина пореза по одбитку је у томе да то није неки посебан порез, већ да се тим изразом "порез по одбитку", уствари означава начин утврђивања и плаћања пореза на доходак грађана на поједине врсте прихода, за разлику од другог начина утврђивања пореза на доходак грађана, а то је утврђивање пореза по решењу надлежног органа.

Врсте јавних прихода

Врсте јавних прихода прописане суд одредбом члана 14. Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 54/2009). Тако постоје следеће врсте јавних прихода:

- 1) порези;
- 2) доприноси за обавезно социјално осигурање;
- 3) накнаде за коришћење добара од општег интереса;
- 4) таксе;
- 5) самодопринос;
- 6) донације и трансфери;
- 7) остали јавни приходи.

Одредбом члана 15. наведеног закона, прописано је да се законом могу увести следећи порези:

- 1) порез на додату вредност;
- 2) акцизе;
- 3) порез на доходак грађана;
- 4) порез на добит предузећа;
- 5) порез на имовину;
- 6) порез на наслеђе и поклон;
- 7) порез на пренос апсолутних права;
- 8) порез на употребу, држање и ношење одређених добара;
- 9) порез на међународну трговину и трансакције;
- 10) други порез, у складу са посебним законом.

Одредбом члана 18. поменутог закона, прописани су следећи доприноси за обавезно социјално осигурање, који се уводе законом:

- 1) пензијско и инвалидско осигурање;
- 2) здравствено осигурање;
- 3) осигурање за случај незапослености.

Доприноси за обавезно социјално осигурање

Како је Законом о буџетском систему прописано да се доприноси за обавезно социјално осигурање уводе законом, донет је Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање ("Службени гласник РС", бр. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 7/2008, 5/2009, 7/2009, 3/2010, 4/2011, 52/2011, 101/2011).

Одредбом члана 72. поменутог закона прописано је следеће:

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако као послодавац или други исплатилац прихода истовремено са исплатом зараде или другог прихода, односно у прописаном року не обрачуна и не уплати или погрешно обрачуна и уплати доприносе (чл. 51. ст. 1. до 4, чл. 52, 53, 54, 55, 56, чл. 57. ст. 1. и чл. 60. ст. 3).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара.

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај предузетник, новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара.

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај одговорно лице у државном органу или органу јединице локалне самоуправе новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара.

Узимајући у обзир све напред наведене прописе, јасно се закључује, да неуплаћивање доприноса за обавезно социјално осигурање, не може бити предмет кривичног дела неуплаћивање пореза по одбитку.

Ово стога, што је предмет наведеног кривичног дела, неуплаћивање пореза као посебне врсте јавних прихода и то пореза на доходак грађана, на приходе, на које се поменути порез утврђује и наплаћује по одбитку, како је то прописано Законом о порезу на доходак грађана. Доприноси за обавезно социјално осигурање су, посебна врста јавних прихода, у односу на порезе, како је то прописано Законом о буџетском систему и као такви регулисани су посебним прописом и то Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање, којим се уређују обвезници доприноса, основице доприноса, стопе доприноса, начин обрачунавања и плаћања доприноса, као и друга питања од значаја за утврђивање и плаћање доприноса, а којим законом је између осталог и прописано да неуплаћивање доприноса за обавезно социјално осигурање представља прекршај.

**ЗАКЉУЧЦИ КРИВИЧНОГ ОДЕЉЕЊА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У
КРАГУЈЕВЦУ
са седнице одржане 12.09.2012. године**

1. У изреци пресуде којом се изриче условна осуда не треба да стоји да се у изречену условну осуду урачунава време проведено у притвору, али се може навести да ће се, уколико се условна осуда опозове, у казну затвора урачунати време проведено у притвору.

2. У ситуацији када је жалба овлашћеног тужиоца изјављена због одлуке о кривичној санкцији, другостепени суд не може по службеној дужности преиначити првостепену пресуду, сходно одредби чл. 67 ст. 5 КЗ, уколико жалба на то не указује.

3. Код кривичног дела неуплаћивање пореза по одбитку из чл. 229а КЗ, појам „порез по одбитку“ не обухвата доприносе.

**Одговори Врховног Касационог суда на питања Апелационог суда у
Крагујевцу,
у вези примене Закона о амнестији, са седнице Кривичног одељења
одржане дана 07.12.2012. године**

1. Да ли се Закон о амнестији примењује на казну затвора до које се дошло заменом новчане казне у смислу одредбе чл. 51 ст. 2 КЗ?

Закон о амнестији не примењује се на казну затвора до које се дошло заменом новчане казне у смислу одредбе чл. 51 ст. 2 КЗ, будући да затвор у овом случају представља начин извршења новчане казне.

2. Да ли се код примене одредбе чл. 3 Закона о амнестији, примењује одредба чл. 405 ст. 1 тач. 3 ЗКП?

Одредба чл. 405 ст. 1 тач. 3 ЗКП у овом случају се не примењује.

3. Да ли се под чл. 4 ст. 1 Закона о амнестији подразумева да је било када наређено издавање потернице у поступку извршења казне затвора или је ова одредба примењива само у ситуацији када осуђено лице по потерници још увек није пронађено?

Приликом примене одредбе чл. 4 ст. 1 Закона о амнестији није од значаја да ли је потерница чије је издавање наређено због нејављања на издржавање казне или због тога што је осуђени побеглао са издржавања казне, на снази или је она била раније издата или је пак само наређено њено издавање.

Одговори Апелационог суда у Крагујевцу, у сарадњи са судијама првог већа Кривичног одељења Врховног касационог суда, на питања судова са подручја Апелационог суда у Крагујевцу, са седнице Кривичног одељења одржане дана 07.12.2012. године

1. Да ли се давање издржавања по чл. 195 КЗ може чинити на други начин, мимо извршне исправе, нпр. куповином одевних ствари детету, школског прибора, вођења на летовање и сл. и ако је то могуће, како утврдити те чињенице и колико се оне поуздано могу утврдити. У овој ситуацији, није спорно да окривљени није плаћао издржавање на начин и у висини како је то утврђено извршном исправом?

Радња кривичног дела из чл. 195 КЗ остварује се недавањем издржавања на начин како је то судском одлуком одређено, осим уколико не постоји другачији споразум родитеља, а код оцене постојања предметног кривичног дела није од значаја што је окривљени куповао школски прибор, плаћао летовање и сл, ако истовремено није давао издржавање на начин како је то извршном судском одлуком одређено.

2. По укидању чл. 195 Закона о енергетици, тужиоци те радње квалификују различито, или као дело самовлашћа, или као крађу, или као дело из чл. 327 КЗ. Спорно је да ли се нечија радња, када он након искључења струје, поново врати проводнике на раније место и тако себи обезбеди струју у кући, може квалификовати као кривично дело самовлашће, да ли он тада себи прибавља неко право које има, или право за које он сматра да му припада?

Окривљени остварује све законске елементе кривичног дела из чл. 330 КЗ, ако се самовласно прикључи на електричну мрежу, након што је са ове мреже искључен од стране оштећеног предузећа (Електродистрибуција), због неизмиреног дуга по основу утрошене електричне енергије, јер тиме самовласно прибавља право које му припада.

Одговор се заснива на схватању да је окривљени као потрошач електричне енергије закључио уговор са Електродистрибуцијом и тиме остварио право на прикључак и коришћење електричне енергије на начин како је то дефинисано уговором, а како окривљени није испуњавао уговорну обавезу наведено јавно предузеће је на основу тог уговора остварило право да домаћинство искључи са дистрибутивне мреже, чиме окривљени није изгубио право на коришћење електричне енергије, већ је само онемогућен у остваривању тог права. Сходно томе, неовлашћеним прикључењем на дистрибутивну мрежу, окривљени је себи омогућио вршење раније стеченог права чије коришћење му је онемогућено услед искључења довода електричне енергије. Уместо да своје право евентуално оствари

преко надлежног органа у одговарајућем поступку, окривљени је самовласним прикључењем на дистрибутивни систем омогућио себи вршење тог права.

3. Када је у поступку за пореска дела из чл. 229 и чл. 229а КЗ, утврђено да је решењем пореске управе окривљени кажњен у том поступку, да ли се након тога може водити кривични поступак о истој ствари за ова дела, обзиром да је кажњен у управном поступку решењем пореског органа и да ли се ту може применити правило - не два пут исто?

Правило међународног права „забрана двоструке угрожености“ може се применити и у овом случају, а у супротном би се против истог лица за исту кажњиву радњу водила два поступка и два пута би исто лице за те исте радње било кажњено од стране два различита органа исте државе.

4. Код дела из чл. 299 КЗ, ако се утврди тзв. „фиктивни“ промет робе од стране окривљеног, што значи да фактичког промета добара није било, па је окривљени по том основу остварио право на повраћај ПДВ-а код пореских органа, да ли се ту може говорити о делу пореске утаје или о неком другом делу (окривљени је ималац приватног предузећа)?

У конкретном случају може се радити о неком другом кривичном делу, а не о кривичном делу из чл. 229 КЗ.

5. Шта је заштитни објект код кривичног дела ометање правде из чл. 336 б КЗ?

Заштитни објект код кривичног дела из чл. 336 б КЗ је правосуђе.

6. Код дела насилничко понашање, када је делом оштећен само оштећени на јавном месту, а нема сведока догађаја, да ли у тој ситуацији може постојати ово дело или евентуално неко друго (два лица пресрела су поштару и вређали га)?

Из датог примера се не може на несумњив начин закључити о каквом се понашању окривљених ради, али у сваком случају за постојање овог кривичног дела неопходно је да је својим радњама учинилац значајније угрозио спокојство грађана или теже реметио јавни ред и мир.

7. Због прекршаја из чл. 6 тач. 3 ЗЈРМ вођен је прекршајни поступак против лица, а пред судом је вођен поступак против истог лица из истог догађаја због кривичног дела увреде. Различити су заштитни објекти, код дела увреде у односу на прекршај. Да ли се ту може применити правило пресуђење ствари ако се прекршајни поступак правноснажно оконча пре кривичног?

Радиће се о пресуђеној ствари ако постоји истоветност радње, учиниоца, времена и места извршења радње.

8. Да ли је неопходно утврђивати количину ТХЦ код опојне дроге марихуане а имајући у виду да одредбама чл. 246 КЗ количина психоактивних компонената није прописана као битан елемент кривичног дела?

Процент ТХЦ компоненте треба утврђивати вештачењем.

9. Да ли се Закон о психоактивним контролисаним супстанцама односи искључиво на производњу опојне дроге од стране правних лица у контролисаним условима или се одредбе овог Закона примењују и када се физичко лице неовлашћено бави производњом опојних дрога?

Чл. 5 ст. 1 и чл. 58 ст. 1 Закона о психоактивним контролисаним супстанцама, забрањена је производња, промет и употреба психоактивних контролисаних супстанци, као и достава тих супстанци и биљака из којих се могу добити такве супстанце, па је гајење биљака из којих се могу добити психоактивне контролисане супстанце, као и њихов промет и поседовање забрањено, осим под условима прописаним тим Законом, па је вршење тих радњи ван прописаних услова и овлашћења незаконито и неовлашћено. На те забрањене и неовлашћене радње, чл. 5 ст. 3 и чл. 58 ст. 3 истог Закона прописана је примена „прописа којима се уређују кривична дела“, а то је Кривични законик, па је одговор на ово питање да се Закон о психоактивним контролисаним супстанцама односи и на физичка лица.

10. Да ли има елемената кривичног дела и којег, ако окривљени сведоку преда бочицу „Метадона“ при чему су и окривљени и сведок на метадонској терапији, уз договор да сведок окривљеном сутрадан врати „Метадон“ при чему сведок окривљеном као гаранцију да ће му вратити „Метадон“ за узврат да своју здравствену књижицу и личну карту?

Давање на позајмицу супстанци или препарата који су проглашени за опојне дроге, а тиме и метадона, представља алтернативно прописану радњу „на други начин неовлашћено стављање у промет“, кривичног дела из чл. 246 ст. 1 КЗ, па се у конкретном случају ради о том кривичном делу, а не кривичном делу из чл. 247 КЗ.

11. Да ли се одредба чл. 282в ст. 10 ЗКП, којом је прописано да судија који је донео решење о одбијању споразума о признању кривице не може учествовати у даљем поступку, може применити и на ситуацију када је споразум о признању кривице одбачен (чл. 282в ст. 7 ЗКП)?

Када суд решењем одбаци споразум о признању кривице, применом чл. 282-в ст. 7 ЗКП, уништавају се списи, о чему се сачињава службена белешка, а даље поступање у том предмету судије који је донео решење о одбацивању споразума о признању кривице није искључено, али је схватање Кривичног одељења да је пожељно да тај судија не учествује у даљем раду у истом предмету, с обзиром да већ има сазнања о признању кривице.

12. Да ли је дозвољено да полицијски службеници задржавају лице и уколико постоји сумња да је извршило дело за које се може изрећи новчана казна или затвор до 5 година?

Полицијско задржавање лица лишеног слободe, према чл. 227 ст. 1 и осумњиченог из чл. 226 ст. 7 и ст. 8 ЗКП, може се одредити под условима предвиђеним у чл. 229 ЗКП, када постоји основана сумња да је учинилац кривичног дела за које се води скраћени поступак.

13. Ако се поступак спроводи по правилима скраћеног поступка, а окривљеном је, због кривичног дела са елементом насиља, решењем истражног судије одређен притвор до 30 дана, да ли о продужењу таквог притвора одлучује веће из чл. 24 ст. 6 ЗКП?

Одлуку о продужењу или укидању притвора после подношења оптужног предлога доноси веће из чл. 24 ст. 6 ЗКП, а исто веће врши и контролу притвора након протекa сваких месец дана, а после доношења пресуде ако је судија појединац пропустио да одлучи о судбини притвора, одлуку такође доноси веће из чл. 24 ст. 6 ЗКП, као и у ситуацији ако решење о притвору, после објављивања пресуде, буде по жалби укинато.

14. Када Апелациони суд укине пресуду због битне повреде одредаба кривичног поступка из разлога што је у судећем већу, као председник већа поступао судија који је у току истражног поступка предузео једну од истражних радњи, да ли у изреци решења којим се укида пресуда треба да стоји да се предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање, али пред измењеним већем?

Другостепени суд, сходно чл. 389 ст. 2 ЗКП, може наредити да се нови главни претрес пред првостепеним судом одржи „пред потпуно измењеним већем“, дакле не пред већем у чијем раду не би учествовао само један судија (било да је у питању председник или члан већа), а у конкретној ситуацији председник суда треба решењем да изузме од даљег поступања судију који у смислу одредбе чл. 40 ст. 1 тачка 4 ЗКП не може вршити судијску функцију у конкретном предмету.

15. Ко спроводи – извршава одлуку о мери одузимања имовинске користи прописане одредбама чл. 91 и 92 КЗ и да ли наведену одлуку треба доставити Републичком јавном правобраниоцу?

У конкретном случају треба применити чл. 187 ст. 3 ЗКП, који прописује да ће суд који је донео пресуду, ако није надлежан за њено извршење, доставити оверен препис пресуде са потврдом о извршности суду који је надлежан за извршење, а тај суд ће, у смислу одредбе чл. 188 ст. 1 ЗКП, извршење пресуде у делу који се односи на одузимање имовинске користи спровести по одредбама које важе за извршни поступак. Дакле, није нужно пресуду достављати јавном правобраниоцу, али схватање је Кривичног одљења да тиме не би био учињен

пропуст тј. да и јавни правобранилац може пред извршним судом покренути поступак извршења тог дела правноснажне пресуде.

16. Да ли окривљеном против кога се водио кривични поступак за два кривична дела и који је правноснажном пресудом оглашен кривим за једно кривично дело, а ослобођен за друго кривично дело припадају трошкови кривичног поступка на име одбране од стране браниоца, а ради се о кривичним делима за које је важећом адвокатском тарифом прописана иста висина накнаде за заступање, а имајући у виду одредбу чл. 197 ст. 1 ЗКП, да ће се у пресуди изрећи да трошкови кривичног поступка и нужни издаци и награда браниоца падају на терет буџетских средстава али и одредбу чл. 196 ст. 2 ЗКП да се лице које је окривљено за више кривичних дела неће осудити за накнаду трошкова у погледу дела за које је ослобођене од оптужбе уколико се ти трошкови могу издвојити из укупних трошкова?

У ситуацији када је окривљени ослобођен од оптужбе (или је пак оптужба одбијена) за једно од два кривична дела за које му је суђено, а за друго кривично дело је оглашен кривим, не треба раздвајати трошкове које је окривљени имао у погледу ангажовања браниоца за то кривично дело за које је ослобођен од оптужбе (или је пак оптужба одбијена) тј. окривљеном не припадају трошкови по основу ангажовања браниоца за то дело, нарочито имајући у виду да је у питању наведено да се ради о кривичним делима за које је прописана иста висина накнаде за заступање.

17. Да ли је истражни судија овлашћен да донесе решење о одбачају неуредног поднеска, после датог налога за уређење, по чл. 171 ЗКП, или ту одлуку мора да донесе ванпретресно веће?

Истражни судија није овлашћен да донесе решење о одбачају неуредног поднеска.

18. У ситуацији када оштећени као тужилац против истих окривљених, за иста кривична дела, поднесе два оптужна акта, који се одвојено заведу и тако формирају два предмета, како решити ту процесну ситуацију, обзиром да Законик о кривичном поступку не предвиђа законску одредбу на коју би се суд позвао, да би спречио вођење упоредних поступака између истих странака, за иста дела (оптужни акти поднети у различито време)?

Поступке треба спојити на начин како то прописује чл. 33 ЗКП.

19. Да ли је за постојање кривичног дела из чл. 228 ст. 2 КЗ, нужно да окривљени нема покриће за издату меницу у тренутку њеног издавања или пак у тренутку њене доспелости за наплату, да ли у том случају треба проверавати да ли је он након издавања имао очекивања потраживања, посебно код издавања тзв „бланко меница“, где издавалац само потпише и овери меницу?

Издавалац менице мора имати покриће на рачуну у тренутку доспећа менице.

20. Да ли сеча стабљика биљке индијске конопље представља неовлашћену производњу опојне дроге у смислу чл. 246 ст. 1 КЗ или представља радњу извршења кривичног дела чл. 246 ст. 2 КЗ, имајући у виду да је чл. 3 ст. 8 Закона о психоактивним контролисаним супстанцама одређено да се под гајењем биљке подразумева сетва односно садња, гајење и жетва, односно берба биљке или делова биљке из којих се може добити психоактивна контролисана супстанца, при чему се овим Законом сходно чл. 1 уређују услови за производњу и промет психоактивних супстанци?

Обзиром на садржину напред наведене бланкетне норме у чл. 8 Закона о психоактивним контролисаним супстанцама, сеча стабљика биљке представља жетву, па окривљени још увек врши радње које се сматрају гајењем биљке из чл. 246 ст. 2 КЗ, док би тек касније радње-сушење, уситњавање, паковање могле представљати производњу. Због наведеног, радње закључно са бербом представљају гајење биљке.

21. Да ли код кривичног дела злоупотреба службеног положаја из чл. 359 ст. 3 у вези ст. 1 КЗ, код тзв. случајева „продаје робе на црно“ у износ противправне имовинске користи осим вредности набављене робе, улази и износ неплаћених пореских и других обавеза према буџету. Ово питање се односи на набавку робе која је евидентирана у пословним књигама привредног субјекта, извршена је нелегална продаја, без евиденције кроз пословне књиге и извршена је готовинска наплата робе?

Порез који би био плаћен на робу која је легално продата не улази у имовинску корист.

*Приредио:
Председник Кривичног одељења,
судија Александар Блануша*

СЕНТЕНЦЕ ИЗ ОДЛУКА СУДОВА

МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО

РЕЛАТИВНА ЗАСТАРЕЛОСТ

Првостепени суд је предузимањем процесних радњи прекинуо ток рока релативне застарелости.

Из образложења:

Решењем Основног суда у Пријепољу, 10К.бр.274/10 од 20.07.2012. године, одбачена је приватна кривична тужба приватних тужилаца М.П и Р.П., поднета против окривљених Л.Б., С.Б. и В.К., због кривичног дела из чл. 330 ст. 1 и 2. КЗ, кривичног дела из чл. 170 ст. 1 КЗ, кривичног дела из чл. 171 ст. 1 КЗ и кривичног дела из чл. 138 ст. 1 КЗ.

Против наведеног решења, заједничку жалбу благовремено су изјавили приватни тужиоци М.П. и Р.П., без навођења законског основа, са предлогом да Апелациони суд у Крагујевцу укине првостепено решење и предмет упути на поновно одлучивање.

Из списка предмета произилази, да је окривљенима, приватном кривичном тужбом стављено на терет да су предмета кривична дела извршили 07.05.2009. године и 19.07.2009. године, да окривљенима није достављена кривична тужба, нити су предузете било какве друге процесне радње, па је стога према утврђењу првостепеног суда наступила застарелост у овој кривично-правној ствари.

Међутим, у оптужном акту је као време извршења кривичних дела наведен датум 07.05.2009. године и 19.07.2009. године, тако да се у конкретном случају, имајући у виду време извршења, може једино говорити о наступању релативне застарелости. Како из списка предмета произилази да је првостепени суд предузимао процесне радње у овој кривично-правној ствари и то 18.08.2010. године и 18.03.2011. године, то је дошло до прекида тока рока релативне застарелости, па је за сада преурањен закључак првостепеног суда да је наступила релативна застарелост кривичног гоњења у овој кривичноправној ствари, нашта се основно указује у изјављеној жалби.

(решење Основног суда у Пријепољу, 10-К.бр.274/10 од 20.07.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.2-1649/12 од 12.09.2012. године)

***Сентенцу приредила: Марина Славковић,
судијски помоћник у Апелационом суду у Крагујевцу***

АМНЕСТИЈА (Чл. 2 ст. 2 Закона о амнестији)

Приликом одлучивања да ли осуђени подлеже амнестији суд мора прибавити податке о осуђиваности окривљеног до дана ступања на снагу Закона о аменстији.

Из образложења:

„Наиме, првостепени суд у образложењу решења наводи да, према постојећим подацима, осуђена Љ.С. није раније осуђивана и да у складу са дописом КПЗ П..... од 19.11.2012. године, у смислу одредбе чл. 7 Закона о амнестији, подлеже амнестији.

Међутим, одредбом чл. 2 ст. 2 Закона о амнестији, прописано је да амнестији не подлежу лица која су до дана ступања на снагу тог закона више од три пута правноснажно осуђена на безусловну казну затвора, а није извршено брисање или не постоје услови за брисање неке од осуда. Сходно томе, ранија осуђиваност у смислу чл. 2 ст. 2 Закона о амнестији се цени до дана ступања тог закона на снагу, те је првостепени суд у том смислу морао да провери да ли је осуђена Љ.С., до дана ступања на снагу Закона о амнестији, осуђивана и колико пута.

(решење Основног суда у Крагујевцу, Кв.бр.593/12 од 20.11.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж2.бр.2157/12 од 28.11.2012. године)

*Сентенцу приредила: Александра Арнаутовић
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу*

ЗАМЕНА НОВЧАНЕ КАЗНЕ (Чл.51 ст.2 КЗ)

Изрека решења којим се новчана казна замењује казном затвора је неразумљива уколико не садржи којом је правноснажном пресудом окривљени оглашен кривим и осуђен на новчану казну.

Из образложења:

Побијаним решењем одређено је да се новчана казна од 100.000,00 динара изречена осуђеном А.Х., замењује казном затвора у трајању од 100 дана, сходно одредби чл.51 ст.2 КЗ.

У образложењу решења се помињу првостепена и другостепена пресуда, те да је пресудом Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.2110/11 од 31.05.2011.године, преиначена првостепена пресуда у делу одлуке о кривичној санкцији и окривљени осуђен на новчану казну у износу од 100.000,00 динара,

“коју је дужан да плати у року од 15 дана од правноснажности пресуде“, а да се при томе наводи да је иста пресуда постала правноснажна 31.05.2011. године, па побијано решење нема разлоге о томе од када тече обавеза окривљеног да плати казну и у ком року, тим пре што у списима предмета постоји поменута пресуда Апелационог суда у Крагујевцу са наведеним пословним бројем, у којој се помиње други рок у коме је окривљени обавезан да плати новчану казну од оног датог у образложењу првостепеног решења.

По налажењу Апелационог суда, у изреци решења се не наводи којом је правноснажном пресудом Основног суда у Новом Пазару – Судска јединица у Тутину, окривљени оглашен кривим и осуђен на новчану казну, нити се у изреци помиње пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, којом је првостепена пресуда преиначена само у делу одлуке о кривичној санкцији, па је таква изрека неразумљива, што повлачи укидање првостепеног решења јер се исто не може испитати, а за сада је преурађен закључак првостепеног суда да су се стекли услови из чл.51 ст.2 КЗ, да се новчана казна замени казном затвора.

(решење Основног суда у Новом Пазару – Судска јединица у Тутину, II-8Кв.бр.12/12 од 19.01.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж2.бр.436/12 од 09.03.2012. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ИЗВРШЕЊЕ НОВЧАНЕ КАЗНЕ

Наводи осуђеног да је уплатом једног дела новчане казне показао да не жели да избегне обавезу плаћања исте на коју је осуђен правноснажном пресудом, те да је у време подношења жалбе био у могућности да преостали износ новчане казне плати су ирелевантни, јер није доставио доказ да је исту платио.

Из образложења:

Решењем Основног суда у Параћину, КВ.бр.21/12 од 16.01.2012. године, осуђеном Г.Ц. из Параћина, је замењена новчана казна у износу од 10.000,00 динара, коју осуђени није платио по правноснажној пресуди Општинског суда у Параћину, К.бр.463/08 од 20.02.2009. године, казном затвора у трајању од 10 дана, рачунајући за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне, по један дан казне затвора.

Из списка предмета произилази да је Г.Ц. из Параћина, пресудом Општинског суда у Параћину, К.бр.463/08 од 20.02.2009. године, потврђене пресудом Окружног суда у Јагодини, Кж.бр.1122/09 од 23.10.2009. године, оглашен кривим због кривичног дела увреда из чл. 170 ст. 1 КЗ, за које му је изречена новчана казна у износу од 15.000,00 динара, коју је обавезан да плати у року од 30

дана по правноснажности пресуде, уз упозорење да уколико изречену новчану казну не плати у остављеном року, да ће му иста бити замењена у казну затвора.

Такође, увидом у списе предмета утврђено је да је осуђени уплатио на име новчане казне износ од 5.000,00 динара, дана 26.03.2011. године.

Одредбом чл. 51 ст. 3 КЗ, прописано је да ако осуђени плати само део новчане казне, суд ће остатак казне сразмерно заменити казном затвора, а ако осуђени исплати остатак новчане казне, извршење казне затвора ће се обуставити.

Како је, у конкретном случају, осуђени Горан Царевић уплатио само део новчане казне, то је првостепени суд у смислу наведене законске одредбе, правилно осуђеном, остатак новчане казне од 10.000,00 динара, заменио казном затвора у трајању од 10 дана, тако да су ирелевантни разлози који су наведени у жалби и они не представљају законски основ за другачију одлуку првостепеног суда, због чега је жалба одбијена као неоснована.

(решење Основног суда у Параћину, КВ.бр.21/12 од 16.01.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж 2-268/12 од 13.02.2012. године)

***Сентенцу приредила: Наташа Јанковић,
судијски помоћник у Апелационом суду у Крагујевцу***

УСЛОВНА ОСУДА (Чл.65 ст.2 КЗ у вези чл.195 ст.4 КЗ)

Уколико у условној осуди одреди да ће се казна извршити ако осуђени не испуни обавезе предвиђене у кривично-правним одредбама, суд је дужан да утврди тачну висину обавезе на име издржавања и да у изреци пресуде наведе износ обавезе како би пресуда била подобна за извршење.

Из образложења:

Побијаном пресудом окривљени Б.М. је оглашен кривим да је извршио два кривична дела недавање издржавања из чл. 195 ст. 1 КЗ, за које су му утврђене појединачне казне затвора у трајању од по седам месеци, па му је изречена условна осуда тако што му је утврђена јединствена казна затвора у трајању од једне године и истовремено одређено да се наведена казна неће извршити у року од две године, ако окривљени у том року не учини неко ново кривично дело. Ако окривљени не исплати доспеле доприносе издржавања у року од девет месеци од дана правноснажности пресуде, условна осуда ће се опозвати.

Одредбом чл. 65 ст. 2 КЗ је прописано да суд може у условној осуди одредити да ће се казна извршити и ако осуђени не испуни обавезе предвиђене у кривичноправним одредбама, те да рок за испуњење тих обавеза утврђује суд у

оквиру одређеног времена проверавања. Одредбом чл. 195 ст.4 КЗ је прописано да ако изрекне условну осуду суд може одредити обавезу учиниоцу да измири доспеле обавезе и да уредно даје издржавање, што представља обавезу из чл. 65 ст. 2 КЗ, предвиђену кривичноправном одредбом наведеног члана. Међутим, уколико се првостепени суд определи за изрицање условне осуде са могућношћу опозивања условне осуде због неиспуњења одређених обавеза (чл. 65 ст. 2 КЗ у вези чл. 69 КЗ), дужан је да утврди тачну висину обавезе, те да износ обавезе наведе у изреци пресуде, како би иста била подобна за извршење. Поступајући супротно наведеној законској обавези првостепени суд је изреку пресуде учинио неразумљивом у овом делу, нашта се основано указује жалбом окривљеног, па је укидање првостепене пресуде услед учињене битне повреде одредаба кривичног поступка из чл.368 ст.1 тач.11 ЗКП, неминовно.

(пресуда Основног суда у Ужицу, К.бр.80/11 од 20.07.2011. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1. бр. 4783/11 од 17.11.2011. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ ОБАВЕЗНОГ ЛЕЧЕЊА НАРКОМАНА (Чл.83 КЗ)

При оцени да ли су испуњени законски услови за изрицање мере из чл. 83 КЗ, није од значаја да ли је извршилац у време извршења кривичног дела био под утицајем дроге, већ да је дело резултат зависности од употребе опојних дрога, односно да постоји узрочна веза између учињеног дела и зависности учиниоца од дроге.

Из образложења:

Побијаном пресудом окривљени Б.К. је оглашен кривим да је извршио кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање опојних дрога из чл. 246 ст. 1 КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од три године.

Жалбом браниоца окривљеног се, између осталог, првостепена пресуда побија и због одлуке о казни са навођењем да је било законских услова за изрицање мере безбедности обавезног лечења наркомана из чл. 83 КЗ, а да је првостепени суд пропустио да изведе доказе на ту околност и да затражи изјашњење вештака медицинске струке, а којим наводима жалбе се придружио и окривљени Б.К. лично, у речи са јавне седнице другостепеног већа на којој је присуствовао.

Имајући у виду да из стања у списима предмета и записника о главном претресу од 13.12.2011. године, као и образложења побијане пресуде произилази да је вештак – неуропсихијатар др Сељатин Кајкуш дао налаз и мишљење о способности окривљеног Б.К. да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, при чему је навео након прегледа окривљеног и увида у медицинску

документацију, да се ради о дугогодишњем зависнику од опојне дроге хероин, то се основано жалбом браниоца окривљеног указује да првостепена пресуда не садржи разлоге о одлучним чињеницама везаним за одлуку о врсти и висини кривичне санкције, те да ли је окривљени кривично дело учинио услед зависности од употребе опојних дрога и да ли код истог постоји озбиљна опасност да ће услед ове зависности и даље да врши кривична дела.

По нахођењу Апелационог суда, при оцени да ли су испуњени законски услови из чл. 83 КЗ, није од значаја да ли је извршилац у време извршења кривичног дела био под утицајем дроге, већ да је дело резултат зависности од употребе опојних дрога, односно да постоји узрочна веза између учињеног дела и зависности учиниоца од дроге.

Услед учињене битне повреде одредаба кривичног поступка из чл.368 ст.1 тач.11 ЗКП, а која се огледа у томе да пресуда нема јасне разлоге о одлучним чињеницама, укидање првостепене пресуде је неминовно, а у поновном поступку суд ће извести све потребне доказе, ангажовањем вештака др Сељатина Кајкуша, који ће доставити допунски налаз и мишљење на околност да ли има индикација, односно медицинских услова за изрицање мере безбедности обавезно лечење наркомана, односно какве су могућности за лечење окривљеног, након чега ће дати јасне разлоге да ли је окривљени кривично дело извршио услед зависности од употребе опојне дроге и да ли постоји озбиљна опасност да ће и даље вршити кривична дела услед ове зависности, након чега ће моћи да донесе правилну и на закону засновану одлуку.

(пресуда Вишег суда у Новом Пазару, К. бр. 109/11 од 13.12.2011. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1 бр.798/12 од 16.03.2012. године)

*Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

КРИВИЧНО ДЕЛО УВРЕДА (Чл. 170 ст. 1 КЗ)

Исте радње окривљеног не могу бити квалификоване и као кривично дело увреда из чл. 170 ст. 1 КЗ и као кривично дело клевета из чл. 171 ст. 3 у вези ст. 1 КЗ.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Крагујевцу, 4К-899/11 од 12.12.2011. године, окривљени М.Н. из Јагодине, оглашен је кривим због кривичног дела клевета из чл. 171 ст. 3 у вези ст. 1 КЗ и кривичног дела увреда из чл. 170 ст. 1 КЗ, па му је Суд утврдио за кривично дело из чл. 171 ст. 3 у вези ст. 1 КЗ, новчану казну у износу од 30.000,00 динара, а за кривично дело из чл. 170 ст. 1 КЗ, новчану казну у износу од 40.000,00 динара, па му је применом чл. 60 ст. 2 тач. 4 КЗ, изрекао новчану казну у

јединственом износу од 70.000,00 динара, коју је окривљени дужан да плати у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде.

По оцени другостепеног суда, на правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд, није правилно применио кривични закон.

Наиме, првостепени суд је окривљеног огласио кривим за кривично дело клевета из чл. 171 ст. 3 у вези ст. 1 КЗ и кривично дело увреда из чл. 170 ст. 1 КЗ, а из изреке побијане пресуде произилази да је окривљени М.Н. оглашен кривим због исте радње извршења, како за кривично дело клевета, тако и за кривично дело увреда, тако што је у решењу о коришћењу годишњег одмора приватног тужиоца З.Н. наведено "да се приватни тужилац алкохолисао, да је од осам сати радног времена, шест сати пио и спавао на радном месту", због чега је другостепени суд преиначио првостепену пресуду у погледу правне оцене дела, оцењујући да су наводи из спорног решења увредљивог карактера, те да објективно значе омаловажавање и потцењивање приватног тужиоца, налазећи да су се у радњи окривљеног стекли елементи кривичног дела увреда из чл. 170 ст. 1 КЗ. Стога, по налажењу другостепеног суда, исте радње окривљеног не могу бити квалификоване и као кривично дело клевета из чл. 171 ст. 3 у вези ст. 1 КЗ, нити окривљени може бити оглашен кривим и за ово кривично дело.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу, 4К-899/11 од 12.12.2011. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, КЖ 1-2660/12 од 06.06.2012. године)

**Сентенцу приредила: *Олга Пековић*
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

КРИВИЧНО ДЕЛО КЛЕВЕТА (Чл.171 ст.1 КЗ)

Изреком пресуде се мора утврдити време извршења кривичног дела које се не мора поклапати са временом сазнања приватних тужилаца за извршено кривично дело.

Из образложења:

Побијаном пресудом окривљени Б.И. је оглашен кривим да је извршио кривично дело клевета из чл.171 ст.1 КЗ и осуђен је на новчану казну у износу од 40.000,00 динара.

Изреком првостепене пресуде је утврђено да је окривљени у жалби, коју је поднео Министарству за капиталне инвестиције – Шумадијски управни одбор у Крагујевцу, због ћутања администрације, против решења Одељења за урбанизам, грађевинске, комуналне, стамбене и имовинскоправне послове Града Јагодина изнео неистине које могу шкодити части у угледу приватних тужилаца, ближе описане у изреци, а коју су исте примиле на одговор дана 19.02.2010. године.

Одредбом члана 16. КЗ је прописано време извршења кривичног дела, те да је кривично дело извршено у време када је извршилац радио или је био дужан да ради, без обзира када је последица дела наступила. Време извршења кривичног дела је од битног значаја за оцену наступања застарелости кривичног гоњења, за питање кривице окривљеног и друго, док је време сазнања приватних тужила за извршено кривично дело од значаја за оцену благовремености приватне тужбе, при чему се време извршења кривичног дела и време сазнања за исто не морају поклапати.

Изрека првостепене пресуде не садржи време извршења кривичног дела, већ време сазнања приватних тужила за изјављену жалбу у којој је, према наводима приватних тужила, окривљени изнео неистине, тако да је оваква изрека неразумљива, односно захваћена битном повредом кривичног поступка из чл.368 ст.1 тач.11 ЗКП, нашта Апелациони суд пази по службеној дужности, због чега је укидање првостепене пресуде неминовно.

(пресуда Основног суда у Јагодини, 6К.бр.1296/10 од 18.02.2011. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.2077/11 од 23.06.2011. године).

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

**СВОЈСТВО НЕМОЋНОГ ЛИЦА
КОД КРИВИЧНОГ ДЕЛА ОБЉУБА НАД НЕМОЋНИМ ЛИЦЕМ
(Чл.179 ст.1 КЗ)**

За постојање кривичног дела обљуба над немоћним лицем из чл.179 ст.1 КЗ, које је окривљеном стављено на терет, није неопходно да пасивни субјект буде лишен пословне способности, већ је потребно да код пасивног субјекта постоји само неко од биолошких стања наведених у одредби чл.179 ст.1 КЗ, услед којих се пасивни субјект сматра немоћним лицем.

Из образложења:

Пресудом Вишег суда у Ужицу, К.бр.38/11 од 22.11.2011. године, окривљени је оглашен кривим због кривичног дела обљуба над немоћним лицем из чл. 179 ст.1 КЗ и осуђен је на казну затвора у трајању од две године, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору почев од 12.10.2009. године до 12.11.2009. године.

По налажењу Апелационог суда, правилно је првостепени суд, на основу налаза и мишљења вештака, утврдио да је оштећена особа код које је присутна тешка душевна заосталост, услед чега она критичном приликом није била у могућности да свесно и вољно пристане на сексуални однос, нити да се успротиви и да пружи отпор чину обљубе, јер није могла схватити и разумети радње које је

оптужени према њој предузимао, па су супротни наводи из жалбе браниоца окривљеног да оштећена није немоћно лице јер одговарајући⁸ решењем није лишена пословне способности, оцењени као неосновани, јер за постојање кривичног дела из чл.179 ст.1 КЗ, које је окривљеном стављено на терет, није неопходно да пасивни субјект буде лишен пословне способности, већ је потребно да код пасивног субјекта постоји само неко од биолошких стања наведених у одредби чл.179 ст.1 КЗ, услед који се пасивни субјект сматра немоћним лицем.

(пресуда Вишег суда у Ужицу, К.бр.38/11 од 22.11.2011. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.1043/12 од 10.04.2012. године)

**Сентенцу приредио: Бошко Радошевић
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

КРИВИЧНО ДЕЛО ОДУЗИМАЊЕ МАЛОЛЕТНОГ ЛИЦА (Чл.191 ст.2 КЗ)

У изреци пресуде се мора утврдити начин одржавања личних односа малолетног лица са родитељем коме није поверен на чување и старање, а потом радње којима се онемогућава извршење одлуке којом је одређен такав начин одржавања личних односа.

Из образложења:

Побијаном пресудом окривљена Д.Д. је оглашена кривом да је извршила кривично дело одузимање малолетног лица из чл.194 ст.2 КЗ и осуђена на новчану казну у износу од 50.000,00 динара, коју је дужна да плати у року од 15 дана по правноснажности пресуде, што ако не учини у остављеном року иста ће се заменити казном затвора, рачунајући сваких започетих 1.000,00 динара као један дан затвора.

Окривљена је оглашена кривом да је у временском периоду од 21.01.2009. године до дана подношења оптужног акта (14.10.2009. године), онемогућавала извршење пресуде Трећег Општинског суда у Београду П.бр.3037/05 од 20.03.2007. године, којом пресудом јој је поверена на старање, чување и васпитање малолетна ћерка И.П., а истовремено утврђен начин виђања малолетне И.П. са оцем М.П., тако што, након промене места пребивалишта из Београда у Чачак, не дозвољава виђање малолетне И.П. са оцем М.П. сходно наведеној пресуди, па ни у контролисаним условима у присуству службе Центра за социјални рад у Чачку, које радње су правно оцењене као кривично дело одузимање малолетног лица из чл.191 ст.2 КЗ.

Кривично дело одузимање малолетног лица из чл.191 ст.2 КЗ, врши онај ко онемогућава извршење одлуке надлежног органа којом је одређен начин одржавања личних односа малолетног лица са родитељем. Дакле, у изреци

пресуде (па самим тим и у диспозитиву оптужног акта, имајући у виду одредбу чл. 351 ЗКП), мора се утврдити начин одржавања личних односа малолетног лица са родитељем коме није поверен на чување и старање, па потом радње којима се онемогућава извршење одлуке којом је одређен такав начин одржавања личних односа, а све како би се утврдили објективни и субјективни елементи бића предметног кривичног дела.

Имајући у виду да је у правноснажној и извршној парничној пресуди уређен начин виђања малолетне И.П. са оцем, при чему је иста поверена на чување, старање и васпитање мајци, овде окривљеној, а да је пропуштено да се прецизно утврди на који начин ће долазити до предаје детета ради одржавања личних односа са другим родитељем са којим не живи, као и да је јавни тужилац из диспозитива оптужног акта изоставио који је то начин виђања малолетног детета са родитељем са којим не живи и навео и ситуацију контролисаних услова од стране Центра за социјални рад, која се не помиње у правноснажној и извршној парничној пресуди, стиче се утисак да је на описани начин, избегнуто навођење начина виђања које се помиње у правноснажној пресуди, а што је довело до тога да изрека првостепене пресуде буде неразумљива, а затим и да чињенично стање остане непотпуно и неправилно утврђено, а неки моменти у пресуди недовољно разјашњени за давање коначне оцене да ли су остварени сви објективни и субјективни елементи бића кривичног дела.

Окривљена се током целог поступка бранила да од прекида брачне заједнице није виђала своју ванбрачну ћерку, да је пред судом донета пресуда којом је измењено поравнање од 05.04.2001. године, закључено између ње и њеног бившег супруга, пред Градским центром за социјални рад - Одељење Звездара, којим је малолетна И.П. била поверена њеном оцу, тако да је пресудом иста поверена мајци, која пресуда се није могла извршити јер је окривљени стално мењао место боравишта и пребивалишта, па је иста самовласно одузела дете од оштећеног и након краћег боравка у Београду се преселила у Чачак, потом остварила контакт са Центром за социјални рад у Чачку, а затим поднела тужбу ради лишења родитељског права оца своје ванбрачне ћерке, те да су јој у Центру за социјални рад у Чачку рекли да сада дете не треба да предаје оцу због киднаповања, а да је малолетна И.Р. у Центру изјавила да не жели да виђа оца.

У сложеној и осетљивој проблематици породичног права, почев од Устава, Породичног закона и Закона који регулише извршни поступак, па до кривичноправне регулативе одредбом чл. 191 ст. 2 Кривичног законика, као једног од кривичних дела против брака и породице, мора се *ex officio* у складу са међународним стандардима инкопорисаним и у нашем законодавству водити рачуна о заштити детета, поготово што су у конкретном случају, партнерски односи родитеља у знатној мери нарушени, тако да суд у сваком поступку према Породичном закону, по службеној дужности мора водити о најбољем интересу детета, а у кривичном поступку је дужан да, провером одбране окривљеног и оценом свих изведених доказа, појединачно и у међусобној вези стекне јасно судијско уверење и јасан закључак да ли у радњама окривљене која онемогућава контакт са другим родитељем има противправности (као општег

елемента сваког кривичног дела), која би, по нахођењу Апелационог суда, била искључена уколико су радње предузете у најбољем интересу детета.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити све недостатке на које му је указано решењем, по потреби ће од Центра за социјални рад у Чачку, који је укључен у поступак одржавања личних односа малолетне И.П. са њеним оцем, прибавити тимски стручни извештај на околности да ли је у периоду за који је окривљена оптужена, било у интересу детета да виђа оца са којим не живи сваког другог викенда и надаље, како је то утврђено у правноснажној и извршној пресуди Трећег Општинског суда у Београду, а имајући у виду да оштећени није поступио по тој пресуди и није добровољно дете предао мајци, овде окривљеној, након чега ће моћи да донесе правилну и на закону засновану одлуку.

(Пресуда Основног суда у Чачку, К.бр.655/10 од 28.09.2011. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.5064/11 од 8.12.2011. године).

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ПОВРЕДА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА НА ШТЕТУ ОКРИВЉЕНОГ

Повређен је кривични закон на штету окривљених, када су кривично-правне радње окривљених правно квалификоване, као кривично дело тешка крађа из чл. 204 ст. 1 тачка 2 КЗ, учињена од стране више лица, а након измене и допуне Кривичног законика („Сл.Гласник РС“ 72/09), јер је првостепени суд пропустио да примени одредбу чл. 5 ст. 2 Кривичног законика.

Из образложења:

Пресудом Општинског суда у Параћину, К.бр.45/09 од 04.06.2009. године, окривљени М.Ц., Д.Ц. и В.Т., оглашени су кривим да су извршили кривично дело тешка крађа из чл. 204 ст. 1 тачка 2 КЗ, па им је изречена условна осуда, тако што им је утврђена казна затвора у трајању од по једне године и истовремено одређено да се ова казна неће извршити уколико окривљени у времену од две године, рачунајући од дана правноснажности пресуде, не учине ново кривично дело.

Испитујући првостепену пресуду у смислу одредбе чл. 380 ст. 1 тач. 2 ЗКП, Апелациони суд налази да је на штету окривљених повређен кривични закон, јер је првостепени суд пропустио да примени одредбу чл. 5 ст. 2 КЗ, која говори о временском важењу кривичног закона, ако је после извршења кривичног дела измењен закон једном или више пута, примениће се закон који је најблажи за учиниоца.

У конкретном случају измењен је кривични закон, тако што је за кривично дело тешка крађа из чл. 204 ст. 1 тач. 2 КЗ (Измене и допуне Кривичног законика

„Службени Гласник РС“, бр.72/09), прописано да ће се учинилац кривичног дела крађе казнити, ако је крађа извршена од стране групе. Према чл. 112 ст. 22 истог Кривичног законика, група је најмање три лица повезаних ради трајног или повременог вршења кривичних дела која не мора да има дефинисане улоге чланова, континуитет чланова или развијену структуру, док је према чл. 204 ст. 1 тачка 2 Кривичног законика („Службени Гласник РС“, бр.75/05), који је важио у време извршења кривичног дела, било предвиђено да ће се казнити учинилац кривичног дела крађа уколико је крађа извршена од стране више лица, при чему више лица подразумева два или више лица.

Наиме, између ова три саучесника постоји објективна и субјективна веза - кумулативно, објективна веза постоји јер њихове радње чине целину, поред тога постоји и субјективна веза, заједничко извршење кривичног дела. Они кривично дело остварују као своје и истовремено као заједничко дело, међутим, овде се не ради о групи како је она дефинисана чл.112 ст. 22 Кривичног законика („Службени Гласник РС“, бр.72/09), јер окривљени нису повезани ради трајног или повременог вршења кривичних дела што је видљиво из њихових одбрана, као и из списка предмета, па им се не може ставити на терет извршење кривичног дела тешка крађа из чл. 204 ст. 1 тач. 2 КЗ, већ се у њиховим радњама стичу битна обележја кривичног дела крађа у саизвршилаштву из чл. 203 ст. 1 у вези чл. 33 КЗ, јер је то по налажењу овог суда, блаже за окривљене.

Стога је Апелациони суд по службеној дужности отклонио ту повреду кривичног закона, преиначио првостепену пресуду у погледу правне оцене дела и нашао да се ради о кривичном делу крађа у саизвршилаштву из чл. 203 ст. 1 у вези чл. 33 КЗ.

(пресуда Општинског суда у Параћину, К.бр.45/09 од 04.06.2009. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1.2400/10 од 13.10.2010. године)

*Сентенцу приредила: Оливера Бојовић
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ЗАХТЕВ И МЕРА ОДУЗИМАЊА ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ

Мера одузимања имовинске користи (чл. 91-93 КЗ), у односу на имовинско-правни захтев оштећеног (чл. 206 ЗКП) је супсидијарног карактера.

Из образложења:

Пресудом Вишег суда у Јагодини, К.бр.13/10 од 03.04.2012. године, окривљени Ж.Д. оглашен је кривим да је извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из чл. 359 ст. 3 у вези ст. 1 КЗ, па је осуђен на казну затвора у трајању од 6 месеци.

Апелациони суд у Крагујевцу је одржао седницу већа, у смислу одредбе чл. 375 Законика о кривичном поступку, у одсуству уредно обавештеног Апелационог јавног тужиоца, на којој је размотрио списе предмета заједно са побијаном пресудом, па је након разматрања навода и предлога у изјављеним жалбама и предлога Апелационог јавног тужиоца, нашао:

Првостепена пресуда донета је уз битну повреду одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 11 ЗКП, на коју овај суд пази по службеној дужности у смислу чл. 380 ст. 1 тачка 1 и 2 ЗКП, а на коју повреду се основано указује у жалби Вишег јавног тужиоца.

Изрека побијане пресуде је противречна разлозима.

По налажењу Апелационог суда, за сада је преурањен закључак првостепеног суда да је окривљени на начин како је то описано у изреци првостепене пресуде прибавио себи имовинску корист у означеном износу и то продајом нафте и нафтних деривата.

Имајући у виду утврђено чињенично стање од стране првостепеног суда да је власник предузећа „ЕХ ПОРТЛАНД“ ДОО супруга окривљеног Ж.Д., Ж.Ж., било је неопходно исту саслушати на околност да ли иста истиче имовинско-правни захтев, у смислу чл. 93 Кривичног законика. Наиме, уколико постоји лице које је непосредно оштећено кривичним делом, а у конкретном случају би то било предузеће чији је власник супруга окривљеног, његови интереси имају предност у односу на меру одузимања имовинске користи стечене кривичним делом. Остварењем интереса оштећеног по правилу се остварује принцип да нико не може задржати имовинску корист прибављену кривичним делом. Мера одузимања имовинске користи у односу на захтев оштећеног је супсидијарног карактера. То значи да тај захтев увек има предност. Стога ће првостепени суд у поновном поступку саслушати Ж.Ж., као сведока, будући да је иста власник предузећа „ЕХ ПОРТЛАНД“ ДОО, а окривљеном се ставља на терет да је за себе прибавио имовинску корист, а на штету предузећа.

(пресуда Вишег суда у Јагодини, К.бр13/10 од 03.04.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, у Кж.1.2811/12 од 25.06.2012. године)

**Сентенцу приредила: Оливера Бојовић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

РАЗБОЈНИЧКА КРАЂА (Чл.205 ст.1 КЗ)

За постојање кривичног дела из чл. 205 КЗ је битно да је окривљени затечен на делу крађе, а није неопходно да је лице према коме се врши принуда покушало да спречи учиниоца у вршењу крађе.

Из образложења:

Првостепеном пресудом И.Ј. је оглашен кривим да је извршио кривично дело разбојничка крађа из чл.205 ст.1 КЗ и друга кривична дела за која је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од три године, у коју је урачунато време проведено у притвору.

Неосновано се жалбом браниоца окривљеног указује да окривљени није применио силу према оштећеној у намери да украдену ствар задржи, већ је његова радња била управљена да би склонио оштећену и изашао из продавнице, које чињенице формална одбрана оцењује као кривично дело обична крађа у стицају са принудом.

По нахођењу Апелационог суда, кривично дело разбојничка крађа из чл.205 КЗ, је сложено кривично дело у коме се претходно врши кривично дело крађа, а затим се врши кривично дело принуде у намери да се задржи украдена ствар. За постојање предметног кривичног дела битно је да се употреба силе појављује као средство за обезбеђење извршења крађе, односно да је окривљени затечен на делу крађе (да се још увек налази на месту извршења крађе), а није неопходно да лице према коме се врши принуда покушало да спречи учиниоца у вршењу крађе.

С обзиром да је првостепени суд правилно утврдио да се окривљени још увек налазио у продавници у којој је одузео туђу покретну ствар и да је према оштећеној применио силу како би напустио продавницу у намери да задржи украдени мобилни телефон, у чему је успео, то су жалбени наводи којима се побија правилност и потпуност чињеничног стања у том делу оцењени као неосновани.

(пресуда Основног суда у Јагодини К.бр.1253/10 од 07.04.2010. године, пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.3508/10 од 19.07.2010. године)

***Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу***

**КРИВИЧНО ДЕЛО УТАЈА
(Чл. 207 КЗ)**

Износ прибављене противправне имовинске користи се мора несумњиво утврдити и то у домаћем средству плаћања.

Из образложења:

Пресудом Општинског суда у Брусу, К.бр.29/09 од 28.09.2009. године, окривљени Н.С., оглашен је кривим да је учинио кривично дело утаја из чл. 207 ст. 1 КЗ и осуђен је на казну затвора у трајању од 3 месеца.

Против наведене пресуде жалбу је изјавио окривљени због свих законом предвиђених разлога, са предлогом да Апелациони суд у Крагујевцу ожалбену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

Првостепена пресуда захваћена је битном повредом одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 11 ЗКП, јер је изрека пресуде нејасна, а такође, нејасни су разлози о одлучним чињеницама дати у образложењу побијане пресуде услед чега се за сада не може испитати правилност утврђеног чињеничног стања, па је укидање пресуде нужно.

Наиме, у изреци побијане пресуде, као и у образложењу наведена је вредност ствари у износу од 530 еура. Међутим, Апелациони суд налази да се не може у изреци пресуде и у образложењу исте рачунати вредност ствари у страниј валути, јер је домаће средство плаћања динар. Ово је од значаја јер је износ прибављене противправне имовинске користи квалификаторна околност (ст. 3 и ст. 4), па се исти мора несумњиво утврдити у домаћем средству плаћања. Означивање вредности ствари у страниј валути, а тиме и прибављене протиправне имовинске користи чине изреку пресуде и њено образложење неразумљивим, због чега пресуда садржи апсолутно битну повреду одредаба кривичног поступка.

(пресуда Општинског суда у Брусу, К.бр.29/09 од 28.09.2009. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, у Кж.1-1166/10 од 22.07.2010. године)

*Сентенцу приредила: Марина Славковић,
судијски помоћник у Апелационом суду у Крагујевцу*

НАМЕРА КАО БИТАН ЕЛЕМЕНАТ КРИВИЧНОГ ДЕЛА

Намера као битан елемент кривичног дела превара из чл. 208 Кривичног законика и као субјективни однос учиниоца према делу утврђује се из објективног понашања учиниоца, предузетих радњи и свих околности под којима су ове радње предузете.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Јагодини, К.бр. 7372/10 од 5.10.2012. године, окривљена С.А. оглашена је кривом да је учинила продужено кривично дело превара из чл. 208 ст. 3 у вези ст. 1 и у вези чл. 61 КЗ, па је осуђена на казну затвора у трајању од 1 године и 6 месеци.

Против напред наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила окривљена, због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о казни. У жалби се наводи да је првостепени суд у изреци пресуде побројао све елементе кривичног дела превара, али их у разлозима пресуде није образложио, као што је питање намере, јер првостепени суд није навео разлоге због чега и на основу којих доказа

сматра да је окривљена имала намеру прибављања противправне имовинске користи.

По налажењу Апелационог суда, овакви наводи у жалби окривљене су неосновани, јер је првостепени суд детаљно ценио налаз и мишљење вештака за електротехнику, телекомуникационе компјутерске технологије о садржини СМС порука, које су оштећеној В.М. послате од стране окривљене, а из којих се на несумњив начин закључује, како је то првостепени суд правилно утврдио, да окривљена у дужем временском периоду обећава оштећеној да ће новац вратити и објашњава да има одређених обавеза у вези неког посла.

Стога, имајући у виду да се као битан елемент кривичног дела и као субјективни однос учиниоца према делу, преварна намера утврђује из објективног понашања окривљене, предузетих радњи и свих околности под којима су ове радње предузете, онда је такав жалбени навод оцењен као неоснован.

(пресуда Основног суда у Јагодини, К.бр.7372/10 од 05.10.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж 1-16/13 од 21.01.2013. године)

***Сентенцу приредила: Ана Парезановић,
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу***

КРИВИЧНО ДЕЛО ЛАЖНО ПРИЈАВЉИВАЊЕ (Чл.334 ст.3 КЗ)

Није кривично дело лажно пријављивање из чл. 334 ст. 3 КЗ, када је окривљена сама себе пријавила да је учинила кривично дело за које се гони по службеној дужности, тако што је приликом давања изјаве полицијским службеницима ПУ изјавила да је неовлашћено држала опојну дрогу-хероин, иако је знала да је исти неовлашћено држао њен супруг.

Из образложења:

Поводом жалбе бранилаца оптужених С.П. и В.С., а по службеној дужности преиначена је пресуда Окружног суда у Ужицу, К.бр.49/09 од 27.08.2009. године, тако што је Апелациони суд у Крагујевцу, окривљену В.С., на основу одредбе чл. 355 тачка 1 ЗКП, ослободио од оптужбе да је извршила кривично дело лажно пријављивање из чл. 334 ст. 3 КЗ.

Одредбом чл. 226 ст. 9 ЗКП прописано је, да ако осумњичени пристане да у присуству адвоката да исказ, орган унутрашњих послова ће га саслушати према одредбама овог Законика о саслушању окривљеног.

Стога су основани наводи у жалби браниоца окривљене у односу на кривично дело лажно пријављивање, са образложењем да је прву и једину изјаву окривљена В.С., дала у полицији дана 05.12. 2008. године, без присуства браниоца

(супротно одредби чл.226 ст.9 ЗКП), у својству осумњичене, те да у њеним радњама нема елемената кривичног дела лажно пријављивање.

По налажењу Апелационог суда, окривљена је дана 05.12.2008. године у преткривичном поступку саслушана у својству осумњичене противно одредби чл. 226 ст. 9 ЗКП у одсуству адвоката, па се на оваквом исказу окривљене В.С., не може засновати судска одлука, па је требало донети решење о издвајању записника са њеном изјавом из списка предмета. Осим тога, саслушана као осумњичена В.С., је износила своју одбрану према свом нахођењу, па јој се не може ставити на терет да је користећи право на одбрану, кад је навела да је држала пакет са опојном дрогом „хероин“ у количини од 0,20 грама, њен умишљај ишао за тим да учини предметно кривично дело.

Стога је овај суд нашао да окривљену В.С., треба ослободити од оптужбе да је учинила кривично дело лажно пријављивање из чл. 334 ст. 3 КЗ, а на основу одредбе чл. 355 тачка 1 ЗКП, јер дело за које је оптужена по закону није кривично дело.

(пресуда Окружног суда у Ужци, у К.бр.49/09 од 27.08.2009. годин, и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1.806/10 од 29.03.2010. године)

**Сентенцу приредила: Оливера Бојовић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

КРИВИЧНО ДЕЛО ЛАЖНО ПРИЈАВЉИВАЊЕ (Чл.334 ст.1 КЗ)

Код кривичног дела лажно пријављивање из чл.334 ст.1 КЗ, лажна пријава се мора односити на тачно одређено лице, а на субјективном плану кривично дело се може извршити само са директним умишљајем, односно са знањем да дело није учинило лице које се лажно пријављује, а уколико услед душевне болести подносиоца пријаве постоји сумња да је учињено кривично дело за које се гони по службеној дужности, односно да је одређено лице учинилац тог кривичног дела, чак и ако та сумња нема реалног основа, недостаје битно субјективно обележје предметног кривичног дела.

Из образложења:

Побијаном пресудом окривљена Д.К. је оглашена кривом да је извршила продужено кривично дело лажно пријављивање из чл.334 ст.1 у вези чл.61 КЗ и изречена јој је условна осуда тако што јој је утврђена казна затвора у трајању од четири месеца са временом провере од једне године.

Изреком првостепене пресуде, између осталог, окривљена је оглашена кривом да је дана 20.05.2010. године Вишем јавном тужилаштву у Крагујевцу,

поднела кривичну пријаву, наводећи да је дана 16.05.2010. године дошла група непознатих лица, обучена у полицијске униформе, ушла у њен стан, испрскали неким спрејом очи њеног супруга, дали му ињекцију под чијим дејством је изгубио свест, а потом ушли у собу где је у собу спавала и у присуству детета је силовали, које радње је првостепени суд правно оценио као кривично дело лажно пријављивање из чл.334 ст.1 КЗ у саставу продуженог кривичног дела из чл.334 ст.1 у вези чл.61 КЗ.

Да би постојао облик кривичног дела лажно пријављивање из чл.334 ст.1 КЗ, лажна пријава се мора односити на тачно одређено лице, а у супротном уколико је лажно пријављивање управљено на учињено кривично дело за које се гони по службеној дужности, уз постојање одређених другим законом прописаних обележја, постојаће облик из става 4. наведеног кривичног дела.

Надаље, првостепени суд путем налаза и мишљења Комисије вештака састављене од психијатара и психолога, утврђује да код окривљене постоји душевна болест - неспецификовани психотични поремећај и да њене интелектуалне способности одговарају категорији лаке менталне ретардације (заосталост у душевном развоју), да је исказ оштећене вођен под упливом погрешних нереалних веровања (сумануте идеје), те да је иста сугестибилно лице које некритички прихвата туђе ставове, тако да је на њу могуће утицати од стране других лица, а осим тога из поменутог налаза и мишљења Комисије вештака произилази да у психичком статусу окривљене у сфери опажања постоје суспектне кохабиталне халуцинације (халуцинације сексуалног односа), у сфери памћења суспектно фалсификовано сећање, а у садржајној сфери мисаоног тока је присутна интерпретативност која поприма ниво суманутости са перзистирајућим садржајем (веровање да је силована), а у вољно нагонској сфери је суспектна немогућност адекватног задовољења сексуалног нагона, те да њено стање одговара психотичном отуђењу од реалности на терену менталне ретардације.

По оцени Апелационог суда, нејасни су разлози у погледу облика виности са којим је окривљена извршила кривично дело и које то чињенице упућују на закључак да је код окривљене постојало знање да лица против којих је поднела кривичну пријаву нису учиниоци тих дела, на шта се основано указује жалбом браниоца окривљене.

Наиме, кривично дело лажно пријављивање из чл.334 ст.1 КЗ, састоји се у пријављивању одређеног лица да је учинило кривично дело за које се гони по службеној дужности, а пријављивање мора бити лажно, како у објективном, тако и у субјективном смислу, што значи да лице које се лажно пријављује није учинилац кривичног дела и да онај ко пријављује зна за то. Кривично дело се може извршити на субјективном плану само са директним умишљајем, односно са знањем да дело није учинило лице које се лажно пријављује, што подразумева сигурност учиниоца и његову потпуну свест о томе да пријављује невино лице. Уколико код подносиоца пријаве на основу постојећих или претпостављених околности постоји сумња да је учињено кривично дело за које се гони по службеној дужности,

односно да је одређено лице учинилац тог кривичног дела, чак иако та сумња нема реалног основа, недостаје битно субјективно обележје кривичног дела.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу, 13К.бр.48/11 од 31.10.2011. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.508/12 од 07.02.2012. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

КРИВИЧНО ДЕЛО ДАВАЊЕ ЛАЖНОГ ИСКАЗА (Чл.335 ст.3 у вези ст.1 КЗ)

Мишљење вештака изражено у писаном налазу и мишљењу и приликом усменог објашњења представља правна питања, а не чињенична питања и не може бити предмет кривичног дела давање лажног исказа из чл.335 ст.3 у вези ст.1 КЗ.

Из образложења:

Побијаним решењем одбијен је оптужни предлог оштећеног као тужиоца К.М. против окривљеног Д.Т., због кривичног дела давање лажног исказа из чл.335 ст.3 у вези ст.1 КЗ, а на основу чл.441 ст.1 ЗКП у вези чл.274 ст.1 тач.1 ЗКП, јер дело које је предмет оптужбе није кривично дело.

Оптужним предлогом оштећеног као тужиоца окривљеном Д.Т., као сталном судском вештаку саобраћајне струке је стављено на терет да је, између осталог, у свом писаном налазу и усменом образлагању налаза на главном претресу намерно изнео, нетачне, одлучујуће чињенице у вези са предметном саобраћајном незгодом у вези које се водио кривични поступак у предмету Основног суда у Јагодини, те да је „утврдио“ у налазу да је без утицаја на саобраћајну незгоду чињеница да је на возилу – мотору „Хонда“ кочница била неисправна, као ни чињеница да возач „Хонде“ није имао возачку дозволу, за које чињенице и околности је првостепени суд правилно закључио да не представљају биће кривичног дела давање лажног исказа из чл.335 ст.3 у вези ст.1 КЗ.

По нахођењу Апелационог суда, овде се ради о правним питањима о чему крајњу оцену даје суд, тако да и није везан мишљењем вештака, па исте околности као правна, а не чињенична питања не могу бити предмет кривичног дела које је окривљеном стављено на терет.

(решење Основног суда у Јагодини, 3К.бр.352/11 од 26.12.2011. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж2.бр.423/12 од 20.03.2012. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

**КРИВИЧНО ДЕЛО ДАВАЊЕ ЛАЖНОГ ИСКАЗА
(Члан 335. став 3. у вези става 1. КЗ)**

Уколико сведок на главном претресу изјави да се не сећа ничега у вези критичног догађаја, то нису остварени објективни и субјективни елементи кривичног дела из чл.335 ст.3 у вези ст.1 КЗ, будући да сведок није изнео никакву чињеничну тврдњу супротну ранијем исказу.

Из образложења:

Побијаном пресудом, окривљени Б.Ј. је оглашен кривим да је извршио кривично дело давање лажног исказа из чл.355 ст.3 у вези ст.1 КЗ и изречена му је условна осуда тако што је утврђена казна затвора у трајању од четири месеца условно на једну годину.

Изреком првостепене пресуде, окривљени Б.Ј. је оглашен кривим зато што је дана 31.07.2007. године, на главном претресу као сведок у кривичном предмету пред Општинским судом у Јагодини у предмету К.бр.268/06 по кривици окривљеног Д.С. из Крушара, због кривичног дела неовлашћено набављање и ношење ватреног оружја и муниције из чл.33 ст.1 Закона о оружју и муницији, дао лажан исказ који се састоји у томе што је изјавио да се не сећа ничега што се дешавало у фебруару 2003. године у кафићу „Код Гаге“, да се не сећа да је Д.С. учествовао у неком догађају и да је имао код себе оружје и да једино може да каже да остаје при овоме што је данас рекао, а то је да се не сећа.

Радња извршења код свих облика кривичног дела из чл.335 КЗ, састоји се у давању лажног исказа, а лажни исказ представља изјаву која садржи потврђивање неистинитих чињеница или негирање истинитих. С обзиром да је окривљени, као сведок на главном претресу изјавио да се не сећа ничега, из чега произилази да није изнео никакву чињеничну тврдњу супротну свом исказу, који је дао као сведок пред истражним судијом дана 30.09.2003. године у предмету Ки.бр.40/03, када је посведочио да је пиштољ био за појасом Д.С. и да је његов брат узео пиштољ, то су потпуно нејасни разлози првостепеног суда да је на описани начин на главном претресу дана 31.07.2007. године окривљени Б.Ј. дао лажан исказ у смислу битног објективног елемента предметног кривичног дела, те да је исто учинио са директним умишљајем, како се то наводи у образложењу побиијане пресуде, чиме је првостепена пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из чл.368 ст.1 тач.11 ЗКП, услед чега се укидање првостепене пресуде показује неминовним.

(пресуда Основног суда у Јагодини, К.бр.521/10 од 09.06.2011. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.1294/12 од 20.03.2012. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ПОВРЕДА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА
(Чл. 369 ст. 1 тач. 4 ЗКП)

Није учињена повреда кривичног закона, јер продужено кривично дело из чл. 61 Кривичног законика, („Службени гласник РС“, бр. 85/2005 и који је почео да се примењује 01.01.2006. године), чини више истих или истоврсних кривичних дела учињених у временској повезаности од стране истог учиниоца која представљају целину због постојања најмање две околности предвиђених чл. 61 КЗ. У конкретном случају постоји истоврсност предмета дела и јединствени умишљај окривљене као учиниоца. Истоврсност оштећеног се тражи само код кривичних дела која су управљена против личности (чл. 61 ст. 2 КЗ), док је у конкретном случају кривично дело превара из групе кривичних дела против имовине, код кога је заштитни објекат имовина.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Јагодини, К.бр.7372/10 од 5.10.2012. године, окривљена С.А., оглашена је кривом да је учинила продужено кривично дело превара из чл. 208 ст. 3 у вези ст. 1 и у вези чл. 61 КЗ, па је осуђена на казну затвора у трајању од 1 године и 6 месеци.

Против напред наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила окривљена, због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о казни. У жалби се истиче да је повређен кривични закон на штету окривљене, јер су одредбе о продуженом кривичном делу унете у Кривични законик 2009. године и да се у радњама окривљене у ствари стичу два кривична дела превара због два оштећена лица, а не једно продужено кривично дело превара.

По налажењу Апелационог суда није дошло до повреде кривичног закона на штету окривљене, нити су овакви наводи у жалби основани. Наиме, продужено кривично дело (чл. 61) унето је у Кривични законик који је објављен у „Службеном гласнику РС“, бр. 85/2005 годину и који је почео да се примењује 01.01.2006. године. Према чл. 61 Кривичног законика, продужено кривично дело чине више истих или истоврсних кривичних дела учињених у временској повезаности од стране истог учиниоца која представљају целину због постојања најмање две од побројаних околности у ставу првом наведеног члана. У конкретном случају, постоји истоврсност предмета дела и јединствени умишљај окривљене као учиниоца. Истоврсност оштећеног се тражи само код кривичних дела која су управљена против личности (чл. 61 ст. 2 КЗ), док је у конкретном случају кривично дело превара из групе кривичних дела против имовине, код кога је заштитни објекат имовина.

(пресуда Основног суда у Јагодини, К.бр.7372/10 од 05.10.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж 1-16/13 од 21.01.2013. године)

*Сентенцу приредила: Ана Парезановић,
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу*

ПОВРЕДА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА
(Чл. 369 ст. 1 тач. 4 ЗКП)

Суд је повредио кривични закон када је осуђеном одредио да ће казну затвора издржати на начин да исти не сме напуштати просторије у којима станује, осим у случајевима прописаним Законом о извршењу кривичних санкција, с обзиром да је одредбом чл. 45 ст. 7 Кривичног законика („Службени гласник РС“ бр.121/12) прописано да се осуђеном за кривично дело против брака и породице који живи са оштећеним у истом породичном домаћинству не може одредити извршење казне на начин прописан прописан ставу 5. у оквиру наведеног члана Законика.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Краљеву, 6К-1882/12 од 01.11.2012. године, Р.В. оглашен је кривим због кривичног дела насиље у породици из чл. 194 ст. 3 у вези ст. 1 Кривичног законика и осуђен је на казну затвора у трајању од 6 месеци и истовремено је одређено да ће се казна извршити на тај начин што осуђени не сме напуштати просторије у којима станује, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција.

Наиме, како је одредбом чл. 45 ст. 7 Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр.121/12), прописано да се осуђеном за кривично дело против брака и породице који живи са оштећеним у истом породичном домаћинству не може одредити извршење казне прописан ставом 5. у оквиру наведеног члана Законика, односно да ће се казна затвора извршити тако што ће осуђени казну затвора издржавати у просторијама у којима станује, то је Суд повредио кривични закон у смислу чл. 369 ст. 1 тач. 4 ЗКП и прекорачио овлашћење које има по закону.

Међутим, како није било жалбе јавног тужиоца, већ само жалбе окривљеног, кривични закон је повређен у корист окривљеног, јер се сходно чл. 382 ЗКП, побијана пресуда није могла изменити на штету окривљеног.

(пресуда Основног суда у Краљеву, 6К-1882/12 од 01.11.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж 1-155/13 од 22.01.2013. године)

*Сентенцу приредила: Ана Парезановић,
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу*

**КРИВИЧНО ДЕЛО ОМЕТАЊЕ ОВЛАШЋЕНОГ СЛУЖБЕНОГ ЛИЦА У
ОБАВЉАЊУ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ ИЛИ ОДРЖАВАЊА ЈАВНОГ
РЕДА И МИРА**

(Чл. 23 ст. 1 Закона о јавном реду и миру)

Кривично дело се може извршити само ометањем овлашћеног службеног лица приликом вршења службене радње, односно док службена радња није завршена.

Из образложења:

Побијаном пресудом, окривљени М.Т. је оглашен кривим да је извршио кривично дело ометање службеног лица у обављању послова безбедности или одржавања јавног реда и мира из чл.23 ст.1 Закона о јавном реду и миру.

Из чињеничног описа кривичног дела дало би се закључити да је приликом контроле алкохолисаности возача окривљени увредио оштећеног М.С. и то након обављане контроле путем алкометра, а да је након давања крви на анализу у ходнику службе хитне помоћи претио оштећеном Ј.А. Међутим, из чињеничног стања датог у изреци побијане пресуде и образложења исте, не може се са сигурношћу закључити како је текао критични догађај, ко је од оштећених полицајаца и којом приликом вређан или је истом пређено нападом, да ли је то било у току вршења службене радње или након тога, што је од значаја и за правну квалификацију кривичног дела, односно да ли се ради о једном или више кривичних дела или о продуженом кривичном делу, на шта се основано указује изјављеним жалбама.

Надаље, извршилац предметног кривичног дела је свако лице које увреди, злостави, прети да ће напасти, покуша да нападне или нападне, или на други начин омета овлашћено службено лице у обављању послова безбедности или одржавања јавног реда и мира. Заштитни објект је правилно функционисање државног органа – органа управе у обављању одређених послова из њиховог делокруга, а пасивни субјект кривичног дела јесте службено лице. Како се радња кривичног дела из чл.23 ст.1 Закона о јавном реду и миру, које је окривљеном стављено на терет јавном тужбом, састоји у ометању овлашћених службених лица у обављању послова безбедности, приликом вршења службене радње алко тестирања возача у саобраћају приликом контроле безбедности јавног саобраћаја, увредом и претњом да ће напасти и то, два овлашћена службена лица, што је јавном тужбом правно оцењено као два самостална кривична дела, остало је нејасно како је окривљени оштећеног Ј.А. ометао у вршењу послова безбедности, односно службене радње, тиме што му је претио након давања крви на анализу, како то произилази из изреке пресуде, будући да се кривично дело може извршити само ометањем службене радње, дакле, док службена радња није завршена.

Имајући у виду карактер учињене битне повреде одредаба кривичног поступка из чл.368 ст.1 тач.11 ЗКП, јер пресуда не садржи јасне разлоге о свим одлучним чињеницама, укидање пресуде се показује неминовним.

(пресуда Основног суда у Крушевцу, 5К.бр.1824/10 од 06.05.2010. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.2861/11 од 07.11.2011. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ПРЕСУЂЕНА СТВАР

Чињеница да је због истог дела малолетнику изречена васпитна мера у посебном поступку у коме су сада окривљени имали својство сведока, није сметња да исти у редовном кривичном поступку одговарају за кривично дело тешка телесна повреда у саизвршилаштву са тим малолетним лицем и другим лицима из чл.53 ст.1 Кривичног закона Републике Србије у вези чл.22 Основног кривичног закона.

Из образложења:

Побијаном пресудом окривљени С.Т. и У.М. су оглашени кривим да су извршили кривично дело тешка телесна повреда у саизвршилаштву из чл.53. ст.1 КЗ РС, у вези чл.22 ОКЗ и осуђени на казне затвора од по три месеца.

Жалбом браниоца окривљених се првостепена пресуда побија због повреде кривичног закона и истом се указује да је решењем Окружног суда у Јагодини, КМ.бр. 7/06, окривљеном малолетном Д.С. изречена васпитна мера појачан надзор од стране родитеља, где је у образложењу утврђено да је оштећени Д.П. задобио повреде деловањем поменутог малолетног лица заједно са пунолетним Б.М. којом приликом су њих двојица својим радњама нанели тешке телесне повреде оштећеном, а да су у истом предмету окривљени у овом кривичном предмету, били сведоци.

По нахођењу Апелационог суда, правилно је првостепени суд ценио као доказ списе предмета Окружног суда у Јагодини КМ.бр.7/06 и исте прихватио, образлажући да чињенично стање утврђено у том предмету не доводи у сумњу оцену изведених доказа у предметном кривичном поступку, с обзиром да се оштећени Д.П. у малолетничком предмету и у предметном кривичном поступку идентично изјашњавао у вези критичног догађаја и доследно сведочио, све време тврдећи да му је пет лица задавало ударце.

Да би постојала пресуђена ствар, као основ за доношење пресуде којом се оптужба одбија, потребно је да постоји идентитет дела и извршиоца између ствари обухваћене ранијом одлуком и ствари која се сада расправља. Чињеница да је због истог дела већ осуђена друга особа, односно да је малолетнику Д.С. изречена

васпитна мера и то у форми решења у коме се у изреци не наводи чињенични опис кривичног дела за које му се изриче васпитна мера, док се у образложењу помиње његово заједничко деловање са пунолетним лицем Д.М., против кога је вођена истрага пред Општинским судом у Јагодини, али је јавни тужилац одустао од кривичног гоњења, по оцени Апелационог суда није сметња да окривљени С.Т. и У.М. одговарају за исто кривично дело, а имајући у виду да из правилно и потпуног утврђеног чињеничног стања несумњиво произилази да су окривљени заједничким деловањем са малолетним лицима (од којих је једно било и процесуирано и према коме је донета правноснажна судска одлука), оштећеном нанели тешку телесну повреду ближе описану у изреци побијане пресуде, истовремено задајући ударце у пределу главе.

Стога, по оцени Апелационог суда, жалбени наводи браниоца окривљеног, да су окривљени С.Т. и У.М. били сведоци у малолетничком предмету, те да су оптужени непосредном оптужницом, нису од значаја за оцену да ли је кривично дело извршено и ко је извршилац кривичног дела, тако да су оцењени као неосновани, будући да се истима не доводе у сумњу чињенични и правни закључци првостепеног суда.

пПресуда Општинског суда у Јагодини, К.бр.600/08 од 19.06.2009. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.1775/10 од 25.05.2010. године)

***Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу***

Члан 41. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица

Нема места примени чл. 41 Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, према окривљеном који у време суђења наврши 21 годину живота.

Из образложења:

Решењем Основног суда у Крагујевцу, 15К-616/11 од 18.06.2012. године, окривљеном М.М., на основу чл. 41 Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, изречена је васпитна мера појачан надзор од стране органа старатељства, с тим што васпитна мера може да траје најмање 6 месеци а највише 2 године, а суд ће накнадно одлучити о њеном престанку.

Из списка предмета произилази да је окривљени М.М., рођен 04.09.1991. године, а да је продужено кривично дело неовлашћено коришћење туђег возила из чл. 213 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ у вези чл. 61 КЗ, које му је оптужним актом стављено на терет, извршио 12.10.2010. године и 04.11.2010. године, дакле предметно кривично дело је учинио као млађе пунолетно лице.

Међутим, имајући у виду да су списи предмета по жалби Основног јавног тужиоца достављени другостепеном суду 30. октобра 2012. године, а да је окривљени М.М. 04.09.2012. године, дакле пре достављања списка и окончања другостепеног поступка, навршио 21 годину живота, то се по налазу овог суда, у конкретном случају, према окривљеном не може изрећи васпитна мера, сходно одредби чл. 41 Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, јер се под суђењем сматра период све до одлуке другостепеног суда по жалби, због чега је, а поводом изјављене жалбе, овај суд по службеној дужности побијано решење укинуо и предмет вратио на поновно суђење.

(решење Основног суда у Крагујевцу, 15К-616/11 од 18.06.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж2 бр.1992/12 од 08.11.2012. године)

**Сентенцу приредила: Наташа Јанковић,
судијски помоћник у Апелационом суду у Крагујевцу**

ПРОЦЕСНО ПРАВО

ПРЕСУЂЕНА СТВАР (чл.6 ст.1 ЗКП)

- Пресуда Привремене администрације Косова –

Кривично гоњење се не може предузети када је окривљени, за исто кривично дело, односно за кривично дело са истоветним описом радње извршења и истоветним чињеничним стањем, које му је оптужницом стављено на терет, већ правоснажно осуђен пресудом Општинског суда у Митровици, Привремене администрације Косова-УНМИК, а све у складу са Резолуцијом Савета безбедности УН 1244.

Из образложења:

Решењем већа Вишег суда у Краљеву, Кв-338/12 од 26.10.2012. године, на основу чл.274 ст.1 тач.2 ЗКП, обустављен је кривични поступак против окривљеног Д.М., због кривичног дела убиство у покушају из чл.47 ст.1 КЗС у вези чл.19 КЗЈ и кривичног дела лака телесна повреда из чл.54 ст.2 КЗЈ, по оптужници Окружног јавног тужиоца у Косовској Митровици, Кт.бр.07/01 од 21.02.2002. године, због правоснажно пресуђене ствари.

Апелациони суд у Крагујевцу је, одлучујући по жалби Вишег јавног тужиоца у Краљеву, изјављеној на наведено решење, исту одбио као неосновану. Наведено, из разлога што сматра да је првостепени суд правилно утврдио да је Окружни јавни тужилац у Косовској Митровици, подигао оптужницу Кт.бр.7/01 од 21.02.2002. године, против окривљеног Д.М., због кривичног дела убиство у покушају из чл.47 ст.1 у вези чл.19 КЗЈ и кривичног дела лака телесна повреда из чл.54 ст.2 КЗС, за исто чињенично стање за које је окривљени, правоснажном пресудом Општинског суда у Митровици, Привремена администрација Косова-УНМИК К-303/01 од 28.03.2002. године, а по оптужници Општинског јавног тужиоца у Митровици Кт.бр.533/2001 од 19.11.2001. године, оглашен кривим да је извршио кривично дело тешка телесна повреда из чл.38 ст.5 у вези ст.1 КЗК и кривично дело лака телесна повреда из чл.39 ст.3 у вези ст.2 КЗК и изречена му условна осуда, тако што му је утврђена јединствена казна затвора у трајању од 8 месеци, а која се неће извршити ако окривљени у року од две године не учини ново кривично дело. Наведеном пресудом окривљени је обавезан да надокнади трошкове кривичног поступка у износу од 50 еура, а оштећени М.Д и М.Р су упућени на парницу ради остварења имовинскоправног захтева.

По оцени Апелационог суда, правилно је поступио првостепени суд када је на основу чл.274 ст.1 тач.2 ЗКП у вези са чл.6 ст.1 ЗКП, донео решење о обустави кривичног поступка због правоснажно пресуђене ствари, а из разлога што је поводом истог кривичноправног догађаја донета правоснажна одлука од стране

Општинског суда у Митровици, Привремене администрације Косова-УНМИК, а која је у свему у складу са Резолуцијом Савета безбедности УН 1244 од 10.06.1999. године коју је потписала Савезна република Југославија, која је правни претходник Републике Србије. Према наведеној резолуцији, Привремена администрација Косова-УНМИК ће омогућити прелазну администрацију док успоставља и надгледа развој привремених демократских институција самоуправе које требају да обезбеде услове за миран и нормалан живот свим становницима Косова.

(решење Вишег суда у Краљеву, Кв-332/12 од 26.10.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж2-2412/12 од 28.12.2012. године)

**Сентенцу приредила: Ивана Пламенац
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

УСЛОВНИ ОТПУСТ (Чл. 46 КЗ и чл. 522 ЗКП)

Приликом одлучивања да ли су испуњени услови за условни отпуст, у смислу чл. 46 Кривичног законика, потребно је да је осуђени издржао две трећине казне затвора на коју је осуђен правноснажном пресудом, с тим што се у наведено време не урачунава време за које је амнестиран. Решењем о амнестији се не мења правноснажна пресуда којом је осуђеном изречена казна затвора, већ се ради само о погодности коју Закон о амнестији пружа осуђеним лицима.

Из образложења:

Решењем Вишег суда у Крушевцу. Куо.бр.85/12 од 27.12.2012. године, одбијена је као неоснована молба осуђеног Е.У. за пуштање на условни отпуст који се налази на издржавању казне затвора у Казнено-поправном заводу у Нишу, по правноснажној пресуди Вишег суда у Крушевцу, К.бр.45/11 од 14.10.2011. године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Крагујевцу, Кж 1-5142/11 од 11.01.2012. године.

Из списка предмета произилази да је пресудом Вишег суда у Крушевцу, К.бр.45/11 од 14.10.2011. године, Е.У. осуђен на казну затвора у трајању од 3 године и 6 месеци, због кривичног дела убиство у покушају из чл. 113 у вези ст. 30 КЗ, која пресуда је потврђена пресудом Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1-5142/11 од 11.01.2012. године. Решењем Вишег суда у Крушевцу, Кв.бр.360/12 према осуђеном је према наведеној правноснажној пресуди примењен Закон о амнестији и одлучено је да има извршити остатак казне у трајању од 2 године, 7 месеци и 15 дана.

Првостепени суд је, ценећи наводе из извештаја Казнено-поправног завода у Нишу, закључио да у конкретном случају нису испуњени услови чл. 46 ст. 1 Кривичног законика, којим је прописано да би осуђени био условно отпуштен са

издржавања казне, потребно је да поред услова да је осуђени издржао две трећине казне затвора, буде испуњен и други прописан услов, да се осуђени у току издржавања казне тако поправио, да се основано може очекивати да ће се на слободи добро владати, а нарочито да до истека времена за које је изречена казна затвора неће учинити ново кривично дело.

Међутим, Апелациони суд је нашао да се из образложења побијаног решења, не може закључити да ли је осуђени издржао две трећине казне затвора према изреченој правноснажној пресуди, сходно напред наведеној одредби, без урачунавања времена за које је осуђени амнестиран и ослобођен од извршења наведене казне затвора.

У смислу одредбе чл. 46 КЗ, да би осуђени био условно отпуштен потребно је да су испуњена два услова. Први услов је да је осуђени издржао две трећине казне затвора. Сходно наведеном, да би овај услов био испуњен, осуђени треба да издржи две трећине казне затвора на коју је осуђен правноснажном пресудом, при томе се у ово време не урачунава време за које је амнестиран. Ово са разлога, што се решењем о амнестији не мења правноснажна пресуда којом је осуђеном изречена казна затвора, већ се ради само о погодности коју Закон о амнестији пружа осуђеним лицима. Стога, првостепено решење не садржи разлоге да ли је овај услов у конкретном случају испуњен, као и остале разлоге о одлучним чињеницама, сходно одредбама чл. 522 ст. 3 и 4 ЗКП.

(решење Вишег суда у Крушевицу, Куо.бр.85/12 од 27.12.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж 2-74/13 од 16.01.2013. године)

***Сентенцу приредила: Ана Парезановић,
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу***

ПРИЗНАЊЕ ОКРИВЉЕНОГ (Члан 327. ЗКП, у вези члана 94. ЗКП)

Када првостепени суд не прихвата признање окривљеног да је извршио кривично дело дужан је да да јасне разлоге са којих сматра да постоји основана сумња у истинитост признања или да је признање непотпуно, противречно или нејасно и да није поткрепљено другим доказима.

Из образложења:

Побијаном пресудом под II окривљени В.А., на основу чл.355 тач.2 ЗКП, је ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из чл.348 ст.1 КЗ, а у образложењу је наведено да је признање окривљеног „неприхватљиво као истинито“, јер је противречно, нелогично и није поткрепљено другим доказима.

Имајући у виду да је првостепени суд оценом исказа сведока Р.А. оца окривљеног В.А., утврдио да је у његовој породичној кући у селу Р., пронађена количина од 50 комада метака за пиштољ 7,65 мм у једној просторији где је стајала на једном видном месту, испод стола и није била сакривена, да је након смрти његовог оца вратио пиштољ, а муницију није предао, што потврђује и извештај ПУ Крушевац од 20.05.2011. године, те да је окривљени В.А. признао извршење кривичног дела, наводећи да је неспорно да је муниција нађена у викендици његовог оца у селу Р., да је деда имао дозволу за оружје, да је после дедине смрти заборавио да врати полицији муницију јер је затурио, то су потпуно нејасни разлози првостепеног суда да није доказано да је окривљени извршио кривично дело, тим пре што првостепени суд не наводи који је то елемент бића кривичног дела није доказан, да ли објективни елемент (неовлашћено – без дозволе надлежног органа, држање функционално исправне муниције), или субјективни елемент (кривица окривљеног, односно виност или свест о противправности).

Апелациони суд указује да приликом оцене доказа не треба изгубити из вида одредбу чл.327 ЗКП и чл.94 ЗКП, из којих произилази да суд треба да да јасне разлоге са којих не прихвата признање окривљеног уколико сматра да је исто дато супротно чл.94 ЗКП, односно уколико постоји основана сумња у истинитост признања или ако је исто непотпуно, противречно или нејасно и ако није поткрепљено другим доказима, а што је изостало у пресуди, будући да првостепени суд само паушално наводи да је признање „неприхватљиво као истинито, јер је противречно, нелогично и није поткрепљено другим доказима“, без суштинског довођења у везу са другим изведеним доказима, због чега се укидање првостепене пресуде показује неминовним.

(пПресуда Основног суда у Крушевцу, 4К.бр.510/11 од 26.05.2011. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.3333/11 од 17.10.2011. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ПОВРЕДА ЧЛ. 358 СТ. 5 ЗАКОНИКА О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

Првостепени суд је, уносећи у изреку побијане пресуде одлуку о укидању притвора, поступио противно одредби чл. 358 ст. 5 ЗКП, јер је био у обавези да у смислу напред наведеног члана донесе посебно решење о укидању притвора.

Из образложења:

Пресудом Општинског суда у Аранђеловцу, К.бр.133/09 од 18.11.2009. године, окривљени Р.Ц., оглашен је кривим да је извршио кривично дело насиље у породици из чл. 194 ст. 3 у вези ст. 1 КЗ, па му је изречена условна осуда, тако што му је утврђена казна затвора у трајању од 1 године са временом проверавања од 3 године.

Окривљеном је изречена мера безбедности обавезно психијатријско лечење на слободи, у складу са одредбом чл. 82 КЗ.

Побијана пресуда донета је уз битну повреду одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 11 ЗКП, јер иста не садржи разлоге о одлучним чињеницама када је у питању субјективни елемент бића кривичног дела за које је оглашен кривим окривљени Р.Ц., а ове процесне повреде су апсолутне природе, па се за сада ни одлучне чињенице из побијане пресуде не могу сматрати потпуно и правилно утврђене, због којих је првостепена пресуда морала бити укинута.

Осим тога, првостепени суд је, уносећи у изреку побијане пресуде одлуку о укидању притвора, поступио супротно одредби чл. 358 ст. 5 ЗКП, јер је био у обавези да у смислу напред наведеног члана донесе посебно решење о укидању притвора, на шта се основано указује у жалби Општинског јавног тужиоца.

(пресуда Општинског суда у Аранђеловцу, К.бр.133/09 од 18.11.2009. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1-2788/10 од 29.09.2010. године)

**Сентенцу приредио: а Марина Славковић
судијски помоћник у Апелационом суду у Крагујевцу**

**БИТНА ПОВРЕДА ОДРЕДАБА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА
(Чл. 368. ст. 1 тач. 11 ЗКП
и кривично дело увреда из чл. 170 ст 1 КЗ)**

Неразумљивост изреке се огледа у томе што изрека пресуде не садржи конкретну радњу која по објективним критеријумима представља увреду, а у вези чега су и у образложењу изостали јасни разлози. Подношење пријаве надлежном државном органу ради заштите права и интереса подносиоца пријаве само по себи не представља кривично дело увреда из чл. 170 ст. 1 Кз, већ је потребно да у пријави буду наведени конкретни наводи који по објективном критеријуму представљају увреду.

Из образложења:

Наиме, изреком побијане пресуде окривљена С. М. је оглашена кривом „што је дана 18.05.2011. године, у стању урачунљивости, свесна свог дела и хтела његово извршење, поднела кривичну пријаву против приватног тужиоца Н. М., у вези догађаја који се наводно десио у В. Ш., надлежној Полицијској управи у Крушевцу, у којој је навела: „Молим да спречите овог силецију да се овако понаша на улици“, и на тај начин извршила једно кривично дело увреда из чл. 170 ст. 1 Кривичног законика.

Међутим, кривично дело увреда из чл. 170 ст. 1 КЗ чини онај ко другог увреди, тако да изрека побијане пресуде не садржи битна обележја предметног кривичног дела за које је окривљена оглашена кривом, на шта се основано указује

жалбом браниоца окривљене, те је са наведених разлога изрека побијане пресуде неразумљива.

Поред тога, из списка предмета произилази да је окривљена дана 18.05.2011. године, поднела „пријаву против М. Н. из В.Ш.“, а не кривичну пријаву како се то наводи у изреци и у образложењу побијане пресуде, те је и у том делу изрека побијане пресуде неразумљива и постоји противречност између онога што се наводи у разлозима пресуде о садржини исправа и самих тих исправа које се налазе у списима предмета, на шта се основано указује жалбом браниоца окривљене.

Сходно томе, како је окривљена надлежном државном органу поднела „пријаву“ ради заштите својих права и интереса, који су, по њеном мишљењу, угрожени радњама приватног тужиоца, а у складу са својим законским правом, нејасан је закључак првостепеног суда дат на страни 5. образложења побијане пресуде да се у радњама окривљене стичу сва законска обележја бића кривичног дела увреда из чл. 170 ст. 1 КЗ, иако ни изрека ни образложење побијане пресуде не садрже конкретну радњу која је по објективним критеријумима имала карактер увреде за приватног тужиоца, нарочито имајући у виду да је окривљена у својој одбрани навела да није имала намеру да увреди приватног тужиоца, већ је подношењем пријаве надлежном државном органу указала на његово понашање, те у погледу ове одлучне чињенице пресуда не садржи образложење.

(пресуда Основног суда у Крушевцу, 2К.број 1037/11 од 11.09.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1 бр. 5797/12 од 08.01.2013. године)

**Сентенцу приредила: Александра Арнаутовић,
Судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

БИТНА ПОВРЕДА ОДРЕДАБА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА (Чл. 368 ст.1 тач.7 ЗКП и чл.368 ст.1 тач.11 ЗКП)

У случају када првостепени суд доноси ослобађајућу пресуду изрека мора обухватати целокупно чињенично стање из оптужног акта, јер у супротном није у потпуности решен предмет оптужбе. Такође, ослобађајућа пресуда мора да се односи на правну квалификацију кривичног дела из оптужног акта, јер суд није овлашћен да на други начин правно квалификује чињенично стање које није утврђено изреком пресуде, јер нема доказа.

Из образложења:

Побијаном пресудом, окр. А. Р. и окр.О. Р. су, на основу чл.355 тач.2 ЗКП, услед недостатка доказа ослобођени од оптужбе да су извршили кривично дело оштећење туђих права из чл.220 ст.2 у вези ст.1 КЗ у саизвршилаштву у вези чл.33 КЗ.

Побијана пресуда је донета уз битне повреде одредаба кривичног поступка из чл.368 ст.1 тач.7 ЗКП, на коју се указује изјављеном жалбом приватних

тужилаца и која се огледа у томе што пресудом није у потпуности решен предмет оптужбе, с обзиром да изрека побијане пресуде не садржи све радње које су стављене на терет окривљенима. У случају када првостепени суд доноси ослобађајућу пресуду изрека мора да обухвата целокупно чињенично стање из оптужног акта, јер у супротном није у потпуности решен предмет оптужбе. У овом случају се основано указује изјављеном жалбом да првостепени суд изреком своје ослобађајуће пресуде није обухватио радње које су приватни тужиоци ставили на терет окривљенима, а то је да су у поступку принудног извршења по решењу о извршењу И-1284/10 вршили сакривање делова своје имовине.

Изрека побијане пресуде је такође, према оцени Апелационог суда, неразумљива и противречна, што представља битну повреду одредаба кривичног поступка из чл.368 ст.1 тач.11 ЗКП, о чему другостепени суд води рачуна и по службеној дужности, сходно одредби чл.380 ст.1 тач.1 ЗКП, због тога што су окривљени ослобођени од оптужбе да су извршили кривично дело, које им се не ставља на терет правном квалификацијом из оптужног акта.

Првостепени суд је у свом поступању везан оптужним актом и чињеничним описом из оптужног акта и уколико након спроведеног поступка нађе да нема доказа да је извршено кривично дело на начин како је то окривљенима стављено на терет, ослобађајућа пресуда, осим потпуног чињеничног описа из оптужног акта, треба да садржи и правну квалификацију из тог истог оптужног акта, јер првостепени суд није овлашћен да правно оцењује неутврђено чињенично стање, односно радње за које је нашао да нису доказане.

(решење Основног суда у Јагодини, 6К.7472/10 од 06.08.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-4619/12 од 12.10.2012. године)

*Сентенцу приредила: Тања Неђић
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу*

БИТНА ПОВРЕДА ОДРЕДАБА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА (Чл.368 ст.1 тач.11 ЗКП) И НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ

Првостепена пресуда садржи битну повреду одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 11 ЗКП, у случају када су окривљени и оштећени рођена браћа, а првостепени суд окривљеног огласи кривим због кривичног дела насиље у породици из чл.194 ст.3 у вези ст.1 КЗ, наводећи при томе да окривљени и оштећени живе у породичној заједници, јер су разлози о одлучним чињеницама нејасни.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Крагујевцу, 3К.бр.642/11 од 07.02.2012. године, окривљени је оглашен кривим због кривичног дела насиље у породици из чл.194 ст.3 у вези ст. 1 КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од шест месеци, која ће се према окривљеном извршити по правноснажности пресуде.

Првостепена пресуда и поступак који је претходио њеном доношењу, садрже битне повреде одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач.11 ЗКП, које повреде другостепени суд увек поводом жалбе испитује по службеној дужности, сходно одредби чл.380 ст.1 тач.1 ЗКП, јер су разлози о одлучним чињеницама нејасни.

По налажењу Апелационог суда дати разлози првостепеног суда, да окривљени живи у породичној заједници са оштећеним су за сада потпуно нејасни. Наиме, сходно одредби чл. 112 тач.28 КЗ, прописано је да се члановима породице између осталих сматрају и браћа уколико живе у заједничком домаћинству. Самим тим, разлози првостепеног суда да окривљени и оштећени живе у породичној заједници су потпуно нејасни, јер сходно наведеној законској одредби одлучна чињеница приликом процењивања да ли се окривљени и оштећени могу сматрати члановима породице је заједничко домаћинство, а не породична заједница.

Наиме, по схватању Апелационог суда, појам породична заједница је знатно шири појам од појма заједничко домаћинство и он подразумева укупност породичних односа у коме се неко лице налази, при чему за постојање ове заједнице није битна заједница живота и рада, док заједничко домаћинство подразумева заједницу живота и рада у одређену улогу сваког члана домаћинства у таквој заједници.

(решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.2419/12 од 22.05.2012. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу, ЗК.бр.642/11 од 07.02.2012. године)

***Сентенцу приредио: Бошко Радошевић
судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу***

БИТНА ПОВРЕДА ОДРЕДАБА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА (Члан 368. став 1. тачка 11 ЗКП)

При одлучивању о врсти и висини кривичне санкције коју треба изрећи млађем пунолетном лицу, првостепени суд је дужан да поступи сагласно одредбама чл.46 и чл.64 Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, да испита личност учиниоца и то да ли долази у обзир изрицање неке од васпитних мера из чл.41 Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, и о својим закључцима изнесе јасне и аргументоване разлоге.

Из образложења:

Првостепена пресуда је донета уз битну повреду одредаба кривичног поступка из чл.368 ст.1 тач.11 ЗКП, о којим повредама Апелациони суд, као другостепени, сходно чл.380 ст.1 тач.1 ЗКП, води рачун по службеној дужности, а

које се огледају у томе што првостепена пресуда не садржи разлоге о свим одлучним чињеницама које су од значаја за одлуку о кривичној санкцији, из којих разлога је укидање првостепене пресуде било нужно.

Наиме, изреком првостепене пресуде окривљени Ћ.Б. оглашен је кривим, због кривичног дела тешка телесна повреда из чл.121 ст.1 КЗ, и изречена му је условна осуда на начин као у изреци првостепене пресуде, а да се првостепени суд пти том уопште није осврнуо на чињеницу да је окривљени Ћ.Б. млађе пунолетно лице, те да спада у категорију лица на која се примењују, на основу чл.46 Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, неке одредбе наведењог закона, међу којима и одредба чл. 64 Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, према којима је првостепени суд био дужан да утврди осим узраста окривљеног и чињенице значајне за оцену зрелости окривљеног, као и прилике у којима живи и оцену других околности које утичу на личност и понашање окривљеног, као млађег пунолетног лица, што је од значаја за избор кривичне санкције у конкретном случају, с обзиром на могућност примене одредбе чл.41 Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица.

Дакле, при одлучивању о врсти и висини кривичне санкције коју треба изрећи млађем пунолетном лицу, које у време суђења није навршило 21 годину, првостепени суд, који према одредби чл.41 Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, може изрећи било коју меру посебних обавеза, меру појачаног надзора од стране органа старатељства или меру упућивања у васпитно-поправни дом, уколико одлукчи да изрекне казну, или другу кривичну санкцију осим оних из чл. 41 Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, дужан је да изнесе јасне и уверљиве разлоге о томе зашто налази да се васпитним мерама неће постићи сврха кажњавања, односно зашто се одлучио за изрицање условне осуде као у првостепеној пресуди.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу 4К.бр.1121/12 од 04.06.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.3691/12 од 08.08.2012. године)

*Сентенцу приредила: Дубравка Дамјановић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

БИТНА ПОВРЕДА ОДРЕДАБА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА (Чл. 368 ст.1 тач. 11 ЗКП)

Изрека пресуде је неразумљива када није на несумњив начин наведено време извршења кривичног дела чиме је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 11 ЗКП.

Из образложења:

Пресудом Општинског суда у Александровцу, К.бр.144/07 од 28.08.2009. године, окривљени Б.Т., оглашен је кривим да је извршио кривично дело насиље у породици из чл. 194 ст. 2 у вези ст. 1 КЗ, па му је изречена условна осуда, тако што му је утврђена казна затвора у трајању од 5 месеци са временом проверавања у трајању од 1 године.

Првостепена пресуда садржи битну повреду одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 11 ЗКП, јер је изрека пресуде неразумљива, противречна разлозима, с обзиром да је у изреци наведено да је окривљени оглашен кривим „што је почев од 2006. године па до данас“ применом насиља, претњом да ће напасти на живот и тело, дрским и безобзирним понашањем угрожавао телесни интегритет и душевно стање члана своје породице, док је у образложењу, на страни 11. први пасус, наведено да је Суд закључио да је окривљени „почев од 2006. године па све до 28.03.2008. године, у више догађаја применио насиље према оштећеној Ивани“.

Када се има у виду да је пресуда донета 28.08.2009. године и да у изреци стоји „до данас“, онда је очигледно да је изрека првостепене пресуде неразумљива и противречна разлозима.

Оптужним предлогом Општинског јавног тужиоца, КТ.бр.134/07 од 15.10.2007. године, стављено је на терет окривљеном Б.Т., да је учинио кривично дело насиље у породици „почев од 2006. године па до данас“, применом насиља, претњом да ће напасти на живот и тело, дрским и безобзирним понашањем угрожавао телесни интегритет и душевно стање члана своје породице, а оптужни предлог је поднет суду дана 16.10.2007. године, па остаје нејасно да ли се „до данас“ односи на 28.08.2009. године, (када је донета првостепена пресуда) или 16.10.2007. године (када је оптужни предлог предат суду).

Изрека сваке осуђујуће пресуде, сходно чл. 356 ст. 1 тачка 1 ЗКП, мора да садржи чињенице и околности из којих произилазе законска обележја кривичног дела, а што подразумева и време извршења тог кривичног дела. Одређивање времена извршења кривичног дела има вишеструки кривично-правни значај. Наиме, на учиниоца кривичног дела примењује се, по правилу, закон који је важио у време извршења кривичног дела, каснији закон само под одређеним условима, а такође, време извршења кривичног дела релевантно је и за застарелост кривичног гоњења.

(пресуда Општинског суда у Александровцу, К.бр.144/07 од 28.08.2009. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1-5723/10 од 25.01.2011. године)

**Сентенцу приредила: Марина Славковић,
судијски помоћник у Апелационом суду у Крагујевцу**

**БИТНА ПОВРЕДА ОДРЕДАБА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА
(Чл. 368 ст. 1 тач. 11 ЗКП)**

Да би постојало кривично дело тешка телесна повреда из чл. 121 ст. 1 у вези ст. 5 КЗ, мора постојати узрочна веза између поступања оштећеног и стања јаке раздражености окривљеног.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Крагујевцу, 1-11К-3282/10 од 22.11.2011. године, окривљени К.И. оглашен је кривим да је извршио кривично дело тешка телесна повреда из чл. 121 ст. 1 у вези ст. 5 КЗ и изречена му је условна осуда, тако што му је утврђена казна затвора у трајању од 4 месеца, која се неће извршити уколико окривљени за време од 1 године по правноснажности пресуде не учини ново кривично дело.

Другостепени суд је нашао да се основано жалбом јавног тужиоца указује на битну повреду одредаба кривичног поступка, јер је првостепени суд у изреци побијане пресуде навео да је окривљени К.И., кривично дело тешке телесне повреде из чл. 121 ст. 1 у вези ст. 5 КЗ, извршио са директним умишљајем, док је радње окривљеног квалификовао као кривично дело извршено на мах, а у образложењу пресуде је извео закључак да је окривљени К.И. био доведен у стање јаке раздражености вређањем од стране оштећеног С.С.

Такође, изрека побијане пресуде не садржи да је окривљени без своје кривице био доведен у стање јаке раздражености, јер за дату правну квалификацију кривичног дела из чл. 121 ст. 1 у вези ст. 5 КЗ, мора постојати узрочна веза између поступања, напада оштећеног и јаке раздражености окривљеног.

С тога је првостепени суд је пропустио да оцени да ли је окривљени у стање јаке раздражености доведен без своје кривице, нападом или тешким вређањем од стране повређеног, а што је нужно за постојање кривичног дела тешка телесна повреда на мах.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу, 1-11К-3282/10 од 22.11.2011. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1-131/13 од 21.01.2013. године)

***Сентенцу приредила: Олга Пековић
судија Апелационог суда у Крагујевцу***

**БИТНА ПОВРЕДА ОДРЕДАБА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА
(Чл. 368 ст. 1 тач. 11 ЗКП)**

Првостепени суд није квалификован, ни овлашћен да сам утврђује постојање и степен афективног стања код окривљеног из којег би се закључило и постојање стања јаке раздражености.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Крагујевцу, 1-11К-3282/10 од 22.11.2011. године, окривљени К.И. оглашен је кривим да је извршио кривично дело тешка телесна повреда из чл. 121 ст. 1 у вези ст. 5 КЗ и изречена му је условна осуда тако што му је утврђена казна затвора у трајању од 4 месеца, која се неће извршити уколико окривљени за време од 1 године по правноснажности пресуде не учини ново кривично дело.

Другостепени суд је нашао да се основано жалбом јавног тужиоца указује на битну повреду одредаба кривичног поступка, јер је првостепени суд у изреци побијане пресуде навео да је окривљени К.И., кривично дело тешке телесне повреде из чл. 121 ст. 1 у вези ст. 5 Кривичног законика, извршио са директним умишљајем, док је радње окривљеног квалификовао као кривично дело извршено на мах, а у образложењу пресуде је извео закључак да је окривљени К.И. био доведен у стање јаке раздражености вређањем од стране оштећеног С.С.

Првостепени суд је утврдио присуство јаке раздражености, као афективног стања код окривљеног, док по налажењу другостепеног суда ову чињеницу није утврдио на одговарајући начин вештачењем од стране вештака неуропсихијатра, јер суд није квалификован ни овлашћен да исту сам утврђује.

С тога је првостепени суд је пропустио да оцени да ли је окривљени у стање јаке раздражености доведен без своје кривице, нападом или тешким вређањем од стране повређеног, а што је нужно за постојање кривичног дела тешка телесна повреда на мах.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу 1-11К-3282/10 од 22.11.2011. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.1-131/13 од 21.01.2013. године)

*Сентенцу приредила: Олга Пековић
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

БИТНА ПОВРЕДА ОДРЕДАБА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА (Чл. 368 ст. 1 тач. 11 ЗКП)

Учињена је битна повреда одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 11 ЗКП, јер је изрека пресуде неразумљива и изостали су разлози о одлучним чињеницама, када првостепени суд није опозвао условну осуду на шта је био обавезан сходно одредби чл. 68 КЗ, а применио је одредбу чл. 67 ст. 3 КЗ.

Из образложења:

Пресудом Основног суда у Пожеги, К.бр.1731/2010 од 12.01.2012. године, окривљени М.К. оглашен је кривим због једног продуженог кривичног дела крађа из чл. 203 ст. 1 КЗ у саизвршилаштву у вези чл. 33 и 61 КЗ, па му је суд за извршено кривично дело утврдио казну затвора у трајању од 3 месеца и узео као утврђену казну затвора у трајању од 4 месеца по пресуди Основног суда у Ужицу,

К.бр.260/11 од 16.05.2011. године, и осудио на јединствену казну затвора у трајању од 6 месеци, а окривљеног М.К. из Севојна, огласио кривим да је извршио у саизвршилаштву кривично дело крађа из чл. 203 ст. 1 КЗ у вези чл. 33 КЗ са окривљеним М.К. и изрекао му условну осуду и претходно утврдио казну затвора у трајању од 3 месеца и истовремено одредио да се иста неће извршити уколико окривљени у року од 1 године од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело.

Првостепена пресуда донета је уз битне повреде одредаба кривичног поступка из чл. 368 ст. 1 тач. 11 ЗКП, јер је изрека пресуде неразумљива и изостали су разлози о одлучним чињеницама, на шта се основано указује у жалби окривљеног М.К.

Наиме, да је изрека пресуде неразумљива произилази из чињенице да првостепени суд није опозвао условну осуду по пресуди Основног суда у Ужицу, К.бр.260/11 од 16.05.2011. године, а нашта је био обавезан, сходно одредби чл. 68 Кривичног законика, због чега без опозивања условне осуде није могао применити одредбу чл. 67 ст. 3 КЗ, јер се тек по опозивању условне осуде може узети казна из те осуде као утврђена.

Поред изнетог у образложењу побијане пресуде није дата оцена, да не би било основа за изрицање условне осуде да се знало после њеног изрицања да је осуђени извршио кривично дело пре него што је условно осуђен.

(пресуда Основног суда у Пожеги, К.бр.1731/2010 од 12.01.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.4392/12 од 26.09.2012. године)

***Сентенцу приредила: Наташа Јанковић,
судијски помоћник у Апелационом суду у Крагујевцу***

ПОВРЕЂЕНО ПРАВО НА ОДБРАНУ (Члан 368. став 2. ЗКП)

Повређено је право на одбрану окривљене у скраћеном поступку када је главни претрес одржан у одсуству окривљене, која, иако јој је позив био уредно достављен, није спроведена из Казнено-поправног завода за жене у Пожаревцу, где се налазила у време суђења.

Из образложења:

Пресуду којом је окривљена М.Ц. оглашена кривом, због извршења кривичног дела ситно дело крађе, утаје и преваре из чл.210 ст.1 КЗ, Основни суд у Чачку је донео на главном претресу одржаном у смислу одредбе чл.445 ст.3 ЗКП, односно у одсуству окривљене М.Ц., која се налазила у КПЗ за жене у Пожаревцу, на издржавању казне затвора, која, иако јој је уредно достављен позив за главни претрес, није спроведена на исти из техничких разлога, о чему је Управа КПЗ за

жене у Пожарецу обавестила суд дописом и затражила обавештење о наредном датуму главног претреса.

Апелациони суд налази да се основано жалбом браниоца окривљене указује да је првостепени суд повредио право окривљене на одбрану тиме што је главни претрес одржао у њеном одсуству, будући да окривљена са истог није изостала својевољно, јер је лишена слободе, тако да се не може сматрати да је уредно позвана, у смислу одредбе чл.445 ст.3 ЗКП.

(пресуда Основног суда у Чачку, К.бр.535/10 од 17.02.2010. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.4117/10 од 26.08.2010. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ПРИТВОР

Судеће веће када није у заседању није овлашћени орган за доношење решења о укидању притвора ван главног претреса.

Из образложења:

Решењем Основног суда у Крагујевцу, 9К-1298/10 од 20.09.2012. године, према окривљеном М.М. укинут је притвор, који према истом био одређен решењем К-1298/10 од 24.01.2012. године и одређено да се исти има одмах пустити на слободу.

Против наведеног решења жалбу је изјавио Основни јавни тужилац у Крагујевцу, због битне повреде одредаба кривичног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Апелациони суд у Крагујевцу укине побијано решење и предмет упути првостепеном суду на поновно одлучивање.

Апелациони суд је по службеној дужности нашао да првостепено решење није донето од стране овлашћеног органа у суду. Наиме, из списка предмета произилази да је окривљеном притвор укинут решењем Основног суда у Крагујевцу, 9К-1298/10 од 20.09.2012. године, које је донето од стране већа из чл. 24 ст. 1 ЗКП, састављеног од једног судије – председника већа и двојице судија поротника - чланова већа, а пред којим већем се против окривљеног води кривични поступак за кривично дело тешка крађа из чл. 204 ст. 1 тач. 2 КЗ, с тим да наведено решење о укидању притвора није донето на главном претресу, док је судеће веће било у заседању.

Одредбом чл. 401 ст. 5 Законика о кривичном поступку, прописано је да другостепени суд, испитујући жалбу на решење по службеној дужности, пази да ли

је за доношење решења првостепени суд био стварно надлежан, односно да ли је решење донео овлашћени орган.

Одредбом чл. 146 ЗКП, прописано је да након предаје оптужнице суду одлуку о одређивању, продужењу и укидању притвора доноси веће у смислу одредбе чл. 142а ЗКП, с тим да судеће веће (чл.24 ст.1 ЗКП) одлучује о притвору од почетка заседања на главном претресу, односно после главног претреса док је веће још у заседању, а веће у седници (чл. 24 ст. 6 ЗКП) одлуку о притвору доноси пре, између и после главног претреса.

Како је у конкретном случају решење о укидању притвора донело судеће веће ван главног претреса, када није било у заседању, то по налажењу Апелационог суда исто није донето од стране овлашћеног органа, а о чему овај суд, као другостепени, у смислу одредбе чл. 401 ст. 5 ЗКП, води рачуна по службеној дужности, па је укидање првостепеног решења нужно.

(Решење Основног суда у Крагујевцу, 9К-1298/10 од 20.09.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.2-2118/12 од 22.11.2012. године)

***Сентенцу приредила: Марина Славковић
судијски помоћник у Апелационом суду у Крагујевцу***

СКРАЋЕНИ ПОСТУПАК

Првостепени суд је поступио супротно одредбама чл. 439 ст. 1 ЗКП и чл. 441 ст. 1 ЗКП, када је након заказаног главног претреса одбацио оптужни предлог због непостојања захтева овлашћеног тужиоца.

Из образложења:

Решењем Основног суда у Крагујевцу, 1-14-К 2326/10 од 19.01.2011. године, одбачен је оптужни предлог оштећеног З.П., од 15.10.2009. године, поднет против окривљених Д.К. и Л.К., због кривичног дела крађа из чл. 203 ст. 1 КЗ, због непостојања захтева овлашћеног тужиоца.

Против наведеног решења жалбу је изјавио пуномоћник оштећеног З. П., адв. М.М., због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде кривичног закона, са предлогом да Апелациони суд у Крагујевцу укине првостепено решење и предмет врати истом суду на поновни поступак и одлучивање.

Правноснажним решењем Општинског суда у Баточини, К.бр. 44/09 од 29.10.2009. године, обустављен је кривични поступак против окривљених због кривичног дела шумска крађа из чл. 275 ст. 1 КЗ, покренут по оптужном предлогу оштећеног као тужиоца З.П., након одбачаја кривичне пријаве од стране јавног

тужиоца, услед изостанака оштећеног као тужиоца са главног претреса. Након доношења наведеног решења, а поводом истог догађаја, са истим чињеничним описом дана 15.10.2010. године, поднет је оптужни предлог од стране оштећеног као тужиоца З.П., али за кривично дело крађа из чл. 203 ст. 1 КЗ, а који оптужни предлог је одбачен решењем првостепеног суда 1-14-К-2326/10 од 19.01.2011. године, на основу чл. 439 ст. 1 и чл. 441 ст. 1 у вези чл. 274 ст. 2 ЗКП.

Чланом 439 ст. 1 ЗКП, прописано је да ће суд када прими оптужни предлог или приватну тужбу, претходно испитати да ли је надлежан, да ли треба спровести поједине истражне радње, или допунити спроведене, као и да ли постоје услови за одбацивање оптужног предлога, а у ставу 2. поменутог члана ЗКП, предвиђено је да суд уколико не донесе ниједно од решења из предходног става у обавези је да након достављања оптужбе окривљеном без одлагања закаже главни претрес. Даље, чланом 441. ставом 1 ЗКП, прописано је да ће суд одбити оптужни предлог или приватну тужбу ако нађе да постоје разлози за обустављање поступка предвиђени у чл. 274 ст. 1 тач. 1 до 3 овог Законика. Решење о одбијању оптужног предлога, односно решење о одбачају оптужног акта или приватне тужбе суд може донети до заказивања главног претреса, а након тога уколико су испуњени услови може донети само пресуду којом се оптужба одбија.

Имајући у виду наведено, као и чињеницу да је након пријема оптужног предлога поднетог од стране оштећеног као тужиоца, првостепени суд заказао главни претрес, у овој фази првостепеног поступка није могао донети решење о одбачају оптужног предлога применом наведених одредаба Законика о кривичном поступку, на шта се основано указује жалбом пуномоћника оштећеног као тужиоца већ, по налажењу Апелационог суда, уколико су испуњени услови, пресуду којом се оптужба одбија.

(решење Основног суда у Крагујевцу, 1-14-К 2326/10 од 19.01.2011. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.2-334/11 од 11.03.2011. године)

**Сентенцу приредила: Марина Славковић
судијски помоћник у Апелационом суду у Крагујевцу**

СКРАЋЕНИ ПОСТУПАК

Првостепени суд је поступио супротно одредбама чл. 439 ст. 1 ЗКП и чл. 441 ст. 1 ЗКП, када је на главном претресу одбио оптужни предлог због правноснажно пресуђене ствари.

Из образложења:

Решењем Основног суда у Крагујевцу, 2К.8937/10 од 01.11.2011. године, на основу чл. 441 ст. 1 ЗКП у вези чл. 274 ст. 1 тач. 2 ЗКП, одбијен је оптужни предлог

Основног јавног тужиоца у Крагујевцу покренут против окривљеног С.Л., због два кривична дела насиље у породици из чл. 194 ст. 1 КЗ.

Против наведеног решења, жалбу је изјавио Основни јавни тужилац у Крагујевцу, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и повреде кривичног закона, са предлогом да Апелациони суд у Крагујевцу, укине решење Основног суда у Крагујевцу 2К.8937/10 од 01.11.2011. године и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Првостепени суд је, поступајући у овој кривичноправној ствари на главном претресу одржаном 01.11.2011. године, на основу чл. 441 ст. 1 у вези чл. 274 ст. 1 тачка 2 ЗКП, према окривљеном С.Л. одбио оптужни предлог уз образложење да је против окривљеног вођен и правноснажно окончан прекршајни поступак пред Прекршајним судом у Крагујевцу, 1 Пр.бр.22508/10 од 31.08.2010. године, да је исти вођен поводом догађаја којим су обухваћени сви елементи чињеничног описа диспозитива побиијаног решења како по питању времена, места, радњи извршења, последице извршења описаних радњи, тако и по питању извршиоца истих и пасивног субјекта предметног кривичног дела. Како је прекршајни поступак правноснажно окончан, то је првостепени суд нашао да наведена околност представља околност која трајно искључује кривично гоњење у смислу чл. 274 ст. 1 тач. 2 ЗКП, па је одбио оптужни предлог.

Чланом 274 ст. 1 тач. 2 ЗКП, прописано је да ће Суд решавајући о приговору против оптужнице одлучити да нема места оптужби и да се кривични поступак обуставља ако је кривично гоњење застарело, или је дело обухваћено амнестијом или помиловањем, или ако постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Имајући у виду да је у конкретном случају поднет оптужни предлог против окривљеног С.Л., да је првостепени суд више пута заказивао главни претрес и исти одржао дана 01.11.2011. године, у овој фази кривичног поступка на главном претресу, не може се донети решење којим се обуставља кривични поступак, већ ако суд нађе да је окривљени за исто дело правноснажно осуђен може уважавајући начело *ne bis in idem* на основу чл. 354 ст. 1 тач. 2 ЗКП, донети пресуду којом се оптужба одбија. Стога се укидање првостепеног решења показује нужним.

(решење Основног суда у Крагујевцу, 2К.8937/10 од 01.11.2011. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж.2-185/12 од 08.02.2012. године)

**Сентенцу приредила: Марина Славковић
судијски помоћник у Апелационом суду у Крагујевцу**

ОДБИЈАЊЕ ОПТУЖНОГ ПРЕДЛОГА
(Члан 441. став 1. ЗКП, у вези члана 274. став 1. тачка 2. ЗКП)

Одбијање оптужног предлога јер су се стекли разлози за обуставу поступка је могуће доношењем решења само до заказивања главног претреса.

Из образложења:

Побијаном пресудом Основног суда у Краљеву, против окривљеног Д.П., на основу чл.441 ст.1, у вези чл.274 ст.1 тач.2 ЗКП, одбијен је оптужни предлог да је извршио кривично дело превара из чл.208 ст.1, 2. и 3. КЗ.

С обзиром да је првостепени суд, поступајући по оптужном акту оштећеног као тужиоца заказао главни претрес, исти одржао сходно одредбама ЗКП, изношењем одбране окривљеног, спровео је доказни поступак, дате су завршне речи и донета побијана пресуда, то је изрека првостепене пресуде неразумљива и противречна сама себи, имајући у виду врсте пресуда које се сходно процесном Законику могу донети након одржаног главног претреса, те да у конкретном случају није било места примени одредбе чл.441 ст.1 ЗКП, која се може применити само пре заказивања главног претреса, а у случају да је главни претрес заказан, одржан и да су изведени докази, то се мора донети одговарајућа пресуда. Поступајући супротно наведеним одредбама, првостепени суд је изреку пресуде учинио неразумљивом и противречном самој себи, на шта другостепени суд пази по службеној дужности.

Надаље, поступајући по неуредном оптужном предлогу оштећеног као тужиоца у коме није наведено време извршења кривичног дела, нити је дата динарска противвредност конвертибилних марака, будући да према материјалном кривичном законодавству Републике Србије противправна имовинска корист мора бити изражена у динарима, првостепени суд је извео преурањен закључак да је за кривично дело превара из чл.208 ст.1 КЗ, наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, тако да је жалба оштећеног као тужиоца у целости основана.

У поновном поступку првостепени суд ће на одговарајући начин утврдити динарску противвредност 110.000 конвертибилних марака, од чега зависи квалификација предметног кривичног дела, за које оштећени као тужилац предузео кривично гоњење, а затим ће предузети одговарајуће правне радње у том смислу у зависности од тога да ли се кривично гоњење предузима оптужним предлогом или оптужницом и у складу са тим донети правилну и на закону засновану одлуку.

(пресуда Основног суда у Краљеву, К.бр.94/10 од 18.11.2010. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Кж1.бр.979/11 од 14.03.2011. године)

**Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

**ПОНАВЉАЊЕ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА
(Члан 405. став 1. тачка 1. ЗКП)**

Приликом понављања кривичног поступка предвиђеног одредбом чл.405 ст.1 тач.1 ЗКП, не узимају се у обзир околности од значаја за казну у смислу чл. 54 КЗ настале после правноснажних пресуда.

Из образложења:

Побијаним решењем, одбачен је захтев за понављање кривичног поступка осуђеног С.П. окончан правноснажном пресудом Вишег суда у Јагодини, Кв.бр. 24/10 од 09.02.2010. године.

У образложењу побијаног решења је наведено да је осуђени доставио доказ када је добио ћерку и да се ради о околностима које су цењене приликом одмеравања јединствене казне затвора, те да предложене чињенице и околности нису подобни да се на основу њих дозволи понављање кривичног поступка у смислу ванредног ублажавања казне.

Основано се жалбом осуђеног указује да је пресудом Вишег суда у Јагодини, Кв.бр.24/10 од 9.02.2010. године, извршено спајање казни, а да се његова ћерка родила након изрицања пресуде која је спојена.

По оцени Апелационог суда, код изрицања једне казне за дела у стицају (повнављање кривичног поступка предвиђено одредбом чл.405 ст.1 тач.1 ЗКП), не узимају се у обзир околности од значаја за казну у смислу чл.54 КЗ, које су настале после правноснажности пресуда, него се нова казна изриче само на основу оних околности које су у редовном кривичном поступку биле узете у обзир и биле цењене код одмеравања казне, јер се код изрицања казне на основу чл.405 ЗКП, примењују само одредбе о стицају, а нове околности могу послужити као основ за ванредно ублажавање казне, тако да је потпуно нејасно закључивање првостепеног суда да је околност на коју је осуђени указао у захтеву за понављање кривичног поступка, односно за ванредно ублажавање казне, већ била цењена приликом одмеравања јединствене казне затвора, нити овакав закључак првостепеног суда има утемељење у списима предмета у коме је решавано у тзв. неправом понављању кривичног поступка, па је укидање првостепеног решења неминовно.

(пешење Вишег суда у Јагодини, Кв.бр.62/12 од 01.03.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу Кж2.бр.569/12 од 27.03.2012. године)

***Сентенцу приредила: Милевка Миленковић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу***

ГРАЂАНСКО ПРАВО

*Смиљана Ристић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

Нови Закон о државном премеру и катастру и могућност подношења брисовне тужбе

Сада важећи **Закон о државном премеру и катастру**, донет 2009. а допуњен 2010. године („Службени гласник РС“, бр. 72/09 и бр. 18/2010) доноси нови приступ и решења када је у питању исправка у катастру непокретности и упис права на непокретности, односно не предвиђа могућност „брисовне тужбе“

Могућност „брисовне тужбе“ баштињена је преко **Закона о неважности прописа донетих пре 06.04.1941. године и за време непријатељске окупације** („Службени лист ФНРЈ“, 86/1946). Овим законом се предвиђа неважност правних прописа донетих пре 06.04.1941. године и за време непријатељске окупације осим појединих правила садржаних у законима и другим правним прописима који нису урађени важећим прописима и то само уколико нису у супротности са Уставом ФНРЈ. Сходно наведеном Закону, након 1945. године, примењивао се **Закон о земљишним књигама** из 1930. године („Службене новине Краљевине Југославије“ бр. 146 - ЛШ), што значи - земљишнокњижни поступак се спроводио по строгим правилима овог закона будући да нису донети позитивни прописи у овој области.

Сходно параграфу 36. ст. 1 Закона о земљишним књигама из 1930. године, укњижење се може вршити на основу јавне исправе или таквих приватних исправа на којима је потписе оверио суд или јавни бележник. При том, исправе на основу којих се има извршити земљишнокњижни уписи морају се приложити у изворнику или у овереној фотокопији.

Параграф 104. истог закона је регулисао услове који су потребни да се изврши упис непокретности у земљишне књиге.

Овим Законом, такође је регулисано ко може поднети тужбу за брисање уписа у земљишној књизи, односно да исту тужбу може поднети само лице које сматра да је неким уписом повређено у свом земљишнокњижном праву. Тужба за брисање уписа у земљишној књизи је била правно средство за измену стања у земљишној књизи, а како је то регулисано параграфима 68. до 78. Закона о земљишним књигама из 1930 године.

При том, лице које је сматрало да је земљишнокњижним одлукама или уписима повређено у књижном праву могло је да изјави два правна средства. Наиме, против земљишнокњижних одлука је могао да изјави жалбу а против земљишнокњижног уписа могао је да поднесе тужбу. Значи земљишнокњижни уписи су се могли побијати земљишнокњижном брисовном тужбом надлежном суду. Пресудом суда којом се усваја тужбени захтев за брисање укњижбе наређује се брисање укњижбе против лица који је тужени у поступку и на кога се

непокретност води у земљишним књигама те се успоставља земљишнокњижно стање пре спорне укњижбе.

Међутим, према чл. 106е. ст. 1 **Закона о државном премеру и катастру и уписима права на непокретностима** („Службени гласник РС“, бр. 83/92..... 10/2005), предвиђено је да ако неко сматра да је уписом права на непокретностима повређено његово књижно право може тужбом тражити брисање уписа, а чл. 106ж. истог закона, предвиђа да се тужба може поднети у року од 3 месеца од дана сазнања за извршење уписа а најдоцније у року од 2 године од извршеног уписа. Значи, лице које је било уписано као ималац права у катастру непокретности, па је уместо њега уписано друго лице, има право да поднесе тужбу за брисање у субјективном року од 3 месеца или у објективном року од 2 године од дана извршеног уписа, а сходно наведеним законским одребама. Брисовна тужба која се поднеси након истека рокова предвиђених истим законом је недозвољена и суд је мора одбацити.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.бр.2156/11 од 12.09.2011. године, укинута је пресуда Основног суда у Ужицу 1.П.224/10 од 01.06.2011. године и одбачена је тужба тужиоца као недозвољена. Предметном тужбом тужилац је тражио да се обавезе РГЗ - Служба за катастар непокретности Ужице, да изврши исправку незаконито извршеног уписа. Првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца, али је другостепени суд исту пресуду укинуо и одбацио тужбу као недозвољену, сходно чл. 106е. и 106ж. Закона о државном премеру и катастру и уписима права на непокретностима (који је био на снази у време подношења тужбе), с обзиром да је протекло објективни рок од 2 године од уписа у јавну евиденцију, те да тужилац може евентуално тражити утврђење права својине на предметној непокретности у односу на уписано лице.

Нови Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр.72/09 и 18/2010) уводи нове одредбе у вези уписа. Члан 128. истог закона предвиђа да се упис у катастар непокретности врши са даном доношења решења којим је упис дозвољен. Упис се врши и на основу другостепеног решења којим се дозвољава упис или на основу судске одлуке из управног спора даном пријема другостепеног решења односно судске одлуке.

Према чл. 137. ст.1 истог закона у поступку одржавања непокретности Завод по службеној дужности или на захтев странке, исправља све утврђене грешке, недостатке и пропусте у подацима о непокретностима. Према чл. 137. ст. 2. истог Закона, грешке, недостаци и пропусти о уписаним правима на непокретностима, могу се исправити у року од 5 година од дана уписа у одржавању катастра непокретности или у року од 5 година од дана почетка примене катастра непокретности. Решење о исправци доноси Завод против кога се може изјавити жалба у року од 15 дана од дана пријема. Међутим, према ст.4, истог члана у смислу ст. 2 овог члана се не може поступити ако нема сагласности лица које је после погрешног уписа, уписало своје стварно право сматрајући податке катастра непокретности истинитим и потпуним у складу са начелом поуздања. Произилази

да се не може исправити грешка ако нема сагласности лица које је уписано као носилац стварног права на одређеној непокретности у катастру непокретности.

Против другостепених решења донетих у складу са овим законом се може водити управни спор, а сходно чл. 180 ст.1 истог закона. Значи, овим Законом није регулисано да се може поднети брисовна тужба будући да је начело поуздања једно од основних начела катастра непокретности. Наиме, подаци о непокретностима уписани у катастар непокретности су истинити и поуздани, и нико не може сносити штетне последице због тог поуздања, а сходно чл. 63 истог закона.

Члан 7. овог Закона, предвиђа да на поједина питања уписа стварних права која нису уређена законом сходно се примењују одредбе закона којим се уређује својина и друга стварна права, а на поједина питања поступка која нису уређена овим законом сходно се примењују одредбе закона којима се уређује општи управни поступак.

Произилази да законом није предвиђено да неко ко сматра да је уписом права на непокретности повређено његово књижно право може тужбом надлежном суду да тражи брисање укњижбе а како је то било регулисано предходним законом. Ово са разлога што је наступила фикција апсолутне тачности података уписаних у катастар непокретности што даље значи да се узима да је упис тачан иако је он можда погрешан. Међутим, лице повређено у свом књижном праву може поднети тужбу суду за утврђење права својине или другог стварног права на непокретности те мора пред судом да докаже своје право на непокретности у односу на уписано лице.

С обзиром на одредбу чл. 7 новог закона не може се применити Закон о земљишним књигама из 1930. године, будући да нови закон предвиђа поступак у случају ако је странци повређено књижно право, односно то значи да се имају применити позитивни прописи, а то је Закон о основама својинско-правних односа и други прописи којима се регулише право својине и друга стварна права на непокретностима.

Закључак:

Брисовна тужба није предвиђена новим Законом о државном премеру и катастру. Међутим, странка која сматра да је повређена у свом књижном праву а није поднела захтев Заводу за исправку грешке, недостатка или пропуста у подацима у року од 5 година од дана уписа у одржавању катастра, сходно чл. 137. Закона о државном премеру и катастру, може поднети надлежном суду тужбу ради утврђивања права својине или другог стварног права против лица чија су стварна права уписана у катастру непокретностиа сходно чл. 7. истог закона.

ЦРТИЦЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ГРАЂАНСКОГ ОДЕЉЕЊА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У КРАГУЈЕВЦУ

За нешто више од три године рада Апелационог суда у Крагујевцу, судска пракса Грађанског одељења, поред свог основног задатка да уједначава праксу, бележила је и неке најчешће грешке и пропусте у одлукама нижестепених судова. Сматрајући да ће указивање на те грешке и пропусте помоћи да се њихов број убудуће смањи и тиме подигне квалитет рада судова, одлучили смо да у нашем „Билтену“ уведемо нову рубрику у којој ћемо објављивати поменута запажања судске праксе Грађанског одељења. То ћемо учинити у што краћем виду, као кратку сентенцу без образложења.

1. Бунар је по правилу грађевински објекат па својина на бунару подразумева и својину на земљишту на коме је бунар и које је нужно за његову редовну употребу, а не обрнуто, тј. да је бунар онога чија је земља на којој је изграђен.

2. Не може бити у складу са чл. 200 ЗОО, односно циљем новчане накнаде нематеријалне штете, да се оштећеном на име накнаде штете за претрпљене физичке болове досуди 42.000.000,00 динара, ма како болови били јаки и дуго трајали.

3. Када је тужба повучена ту се не може говорити о правноснажно пресуђеној ствари.

4. О предлогу за понављање поступка се не може одлучити тако што се предлог одбија као неоснован, а да претходно предлог није достављен противној странци, као и да није одржано рочиште за расправљање по предлогу пред првостепеним судом.

5. О одбачају тужбе се одлучује решењем, па ако је другостепени суд укинуо решење о одбачају тужбе, нема сметње да другостепени суд касније укине и мериторну одлуку првостепеног суда која је донета по истом тужбеном захтеву (не ради се о двоструком укидању).

6. Није на ЗПП-у заснована одлука првостепеног суда да о трошковима спора не одлучи пресудом, којом је у целини одлучио о постављеном тужбеном захтеву, већ да одлучи да о трошковима поступка решава посебним решењем.

7. Не постоји законска могућност да се на идеалном делу непокретности својина стекне путем одржаја.

8. Не постоји законски основ да се код досуђења накнаде нематеријалне штете посебно утврђује и досуђује таква штета за бол јаког, па за бол средњег и за бол лаког интензитета, или истог за страх, нити постоји основа да се таква штета изражава по часу трајања.

9. Ако су обе парничне странке присутне рочишту за главну расправу или одбијају да расправљају пред судом, да би се по том основу констатовало повлачење тужбе и касније жалба једне од странака одбила као неоснована, из записника о главној расправи мора да произилази да су странке одбиле да расправљају пред првостепеним судом.

10. Када се тужбени захтев односи на новчано потраживање, онда се вредност предмета спора мора поклапати са укупним износом новчаног потраживања.

11. Када се пресудом одлучи о трошковима спора тако што се обавезе странка која је изгубила парницу да противној странци накнади одређене новчане износе, нема законског основа да се у изреци пресуде одбија захтев за трошкове спора оне странке која је парницу изгубила.

12. Не може изрека делимичне пресуде да гласи да тужилац нема правни основ да од туженог потражује штету јер то по правној природи нити је делимична пресуда нити је међупресуда.

13. У парницама се не може побијати правноснажно решење о наслеђивању.

14. Код одлучивања о обавези законског издржавања и њеној висини, суд мора да утврди потребе издржаваног лица.

15. Откупом стана по закону о становању не стиче се право коришћења на државном земљишту на коме је подигнута зграда у којој се налази стан који се откупљује.

16. Породични закон изричито забрањује да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права доноси пресуда због пропуштања на основу признања или одрицања, као и да странке пред судом закључе поравнање.

17. Ако постоји солидарна одговорност више лица за исту штету, тужба није неуредна ако је тужилац исту поднео само против једног од више солидарно одговорних лица.

18. Ако постоји брачна сметња код једног партнера јер је он у другом браку, онда не може такво лице бити у ванбрачној заједници нити се у таквој заједници може стицати заједничка имовина.

19. Не може се радити о спору за узнемиравање власника из чл. 42 Закона о основама својинскоправних односа у случају где је дошло до одузимања ствари.

20. За парницу за установљење стварне службености нужно је да постоји повласно и послужно добро одвојено.

21. Пресуда због пропуштања се доноси без одржавања рочишта.

22. Изрека решења Апелационог суда којим решава о изузетној ревизији из чл. 395 ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и 119/09), гласи:

(не) предлаже се Врховном касационом суду да одлучује по изузетној ревизији коју је тужилац (тужени) НН изјавио против правноснажне пресуде Апелационог суда у Крагујевцу ...

Изрека решења Апелационог суда којим решава по изузетној ревизији из чл. 404 ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/2011) гласи:

(не) дозвољава се да о изузетној ревизији из чл. 404 ЗПП, коју је тужилац (тужени) НН изјавио против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу ... , одлучује Врховни касациони суд.

23. Право на регрес из чл. 165 Породичног закона није повремено потраживање из чл. 372 ст. 1 ЗОО, већ се ради о стицању без основа сходно чл. 218 ЗОО. Зато ово потраживање застарева у општем року застарелости из чл. 371 ЗОО (10 година).

24. Против решења донетог по захтеву за одређивање привремене мере у парничном или ванпарничном поступку, дозвољена је жалба инстанцијом вишем суду.

Ако је привремена мера одређена у току спровођења извршења, против ње се може изјавити приговор већу од троје судија истог суда.

25. Уколико са рочишта за главну расправу неоправдано изостану и тужилац и тужени, првостепени суд у том случају не може да одржи расправу, изводи доказе и донесе мериторну одлуку, јер на тај начин чини битну повреду одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 1 у вези чл. 311 ст. 2 ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/2011). Ако првостепени суд ипак донесе мериторну одлуку, да би одлучио по изјављеној жалби другостепени суд, ако је у истој парници првостепена пресуда већ једном била укинута, мора да одржи расправу сходно чл. 383 ст.4 ЗПП и одлучи по тужбеном захтеву.

*Приредио:
Руководилац судске праксе
у Грађанском одељењу*

*Судија
Божидар Вујичић*

На заједничкој седници Грађанског одељења и Одељења за радне спорове Апелационог суда у Крагујевцу, одржаној дана 21.01.2013. године, поводом реферата судије Смиљане Ристић, на тему Закон о државном премуру и катастру и могућност подношења брисовне тужбе, усвојен је следећи

ПРАВНИ СТАВ

Брисовна тужба није предвиђена новим Законом о државном премуру и катастру („Службени гласник РС“, бр.72/2009 и 18/2010)), а таква тужба више није могућа ни по правним правилима Закона о земљишним књигама из 1930. године. Међутим, странка која сматра да је повређена у свом књижном праву, а није поднела захтев Заводу за исправку грешке, недостатка или пропуста у подацима у року од 5 година од дана уписа у одржавању катастра, сходно чл. 137 Закона о државном премуру и катастру, може поднети надлежном суду тужбу ради утврђивања права својине или другог стварног права против лица чија су стварна права уписана у катастру непокретности, сходно чл. 7 истог Закона.

*Председник Одељења за радне спорове
судија Изет Суљовић*

*Председник Грађанског одељења
судија Биљана Николић*

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА СУДОВА

Апелациони суд у Крагујевцу је један од четири органа судске власти у Републици Србији те врсте и обухвата подручје у коме има седам виших и десет основних судова са више судских јединица. Сви ти судови у свом раду, свакодневно се сусрећу са спорним питањима од чијег решавања зависи ефикасан, али и законит рад судова и што је такође важно, заштита права и интереса грађана и других субјеката који се појављују пред судом. С обзиром да је једнак положај грађана пред судом веома битан, Апелациони суд у Крагујевцу сматра да има обавезу да својим радом и деловањем томе допринесе. Као један од начина свог деловања у том правцу Апелациони суд је прихватио да даје одговоре на питања нижестепених судова, при чему се та питања могу односити на надлежност Апелационог суда, али и на питања из надлежности нижестепених судова. О сваком постављеном питању нижестепени суд је дужан да достави своје мишљење. Нацрт одговора на питања за Грађанско одељење припрема веће Апелационог суда које је годишњим програмом одређено да прати рад суда из кога потиче питање, а одговор се усваја на седници Грађанског одељења. Сматрамо да су постављена питања и дати одговори од ширег значаја, па ћемо их и убудуће објављивати у нашем „Билтену“.

А) Одговори усвојени на седници Грађанског одељења од 21.12.2011. године

Питање Основног суда у Јагодини:

У Основном суду у Јагодини има више предмета извршења, који су покренути по предлогу повериоца ЈВП „Србија воде“ Београд, ВПС „Морава“ Ниш, ради наплате новчаног потраживања, накнаде за одводњавање за 2010. годину.

У једном предмету овај Суд се огласио стварно ненадлежним, али је то решење укинато решењем Вишег суда у Јагодини. Напомињемо да је у току 2010. године донет нови Закон о водама („Службени гласник Републике Србије“, бр. 30/10 од 05.05.2010. године) који се донекле разликује у односу на „стари Закон о водама“ у погледу наплате новчаног потраживања. У неким од тих предмета суд је одлучивао по приговору, имајући при том у виду Одлуку Уставног суда Србије којом је одлучено да судови јесу надлежни да поступају у овим правним стварима.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Што се тиче конкретног питања Основног суда у Јагодини, Закон о водама („Службени гласник“ РС, бр.30/10) у чл.195 предвиђа да поступак утврђивања обавезе плаћања накнаде за воде из чл.153 тач. 1. до 6. овог Закона се спроводи у складу са законом којим се уређује општи управни поступак. У погледу камате, застарелости, принудне наплате и контроле

плаћања накнаде за воду из чл.153 овог Закона, примењују се одредбе Закона којим се уређује порески поступак и пореска администрација. Члан 228. истог Закона је предвидео да поменута законска одредба ступа на снагу 1. јануара 2011. године. Прелазне и завршне одредбе овог закона не решавају питање даљег поступања са текућим извршним предметима код судова. Због тога се мора сматрати да је у тим поступцима од 01.01.2011. године искључена судска надлежност због чега ће Извршни суд, сходном применом чл.16 ст.2 Закона о парничном поступку, у текућем предмету се огласити ненадлежним укинути све спроведене извршне радње и поступак извршења обуставити, применом чл.42 тач.2, чл.44 ст.1 и чл.10 Закона о извршењу и обезбеђењу.

Б) Одговори усвојени на седници Грађанског одељења од 27.02.2012. године

Питања Основног суда у Јагодини:

1. Како тумачити одредбу чл.29 ст.4 Закона о извршењу и обезбеђењу, односно, шта може да се “подведе“ под немогућност достављања по одредби ст.1 и ст.2 наведене одредбе, односно, да ли је то ситуација да прималац писмена суда није био код куће, односно да је прималац одсељен са дате адресе, односно, да је непознат на датој адреси, односно, да је на привременом раду у иностранству, или се под ту немогућност достављања подводе све побројане ситуације?

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Када се ради о достављању, чл.29 Закона о извршењу и обезбеђењу се мора посматрати у вези чл.10 истог Закона, односно мора се сходно примењивати Закон о парничном поступку. Оно што је посебно у Закону о извршењу и обезбеђењу то је да се достава на начин предвиђен Законом о парничном поступку врши правном лицу на адресу седишта, а физичком лицу на адресу пребивалишта и боравишта у складу са чл.29 Закона о извршењу и обезбеђењу. Ако није било могуће извршити доставу на тим адресама, под условом да је поверилац пружио доказ да су адресе заиста у складу са чл.29 Закона о извршењу и обезбеђењу, онда се у складу са истим чланом достава врши истицањем на огласну таблу.

2. Одредбом чл.97 ст.5 Закона о извршењу и обезбеђењу, прописана је обавеза суда да, у ситуацији да је и друга продаја покретних ствари (као и непокретности, сходно одредби чл.123 Закона о извршењу и обезбеђењу), неуспела, да позове извршног повериоца, да се у остављеном року изјасни да ли предлаже продају непосредном погодбом или намирење досуђењем. Међутим, ако се извршни поверилац определи за продају непосредном погодбом, даље поступање, а прописано одредбом чл.97 ст.6 и ст.7 Закона о извршењу и обезбеђењу, нису јасне и одређене. Наиме, остаје нејасно и недоречено, па самим тим и спорно питање: да ли извршни поверилац треба да закључи споразум са судским извршитељем, а у оквиру ког споразума би био наведен конкретан купац, односно, лице које се бави комисионим пословима (чл.96 ст.5 Закона о извршењу и обезбеђењу), по којој цени се могу продати ствари, односно, да ли та цена може – сме да буде нижа од продајне цене, која је одређена у смислу одредбе чл.97 ст.4

Закон о извршењу и обезбеђењу, те у ком року се тај споразум мора закључити, с обзиром да је одредбом чл.97 ст.7 Закона о извршењу и обезбеђењу, само одређен рок од 15 дана, за закључење уговора, од дана споразума о продаји непосредном погодбом?

Поред напред наведених спорних ситуација, остаје нејасно, када је у питању продаја непокретности, да ли споразум закључује извршни поверилац са купцем, те ко закључује уговор о продаји непосредном погодбом, у име извршног дужника?

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Уговор о продаји непосредном погодбом закључује се између купца и судског извршитеља, а не и дужника, а исто важи и када се ради о непокретности. У овом случају нема потребе за преносом својине са дужника, као ранијег власника јер се ради о посебном виду стицања својине – одлуком државног органа. Закон је, у чл. 97, изричито предвидео да ако се продаја врши након два неуспела јавна надметања, продајна цена је предмет договора између страна у купопродајном уговору, дакле, извршитеља и купца и на њу не утиче мишљење дужника.

Питања Основног суда у Крушевцу:

1. Ако је приговор против решења о извршењу поднет из разлога који нису наведени у одредбама чл.42. и 46. новог Закона, да ли тај приговор треба да се одбије као неоснован или да се одбаци као недозвољен, обзиром да су разлози за изјављивање приговора таксативно наведени. Надаље, питање је ко треба да донесе одлуку у случају да се приговор оцени као недозвољен (веће или извршни судија). Најзад, уколико извршни судија донесе одлуку да је приговор недозвољен јер је изјављен из разлога који се не могу подвести под разлоге из чл.42 и 46. закона, да ли је против таквог решења дозвољен посебан приговор, имајући у виду одредбе чл.39 ст.2 Закона.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Такав приговор треба одбацити применом чл. 10 Закона о извршењу и обезбеђењу, а у вези чл. 378 или чл. 389 ЗПП. То значи да ће решење о одбачају таквог приговора донети извршни судија, а ако он то не уради онда веће. Уколико решење донесе извршни судија против таквог решења је дозвољен приговор већу, без обзира на одредбу чл. 39 ст. 2 Закона о извршењу и обезбеђењу, јер тај Закон дозвољава дужнику да по његовом приговору на решење о извршењу ипак одлучује другостепени орган.

2. Ако је суду поднет правни лек који је по старом Закону био изричито дозвољен (нпр. жалба на решење којим је утврђена вредност непокретности), а по новом Закону такав правни лек изричито није дозвољен (по новом Закону вредност непокретности се утврђује закључком на који није дозвољен приговор), како треба поступити према жалбама које су благовремено поднете пре ступања на снагу новог Закона, а о њима у међувремену није одлучено од стране вишег суда до ступања на снагу новог Закона, већ су предмети враћени првостепеном суду без одлуке.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: На исти начин као и код првог питања овакву жалбу треба одбацити.

3. У случају да је извршни дужник поднео приговор на решење о извршењу на основу извршне исправе тврдећи да је своју обавезу делимично испунио након доношења побијаног решења (о чему је приложио конкретне доказе који указују на тачност те тврдње), какву одлуку доноси веће? Да ли такав приговор треба да се одбије као неоснован, јер обавеза из извршне исправе није измирена у целости, односно да се усвоји приговор и делимично обустави извршење, или ће укинути решење о извршењу уз налог извршном судији да утврди преостали део дужникове обавезе? (Имати у виду ситуацију када је приговор достављен већу на одлучивање, а да извршни судија претходно није користио могућности из чл.44 Закона). Дакле, које све одлуке може донети поводом приговора, обзиром да то законом није изричито прописано.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Ако је извршни дужник изјавио приговор тврдећи да је своју обавезу делимично извршио након доношења побијаног решења о извршењу, онда се то не може сматрати приговором из чл.42 ст.1 тач.1 Закона, те такав приговор не треба ни одбацити ни одбијати, већ то само сматрати делимичним извршењем и наставити поступак извршења за преосталу обавезу.

4. У случају да извршни судија у вези приговора на решење о извршењу донетог на основу веродостојне исправе предмет упути већу у смислу одредбе чл.49 ст.1 новог Закона, да ли веће у поступању по том приговору цени и разлоге из чл.42 новог Закона (који се односе на решење о извршењу донето на основу извршне исправе), или ипак примењује одредбе чл.46 Закона.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: С обзиром да у чл.49 ст.1 Закона стоји, да ако се решење о извршењу побија само у делу којим је одређено извршење, даљи поступак наставиће се као по приговору против решења о извршењу донетом на основу извршне исправе. То значи да се у том случају примењује одредба чл. 42 Закона о извршењу и обезбеђењу.

5. Може ли се захтев за отклањање неправилности користити као правни лек и против решења, односно закључака које је у току и поводом спровођења извршења донео извршни судија (а не извршитељ), а против којих одлука, иначе није дозвољен посебан приговор, или је овај правни лек резервисан искључиво за радње извршитеља.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Иако је назив поглавља Закона „неправилности при спровођењу извршења“, ипак чл. 74 Закона о извршењу и обезбеђењу, треба схватити као основ за отклањање неправилности које у поступку чине судски извршитељ, односно извршитељ. На то упућује одредба тог члана по којој ако суд нађе да је захтев основан, он ће решењем утврдити, а ако је могуће отклонити неправилности настале одлукама и радњама судског извршитеља или извршитеља. При томе се мора имати у виду да се ту не ради о правном леку

против решења или закључка. То је посебно правно средство чији је циљ управо отклањање неправилности при спровођењу извршења. Могуће је да, иако се ради о поступању извршитеља, односно судског извршитеља, у случају да је извршни судија обављао неке послове које иначе треба да врши судски извршитељ (обрачун камате, преосталог потраживања и томе слично), нема сметњи да се у случају погрешке користи ово правно средство и тада.

6. Ако утврди да је неоснован Захтев за отклањање неправилности из члана 74. Закона, да ли суд доноси формалну одлуку у облику решења, те има ли странка право приговора на овакву одлуку суда.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Ако би се чл.131 Закона о извршењу и обезбеђењу сходно примењивао и у овом случају произашло би и када је захтев за отклањање неправилности по чл. 74 Закона неоснован, о томе би се морало одлучити решењем с правом приговора на такво решење. Међутим, с обзиром да чл.131 упућује на сходну примену чл. 74, а не обрнуто, а посебно имајући у виду начело ефикасности извршног поступка, сматрамо да је правилније решење да се у случају када извршни судија нађе да нема неправилности при спровођењу извршења о томе не доноси никакво формално решење, већ се само подносилац захтева обавести да његов захтев није основан.

7. Може ли се жалба поднета у време важења ранијег Закона, а која жалба (сада приговор) по одредбама новог Закона изричито није дозвољена (нпр. раније жалба на решења којим је утврђена вредност непокретности), евентуално сматрати као захтев за отклањање неправилности.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Таква могућност не постоји, односно не може се поистоветити жалба из ранијег Закона са захтевом за отклањање неправилности по новом закону.

8. Извршном исправом је утврђена главна новчана обавеза извршног дужника, али је пропуштено да се одлучи о законској затезној камати (конкретно – усвојен имовинскоправни захтев у кривичној пресуди). Извршни поверилац је предлогом за извршење тражио и законску камату рачунајући од доцње дужника. Има ли поверилац право да потражује ову камату?

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Нема право, јер је извршна исправа основ за извршење, те суд при одлучивању о предлогу за извршење исто мора одредити у складу са извршном исправом, што значи да ако извршном исправом камата није призната, извршење ради наплате камате није могуће одредити.

Питање Основног суда у Новом Пазару:

Обзиром да је Вишем суду у Новом Пазару, у јануару месецу 2012. године, достављено око 110 предмета, са истим чињеничним и правним основом, а ради доношења одлуке по изјављеним жалбама законског заступника туженика, у

погледу одлуке о трошковима поступка, ради јединственог и правилног доношења одлуке, Виши суд сматра да постоји потреба за Вашим правним схватањем.

У спору мале вредности, по тужби тужиоца као физичког лица, против тужене Републике Србије – Министарства пољопривреде Београд, првостепени суд је одредио рочиште за главну расправу достављањем позива за рочиште и тужбу законском заступнику туженика.

Тужени је писменим поднеском признао тужбени захтев тужиоца са предлогом да се донесе пресуда на основу признања без одржавања рочишта за главну расправу.

Писмени поднесак, којим је законски заступник туженог признао тужбени захтев, достављен је првостепеном суду у свим предметима, тако, да од дана достављања писменог поднеска до одржавања рочишта за главну расправу постојао је рок од 8 до 50 дана.

Првостепени суд није користио процесна овлашћења у смислу чл. 276 ст. 1 Закона о парничном поступку, односно није ван рочишта за главну расправу донео пресуду на основу признања.

Игноришући писмени поднесак законског заступника, првостепени суд на рочишту за главну расправу, доноси пресуду на основу признања а на овом рочишту је присутан пуномоћник тужиоца – адвокат. Поред нужних и неопходних трошкова у смислу чл. 150 Закона о парничном поступку, првостепени суд тужиоцу досуђује, на име трошкова поступка, трошкове приступа и заступања тужиоца за једно одржано рочиште за главну расправу. Законски заступник тужене је против првостепене пресуде на основу признања изјавио жалбу само на одлуку о трошковима поступка, а који се односе на трошкове приступа и заступање пуномоћника тужиоца за једно одржано рочиште, наводећи да ови трошкови не представљају нужне и неопходне трошкове, да је првостепени суд имао довољно времена да писменим путем или на други адекватан начин откаже рочиште за главну расправу и да ван рочишта за главну расправу донесе пресуду на основу признања.

Да ли у конкретној правној ситуацији тужиоцу припада право на трошкове поступка, а који се односе на трошкове приступа и заступање за једно одржано рочиште и да ли је тужени обавезан на накнаду истих тужиоцу?

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу усвојен већином гласова: Парнични поступак се заснива и води по начелу добровољности. Пошто је тужилац поднео тужбу и иста је достављена туженом, као и позив за рочиште за главну расправу, од тада почиње да тече парница између странака. Од тог тренутка па до закључења главне расправе поступком руководи суд.

Чињеница да првостепени суд није донео пресуду на основу признања ван рочишта за главну расправу, а није на погодан начин обавестио тужиоца да рочиште за главну расправу неће бити одржано, одржао је рочиште за главну

расправу и поред постојања писменог поднеска којим је туженик признао тужбени захтев у којем је истакнуто да се пресуда донесе ван рочишта за главну расправу, а на рочишту је приступио пуномоћник тужиоца - адвокат, не може штетити тужиоцу. У овом случају тужиоцу припадају, поред осталих трошкова и трошкови приступа и заступања пуномоћника на једном одржаном рочишту и сматрају се као нужни и неопходни трошкови.

В) Одговори усвојени на седници Грађанског одељења од 24.09.2012. године:

Питања Вишег суда у Крагујевцу:

1. С обзиром да је одредбом чл. 196 ст. 1 ЗПП (односно чл. 202 ст. 1 новог Закона), прописано да тужилац може повући тужбу без пристанка туженог пре него што се тужени упусти у расправљање о главној ствари, да ли је могуће утврдити повлачење тужбе и у ситуацији када је парница почела да тече достављањем тужбе туженом на одговор, а тужилац поднеском повуче тужбу, пре него што је истекао законски рок од 30 дана за одговор на тужбу?

Да ли је у оваквом случају суд дужан да сачека истек рока од 30 дана, предвиђен чл. 282 ст. 1 ЗПП или може и пре истека тог рока да донесе решење о повлачењу тужбе, одмах након пријема поднеска тужиоца о повлачењу тужбе?

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Може се констатовати повлачење тужбе не чекајући рок од 30 дана за одговор уколико је протекао рок од 8 (нови ЗПП), односно 15 дана (стари ЗПП), а странка се о томе није изјаснила.

2. Да ли је у споровима мале вредности решење којим се одбија као неоснован предлог за враћање у пређашње стање, решење којим се окончава поступак у смислу чл. 472 ЗПП (односно чл. 478 новог Закона) односно да ли другостепени суд одлучује о основаности жалбе против наведеног решења или жалбу одбацује као недозвољену (на пр. у ситуацији када је пре доношења наведеног решења донето решење којим је утврђено повлачење тужбе, пресуда због изостанка, тако да од судбине решења којим је одбијен предлог за враћање у пређашње стање зависи и исход поступка)?

Суштина је у томе да ли на ово решење којим се одбија предлог за враћање има право посебне жалбе или уопште да ли има право жалбе.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Одговор произилази директно из Закона и кад се повеже одредба из Закона која регулише повраћај у пређашње стање са одредбом Закона која регулише жалбу против решења и посебно кад се повеже са чланом који говори о спору мале вредности проистиче да није допуштена посебна жалба али је допуштена жалба уз одлуку о главној ствари. То није решење којим се окончава поступак и на то решење нема право посебне жалбе већ жалбе уз одлуку о главној ствари.

Питања Основног суда у Крагујевцу:

1. Да ли је основан тужбени захтев тужиоца – неизабраног судије у поступку реизбора по тужби противтужене Републике Србије – Високи савет судства, ради утврђивања дискриминаторског поступања тужене и накнаде штете због повреде права личности тужиоца, у случају када Високи савет судства у својој одлуци о престанку судијске функције није навео јасне и конкретне разлоге због којих тужиоцу престаје судијска функција, већ уопштене а која одлука је по жалби тужиоца поништена у поступку пред Уставним судом, или је пре тога враћен исти судија на посао, као и висина такве накнаде штете до ког износа уколико је тужбени захтев основан.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Закон о забрани дискриминације и Закон о облигационим односима, дозвољавају такву тужбу и захтев за накнаду штете, а да ли ће суд усвојити тужбени захтев зависи од утврђеног чињеничног стања које се налази у предмету.

2. Да ли тужилац по тужби за накнаду штете коју је претрпео у саобраћајној незгоди на путничком моторном возилу, против тужених осигураника – штетника и осигуравајуће организације, има право на накнаду штете у случају када је тужилац са осигуравајућом организацијом код које је било осигурано возило штетника, закључено вансудско поравнање у коме је наведено да је тужилац исплатом износа из поравнања намирен у потпуности за сву имовинску и неимовинску штету која је проистекла или може проистећи из штетног догађаја и којим поравнањем се тужилац изричито одрекао било којих других захтева за накнаду штете према осигуранику штетнику. При том тужиоцу је од стране осигуравајуће организације исплаћена накнада штете на бази тоталне штете. Тужилац свој захтев заснива на чињеници да су се након исплате износа из закљученог вансудског поравнања на оштећеном возилу појавила оштећења и кварови и то на унутрашњим склоповима возила који се у тренутку закључења поравнања нису могли опазити и који тужиоцу нису могли бити познати (скривени недостаци). При том тужилац није тражио поништај закљученог вансудског поравнања из законом предвиђених разлога, већ само накнаду штете за скривене недостатке.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Таква тужба је допуштена, а да ли је намирен или није то је чињенично питање.

3. Да ли је основан тужбени захтев тужилаца као физичких лица упућен према Општини Куршумлији за исплату новчаних износа на име помоћи по Споразуму Владе Републике Србије и штрајкачког одбора, имајући у виду да се по жалбама тужене Општине Куршумлија на пресуду Основног суда којима је усвојен тужбени захтев тужилаца, доносе различите одлуке у Вишем и Апелационом суду.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Грађанско одељење Апелационог суда у Крагујевцу, је на седници одељења, одржаној дана **17.10.2011. године**, у вези овог питања донело следеће

ЗАКЉУЧКЕ

1. Потраживања војних резервиста према Републици Србији за ратне дневнице, која се заснивају на изворној – Законом о војсци и подзаконским актима, утврђеној обавези државе да припадницима војске исплаћује дневнице и друге бенефиције за учешће у рату, застаревају у роковима из чл. 376 ст. 1 ЗОО (правно схватање Врховног суда Србије од 19. маја 2009. године).

2. Уколико се потраживања заснивају на споразуму који је Влада Републике Србије 11.01.2008. године, закључила са штрајкачким одборима и споразумима које су поједине општине закључиле са штрајкачким одборима поводом истог питања (Куршумлија, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац, Блаце и Прокупље), по тужбама војних резервиста, пасивно су легитимисани Република Србија и Општина на коју се споразум односи.

Штрајкачки одбор не може бити странка у тим поступцима јер за то нису испуњени услови из чл. 73 ЗПП (осим изузетно по чл. 73 ст. 2 ЗПП).

3. Успех војних резервиста у парници зависи од тога да ли су сви учесници споразумевања, Република Србија, Општина, Штрајкачки одбор и сам тужилац испунили своје преузете обавезе по споразумима (сходна примена чл. 17 ЗОО). То је чињенично питање које се утврђује у свакој конкретној парници, сходно правилима ЗПП о доказивању.

4. Имајући у виду наведено, произилази да је овај суд у својој досадашњој пракси, поступајући по постављеним тужбеним захтевима војних резервиста, имао уједначену праксу у погледу примене права, а конкретне одлуке су биле резултат утврђених чињеница.

Сходно правилима из овог закључка, овај суд ће поступати и у осталим предметима исте правне проблематике.

Г) Одговор усвојен на седници Грађанског одељења од 03.12.2012. године:

Питање Основног суда у Крагујевцу:

Сходно чл.252 ст.2 Закона о извршењу и обезбеђењу, извршни поверилац је био дужан да, уз предлог за извршење, поред предлога прописаних у чл.35 Закона о извршењу и обезбеђењу, достави и писмени доказ да је пре подношења предлога за извршење опоменуо извршног дужника да изврши обавезу. Пропуштањем

достављања доказа да је дужник опоменут, не представља ниједан од разлога из којих се може изјавити приговор, прописан одредбом 254. ЗИО.

Да ли чињеница да уз предлог за извршење, извршни поверилац није доставио писмени доказ да је пре подношења предлога за извршење опоменуо извршног дужника да изврши обавезу, има утицај за правилност побијаних закључака?

Мишљење Основног суда у Крагујевцу: У погледу изнетог спорног питања, став је Већа овог суда да би ове приговоре требало усвајати, пошто се ради о битној повреди одредбе извршног поступка из чл. 252 ст.2 Закона о извршењу и обезбеђењу, а применом чл. 374 ст. 1 Закона о парничном поступку, у вези чл.10 Закона о извршењу и обезбеђењу, на коју дужник указује.

Одговор Апелационог суда у Крагујевцу: Прихвата се предлог одговора који је доставио Основни суд у Крагујевцу, јер је извршни поверилац у обавези да поред прилога наведених у чл. 35 Закона о извршењу и обезбеђењу, достави и писмени доказ да је извршном дужнику сагласно одредбама Закона о општем управном поступку, доставио опомену као посебан акт, да у одређеном року плати дуговани износ, а како то произилази из одредбе чл. 252 ст.2 Закона о извршењу и обезбеђењу.

*Питања и одговоре приредили:
Председник Грађанског одељења,
судија Обрен Јездичић
Руководилац Одељења судске праксе,
судија Божидар Вујичић и
Соња Несторовић, судијски помоћник*

СЕНТЕНЦЕ ИЗ ОДЛУКА СУДОВА

ПАРНИЧНИ ПОСТУПАК

НАДЛЕЖНОСТ ЗА БРИСАЊЕ ХИПОТЕКЕ (Чл.17 ст.1 ЗПП)

Хипотека је стварно право залоге на непокретности чије се стицање и престанак уписује у катастар непокретности који је у примени, па је за одлучивање о упису, стицање и престанак хипотеке у првом степену надлежан Републички геодетски завод, а у другом степену одлучује Министарство надлежно за послове планирања и урбанизам у поступку који је уређен Закон.

Из образложења:

У току поступка је утврђено да је тужилац Р.М. из Г. поднео тужбу против Банке „ПКБ“ АД Б. - Експозитура К., ради брисања хипотеке, те је првостепени суд усвојио тужбени захтев тужиоца, па је утврдио да је тужени дужан да дозволи и трпи да се брише извршена вансудска хипотека другог реда на непокретностима тужиоца означена као објекат 1 и 2 на кп.бр. 1513/3 уписане у ЛН бр. 451 КО В., уписане на основу заложне изјаве тужиоца оверене код О. суда у К. под Ов.бр.12641/08 од 05.08.2008. године. Другостепени суд је укинуо првостепену пресуду, а тужбу тужиоца одбацио, јер налази да одлучивање о истом захтеву не спада у судску надлежност. Наиме, послови државне управе који се односе на катастар непокретности се уређују Законом о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. 72/09 и 18/10) који је ступио на снагу 11.09.2009. године, односно 03.04.2010. године. Према чл. 2 тач. 17, чл. 8 ст. 1, чл. 10 тач. 3, чл. 11, чл. 60 ст. 1, чл. 73 тач. 2, чл. 75, чл. 77, чл. 108, чл. 114 ст. 1 тач. 10, чл. 128 ст. 2, чл. 129 ст. 1 и чл. 180 ст. 1 истог Закона је прописано да је лист непокретности основни документ о непокретностима и стварним правима на њима, да се на поједина питања уписа стварних права која нису уређена законом примењују одредбе Закона којима се уређује својина и друга стварна права, а на поједина питања поступка која нису уређена ни законом сходно се примењују одредбе Закона којима се уређује општи управни поступак, да је за послове државне управе из чл. 1 овог Закона надлежан Републички геодетски завод, а делокруг завода обухвата и послове државне управе које се односе на оснивање, обнову и одржавање катастра непокретности о којима решава у првом степену Завод, а у другом степену Министарство надлежно за послове просторног планирања и урбанизма, да се својина и друга стварна права на непокретностима стичу и преносе и увећавају уписом у катастар непокретности, а престају брисањем уписа, да је упис стварних права врста уписа у катастар непокретности којима се стичу, преносе, ограничавају или престају права својине и друга стварна права на непокретностима, да се у катастар непокретности уписују право коришћења, право

закупа, право службености, хипотеке и друга стварна права на непокретностима прописана законом, да се катастар непокретности признаје од дана доношења решења која доноси Завод и којима се утврђује да је катастар непокретности основан у складу са Законом, да промене у поступку одржавања катастра непокретности у смислу Закона јесу промене и на стварним правима непокретностима које се односе на стицање, пренос, ограничења и престанка стварних права, да се под уписом сматра и брисање права непокретности, да се против решења донетог у првом степену може изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања решења и да се против другостепених решења донетих у складу са одредбама закона може води управни спор. Значи, хипотека је стварно право залог на непокретности чије се стицање и престанак уписује у катастар непокретности који је у примени, те је за одлучивање о упису стицања и престанак хипотеке у првом степену надлежан Републички геодетски завод као самостални државни орган, а у другом степену одлучује Министарство надлежно за послове планирања и урбанизма у поступку који уређује закон уз сходну примену одредаба закона којима се уређује општи управни поступак. Против првостепеног решења се може изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања решења, те се против другостепеног решења може водити управни спор код Управног суда. Значи за решавање о упису, стицања и престанак хипотеке катастар непокретности представља управно одлучивање и о њему у првом и другом степену одлучује управни орган у поступку који је одређен законом уз сходну примену закона о општем управном поступку, а да се против коначног другостепеног решења о управном поступку остварује управна судска заштита у управном спору код Управног суда. Имајући у виду чињеницу да је законом уређен поступак за заштиту права на упис стицања и престанак хипотеке у катастар непокретности то произилази да није дозвољена било каква друга или накнада заштита па ни заштита путем брисовне парнице пред судом опште надлежности по одредбама Закона о земљишним књигама као правним правилима о укњижби на непокретности, те је са истих разлога сходно чл. 376 ст. 2 ЗПП, одлучено као у изреци.

(Пресуда Основног суда у Крагујевцу, бр. 20П-4957/10 од 16.11.2011. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.бр.1195/12 од 21.03.2012. године)

**Сентенцу приредила: Смиљана Ристић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

**СТВАРНА НАДЛЕЖНОСТ СУДА
(Чл. 20 ст.1 Закона о удружењима у вези чл.17 ст.1 ЗПП)**

Редовни суд је надлежан у спору који је покренут од стране чланова удружења ради утврђивања ништавости акта удружења, који је донет супротно Статуту или другом општем акту удружења.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био члан туженика, па је у поступку одлучивања дисциплинске одговорности истог, Дисциплинска комисија ловачког удружења донела одлуку да се тужилац огласи кривим за учињене дисциплинске преступе, ближе наведене у одлуци број 85/06 од 09.11.2006. године, па му је изречена дисциплинска мера искључења из ловачког удружења на период од 3 године и одузима му се чланска и ловна карта ловачког удружења. Тужилац је, дана 19.01.2010. године, поднео захтев за наставак чланства у ловачком удружењу, за сезону 2010/2011. годину, који је одбијен правноснажном одлуком туженика. С обзиром да је тужени истакао неблаговременост поднете тужбе, првостепени суд налази да је приговор неоснован, будући да је тужба поднета 26.10.2010. године, то јест у року од 6 месеци од дана доношења акта, те да је тужба поднета у објективном року предвиђеном чл.20 Закона о удружењима. Првостепени суд налази да је основан тужбени захтев тужиоца, а имајући виду одредбе чл. 14 ст.1 Статута туженика.

Другостепени суд налази, да је чињеница да је редовни суд стварно надлежан у предметној правној ствари те је неоснован приговор туженика о стварној ненадлежности. Наиме, према чл.20 ст.1 Закона о удружењима („Службени гласник РС“, бр. 51/09), сваки члан удружења може покренути поступак пред надлежним судом за утврђивање ништавости општег акта удружења који је донет супротно статуту и другом општем акту удружења, односно за утврђивање ништавости појединачног акта удружења који је донет супротно закону, статуту и другом општем акту удружења у року од 15 дана од дана сазнања, а најкасније у року од 6 месеци од дана доношења акта. Међутим, првостепени суд није правилно ценио благовременост подношења тужбе. Наиме, Скупштина туженика је донела одлуку дана 27.04.2010. године, а тужилац је поднео тужбу 26.10.2010. године. Првостепени суд не утврђује када је тужиоцу достављена спорна одлука туженика да би могао да оцени да ли је тужилац у субјективном року од 15 дана од дана сазнања, сходно наведеној законској одредби, био у могућности да поднесе тужбу предметном суду ради утврђивања ништавости одлуке туженика.

(пресуда Основног суда у Пожеги, 4П.бр. 565/12 од 28.05.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.бр. 3421/12 од 10.01.2013. године)

*Сентенцу приредила: Смиљана Ристић
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО

ОПОЗИВ УГОВОРА О ПОКЛОНУ

Примена правних правила садржаних у Параграфу 567. Српског грађанског законика Краљевине Србије из 1864. године (Чл.124 Закон о облигационим односима)

Уговор о поклону могуће је опозвати због грубе неблагодарности поклонопримца према поклонодавцу применом правних правила садржаних у Параграфу бр. 567 Српског грађанског законика Краљевине Србије из 1844. године, допуњеног 1864. године, а која се у одсуству позитивних грађанских прописа примењују на основу чл. 4 Закона о неважности правних прописа донетих пре 6. априла 1941. године и у току непријатељске окупације.

Из образложења:

Тужилац је са туженом, са којом је успоставио пријатељске односе, закључио уговор о поклону који је оверен у суду а по којем уговору јој је пренео у својину непокретности ближе наведене у том уговору.

Међутим, једном одредбом уговора тужилац је туженој као поклонопримцу поставио одређене **услове и терете** и то: да дође у његову кућу у селу, да заснује са њим заједницу живота, да обавља послове у домаћинству, да га негује и пази, да деца тужене могу долазити у посете само као гости, да поклоњене непокретности не може отуђити за живота поклонодавца, нити извршити пренос на треће лице.

Убрзо по закључењу уговора странке су засновале ванбрачну заједницу и извесно време живеле у складним односима. У каснијем периоду тужена је почела некоректно да се односи према тужиоцу јер га је у разним ситуацијама, па и у присуству већег броја људи понижавала и омаловажавала, вређала погрдним речима: „Убицо“, „цукело“, „смрадоњо“, није му спремала одговарајућу храну, нити је одржавала хигијену у целој кући, већ само у соби у којој је лично боравила. Док је тужилац био на лечењу у болници нестало му је око 1000 литара љуте ракије из закључане просторије од које је једино имала кључ тужена.

На основу овако утврђеног чињеничног стања правилно је утврдио првостепени суд да су се због грубе неблагодарности тужене, nanoшења вербалних увреда тужиоцу, потцењивања његове личности и у присуству трећих лица, отуђења његове покретне имовине и неоправданог напуштања ванбрачне заједнице од стране тужене стекли услови за опозив уговора о поклону применом правног правила садржаног у Параграфу бр. 567 Српског грађанског законика Краљевине Србије из 1844. године, са Изменама и допунама из 1864. године, а које се у одсуству позитивних законских прописа примењују на основу чл. 4 Закона о

неважности правних прописа донетих пре 6. априла 1941. године и у току непријатељске окупације.

С обзиром да тужена није испунила све услове и терете предвиђене наведеним уговором и то без оправданог разлога, стекли су се и законски разлози за раскид – опозив уговора и према одредбама чл. 124 до 132 Закона о облигационим односима, па је другостепени суд одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио побијану пресуду.

(пресуда Основног суда у Пожеги, Судске јединице у Ариљу, П.3663/11 од 26.11.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.бр.2280/12 од 02.07.2012. године).

**Сентенцу приредио: Обрен Јездић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

**ДУЖНОСТ ИСПУЊАВАЊА ПРЕУЗЕТИХ ОБАВЕЗА
МЕЂУ УЧЕСНИЦИМА ОБЛИГАЦИОНИХ ОДНОСА
(Чл. 17 ст. 1 Закона о облигационим односима)**

Писменом изјавом, којом је прихватио обавезу да ће тужиоцу да врати 8.000 евра, тужени је признао постојање дуга и своју обавезу да дуг плати, па је отуда дужан и да такву обавезу испуни.

Из образложења:

Тужени је овластио тужиочевог брата да може његово возило да прода, а тужиочев брат је по том овлашћењу возило продао свом брату, овде тужиоцу, с тим што је туженом исплаћена купопродајна цена. Међутим, у писменом уговору и купопродаји тужиочев брат, уместо да уговор потпише као пуномоћник свог брата као купца, он је фалсификовао братов потпис па је на уговору као купца потписао свог брата на кога је касније возило и регистровано. Ово возило је од стране надлежних органа касније одузето од тужиоца као неподобно за саобраћај, а тужени се писменом изјавом обавезао да ће тужиоцу да врати купопродајну цену. Међутим и поред такве писмене изјаве тужени касније није прихватио да тужиоцу врати купопродајну цену тврдећи да је он возило продао тужиочевом брату а да је тај уговор о купопродаји фалсификовао. Тужилац тужбом тражи да му тужени врати купопродајну цену, а првостепени суд је такав тужбени захтев усвојио сматрајући да су у време куповине возила тужилац и његов брат живели у породичној заједници, због чега је наведено возило њихова заједничка имовина па је свако од њих овлашћен да од туженог потражује купопродајну цену након што им је возило одузето.

По мишљењу Апелационог суда првостепени суд је правилно усвојио тужбени захтев тужиоца, али материјално право које је том приликом применио није било правилно. Наиме, основ за усвајање тужбеног захтева у овом случају не могу бити одредбе Породичног закона о заједничкој својини стеченој у породичној заједници, већ морају бити одредбе Закона о облигационим односима о признању

дуга и испуњењу преузетих обавеза међу учесницима облигационих односа. Наиме, писменом изјавом да ће управо тужиоцу вратити купопродајну цену тужени је тужиоцу признао дуг сходно чл. 387 ст. 2 ЗОО и тиме је између овде странака успостављен облигациони однос у коме је тужени дужан да своју преузету обавезу испуни сходно чл. 17 ст. 1 ЗОО. С обзиром да у овом случају погрешна примена материјалног права од стране првостепеног суда није утицала на укупну правилност првостепене пресуде, то је од стране Апелационог суда иста потврђена.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу - Судска јединица у Аранђеловцу I 19П.бр.6760/10 од 30.01.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу ГЖ.бр.2196/12 од 06.7.2012. године).

**Сентенцу приредио: Божидар Вујичић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

МОТИВ ЗА ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА (Чл. 52 Закона о облигационим односима)

Отпадање мотива, којим се уговарач руководио приликом закључења уговора, није разлог за раскид уговора већ је такав уговор ништав, па је враћање датог последица његове ништавости.

Из образложења:

Тужени је у домаћинству тужиоца са својом супругом живео и привређивао у намери да након тзв. "пробног рада" дође до закључења уговора о доживотном издржавању. Тужилац је најпре био задовољан начином на који је тужени са својом супругом вршио обраду његовог имања и бавио се пољопривредним радовима, па је у "Застави Крагујевац" извршио уплату износа од 7.650 евра на име туженика са намером да му поклони наведени аутомобил, али је у међувремену дошло до поремећаја њихових међусобних односа, прекида заједнице живота и рада. Тужени је у међувремену преузео возило из "Заставе", исто регистровао на своје име и одвезао својој кући, па се исто и данас налази у његовој државини.

По утврђењу првостепеног суда, међу странкама није дошло до закључења било каквог уговора и то како уговора о доживотном издржавању, исто тако ни уговора о поклону. Према утврђењу првостепеног суда, основни мотив за закључење уговора о поклону је био добар рад туженика у домаћинству тужиоца и добри међусобни односи, а возило је требало да послужи лакшем обављању послова везаних за тужиочево домаћинство, па је услед нарушавања оваквих односа и напуштања заједнице живота и привређивања од стране туженика, отпао мотив за закључење усменог уговора о поклону, због чега је првостепени суд усвојио тужбени захтев тужиоца, утврдио да је он власник наведеног возила и обавезао туженог да му исто преда. Истовремено, првостепени суд није одлучивао о евентуалном тужбеном захтеву тужиоца којим је тражио раскид уговора о поклону и враћање возила, из разлога што је основни тужбени захтев тужиоца основан.

Овакав став и закључак првостепеног суда не може се за сада прихватити као правилан, јер је најпре погрешан закључак првостепеног суда да до закључења уговора о поклону између тужиоца и туженог није дошло. Овакав закључак је у супротности са одредбом чл.39 Закон о облигационим односима, која говори о понуди и прихватању понуде за закључење уговора, као битним елементима уговора о поклону и на основу којих се може утврдити када се у одређеним ситуацијама може сматрати да је овакав уговор закључен. Ради правилне примене наведене законске одредбе, потребно је утврдити да ли у радњама тужиоца који се односе на извршену уплату наведеног новчаног износа за куповину возила, има елемената понуде за закључење уговора о поклону, а исто тако да ли у радњи туженог преузимања возила у "Застави" има елемената прихватања такве понуде, од које чињенице зависи и правилност закључка о томе да ли је до закључења уговора о поклону између тужиоца и туженог дошло.

Посебно је питање, о коме првостепени суд није водио рачуна када је одлучивао, да ли је предмет уговора о поклону у конкретном случају била ствар, односно возило, или је предмет овог уговора новац који је тужилац уложио у куповину наведеног аутомобила, јер тужилац и није био власник наведеног возила, посебно имајући у виду да је купопродајни уговор, који је у потпуности реализован, гласио на име туженог. Ово из разлога, што уговор о продаји покретне ствари представља правни основ за стицање права власништва, а право власништва стиче се предајом на начин који је прописан чл. 34 Закона о облигационим односима. Предаја покретне ствари, према овом закону сматра се извршеном не само предајом ствари, већ и предајом исправе на основу које стицалац може располагати том ствари, што указује да је тужени могао постати власник возила не само његовим преузимањем, већ и пре његовог преузимања, уколико му је тужилац предао исправу којом се он могао легитимисати као њен власник, а о чему све првостепени суд није водио рачуна када је изводио чињенично правне закључке на основу утврђеног чињеничног стања.

Међутим, Апелациони суд сагласан је са утврђењем првостепеног суда да је у конкретном случају дошло до отпадања мотива којим се тужилац руководио код закључења уговора о поклону прихватајући све дате разлоге првостепеног суда за овакво утврђење.

Посебно је питање, какве су правне последице произашле због отпадања мотива за закључење уговора о поклону, обзиром да је одредбом чл. 52 ЗОО предвиђено да је такав уговор ништав, о чему првостепени суд није водио рачуна када је одлучивао, као ни о последицама ништавости, које би из тога произашле.

Ово је нарочито од значаја када се има у виду како је постављен евентуални тужбени захтев којим се тражи раскид уговора о поклону и враћање возила, пазећи при том са којих се разлога уопште може истицати захтев за опозив уговора о поклону и од каквог је то значаја у односу на део захтева за враћање датог, од чега зависи и да ли тужилац има право на враћање возила или новца.

(пресуда Основног суда у у Крушевцу – Судска јединица у Брусу, П.бр.2333/11 од 07.05.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу Гж. 2960/12 од 21. 01. 2013. године.

**Сентенцу приредила: Сузана Видановић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

**НАКНАДА ШТЕТЕ
(чл.189 ст.4 Закона о облигационим односима)**

Када је ствар уништена или оштећена кривичним делом учињеним са умишљајем, суд може одредити висину накнаде према вредности коју је ствар имала за оштећеника.

Из образложења:

Првостепени суд је применом одредбе чл.200 ст.1 и 2. Закона о облигационим односима, утврдио да је тужила претрпела нематеријалну штету, душевне болове због уништења покретних ствари посебне врсте, због чега је обавезао туженог да јој по овом основу исплати износ од 400.000,00 динара.

Међутим, поводом жалбе туженог, а пазећи по службеној дужности на правилну примену материјалног права, у смислу одредбе чл.372 ЗПП, Апелациони суд у Крагујевцу је утврдио да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је тужили досудио нематеријалну штету због уништења покретних ствари посебне врсте, а са разлога што Закон о облигационим односима не познаје овакав вид нематеријалне штете због губитка ствари кроз исплату одређеног новчаног износа на име претрпљених душевних болова, већ Закон уређује неимовинску штету због губитка ствари само када је у питању губитак ствари проузрокован кривичним делом, ако је ствар уништена или оштећена умишљајним кривичним делом, у ком случају се може утврдити висина накнаде према вредности коју је ствар имала за тужилу као оштећену, а сходно одредби чл.189 ст.4 ЗОО, што у конкретној ситуацији није случај. Наиме, поменута законска одредба омогућава да висина накнаде штете буде одређена према субјективном критеријуму, према вредности – цени ствари, коју је ствар имала за оштећено лице (афикциона цена). Међутим, овај критеријум суд може да примени само у случају када је ствар уништена или оштећена кривичним делом учињеним са умишљајем. Како, дакле, тужила није тражила накнаду вредности уништених ствари према вредности које су ствари имале за тужилу као оштећену, то није било места усвајању тужбеног захтева, због чега је оваква одлука преиначена одбијањем тужбеног захтева, сагласно овлашћењу из одредбе чл.380 ст.1 тач.4 ЗПП.

(пресуда Општинског суда у Крагујевцу, П.бр.4119/09 од 25.12.2009. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.бр.3174/10 од 21.09.2010. године)

**Сентенцу приредио: Зоран Хаџић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

СТВАРНО-ПРАВНИ ОДНОСИ

СТИЦАЊЕ ПРАВА СВОЈИНЕ ОД СТРАНЕ ПРАВНИХ ЛИЦА (Чл. 1 Закона о основама својинско-правних односа)

До доношења Закона о изменама и допунама Закона о основним својинско правним односима („Службени лист СРЈ“, број 41/96), правна лица нису могла да буду носиоци права својине. Од доношења тог закона правна лица могу стицати право својине на начин прописан тим Законом.

Из образложења:

Тужилац, који је правно лице, тужбом против тужених Града и Републике Србије, тражи да се утврди да је власник грађевинских објеката, тврдећи да је те објекте, а који потичу из национализације, његов правни претходник добио на коришћење од стана Општине 1952. године, уз накнаду. Управо због тога, што се радило о стицању права коришћења уз накнаду, тужилац сматра да је стекао и сва права која су садржана у праву својине, односно право коришћења, управљања и располагања, а то је у ствари и само право својине. Првостепени суд је тако постављен тужбени захтев усвојио, прихватајући у потпуности аргументе тужилачке стране.

Решавајући по жалби тужених, Апелациони суд је нашао да су жалбе тужених основане, јер је одлука првостепеног суда заснована на погрешној примени материјалног права. Ово због тога, што до ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о основним својинско-правним односима („Службени лист СРЈ“, бр. 41/96), правна лица нису уопште могла да буду носиоци права својине. Тек од ступања на снагу тог Закона, дакле од 1996. године и правна лица су могла да стичу право својине, али на начин који је прописан тим Законом, односно у складу са чл. 20 Закона о основама својинско-правних односа, тј. по самом Закону, на основу правног посла, наслеђивањем, као и одлуком надлежног државног органа. То значи, да несумњиво стицање права коришћења на непокретности, односно на грађевинским објектима 1952. године уз накнаду, не може бити основ за стицање права својине како је то погрешно закључио првостепени суд. После 1996. године, односно након измене чл. 1 раније важећег Закона о основним својинско-правним односима, а којом изменом је стечена могућност да и правна лица под законским условима стичу право својине, тужилац није доказао да је на било који од законом прописаних начина стекао право својине на спорним грађевинским објектима. У поступку је утврђено да је уговор о приватизацији, односно о продаји друштвеног капитала раскинут од стране Агенције за приватизацију 2005. године, због тога што купац капитала није испоштовао обавезе које су му прописане уговором. Раскидом уговора о приватизацији капитал субјекта приватизације је пренет на Акцијски фонд, а што је такође доказ и да је имовина остала у режиму друштвене, односно државне

својине. Све су то разлози због којих је Апелациони суд преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев тужиоца одбио као неоснован.

(пресуда Вишег суда у Ужичу, П.бр.27/11 од 17.04.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж.бр.4220/12 од 26.12.2012. године)

**Сентенцу приредио: Божидар Вујичић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

**СТИЦАЊЕ СВОЈИНЕ ОДРЖАЈЕМ
(Чл. 28 ст. 4 Закона о основама својинско-правних односа)**

Према одредби чл.28 ст.4 ЗОСПО, савестан држалац непокретне ствари, на коју други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 20 година при чему није потребан и услов да је државина законита, односно да се заснива на пуноважном правном послу.

Из образложења:

Изреком побијане пресуде усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено је да је власник јужног дела парцеле у мерама и границама ближе наведеним у том делу изреке. Према разлозима из оспорене пресуде тужилац је својину на матичној парцели, у чијем саставу је и део који је предмет спора, стекао законитим уписом у Катастар непокретности.

Првостепени суд није уважио приговор туженог да је спорни део исте парцеле, а који користи непрекидно од 1985. године, дуже 20 година, стекао по основу одржаја у смислу одредбе чл.28 ст.4 ЗОСПО, јер његова државина није законита пошто се не заснива ни на једном правном основу које има у виду одредба чл.20 ст.1 ЗОСПО, јер својину није стекао на основу пуноважног правног посла и да је био несавестан држалац.

По становишту другостепеног суда државина се сматра савесном ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова, а савесност државине је оборива правна претпоставка, прописана одредбом чл.72 ст.3 ЗОСПО, а што подразумева да несавесност државине неког лица треба да докаже она страна која се на то позива. Са друге стране, држалац неке непокретности није у обавези да докаже своју савесност.

Чињеница да између странака није закључен уговор о купопродаји или неки други правни посао о преносу права својине на спорном делу тужиоца, као уписаног власника на целој матичној парцели и туженог, као држаоца спорног дела исте парцеле није од значаја за стицање права својине по основу одржаја, протеком рока од 20 година, а у смислу одредбе чл. 28 ст. 4 ЗОСПО.

(Пресуда Основног суда у Пријеполу, П.421/10 од 8.11.2011. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.974/12 од 19.04.2012. године).

**Сентенцу приредио: Обрен Јездић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

**СТИЦАЊЕ СВОЈИНЕ НА НЕПОКРЕТНОСТИ КОЈЕ СУ ОДУЗЕТЕ У
КОРИСТ ЗЕМЉИШНОГ ФОНДА АГРАРНЕ РЕФОРМЕ И УНУТРАШЊЕ
КОЛОНИЗАЦИЈЕ**

**Чл. 7 Закона о аграрној реформи и унутрашњој колонизацији
(„Службени гласник Србије“ број 39/45 и 4/46)**

За установљење земљишног поседа по Закону о аграрној реформи и унутрашњој колонизацији, меродавно је право власништва како је било уписано у земљишним књигама на дан 10. јула 1945. године, уколико истим Законом није друкчије предвиђено.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању од сада покојног Р.М. из Београда су одузете катастарске парцеле у корист земљишног фонда, а на основу одлуке Месног народног одбора о шумама Среза Моравичког, број 465/46 од 12.03.1946. године. Иста одлука је потврђена одлуком Окружног аграрног суда у Ч., број 591/46 од 21.03.1946. године. Тужиоци траже утврђивање права својине на спорној непокретности, јер је њихов правни претходник закључио усмени уговор о купопродаји истих парцела као купац с једне стране, са Р.М. као продавцем с друге стране дана 15.03.1938. године, да је поводом продаје сачињена писмена потврда, да је купац исплатио цену у целости и ушао у државину.

Првостепени и другостепени суд налазе да тужбени захтев тужилаца није основан. Наиме, одлука о одузимању спорне непокретности од сада покојног Р.М. у корист земљишног фонда, донета је на основу Закона о аграрној реформи и унутрашњој колонизацији („Службени гласник Србије“, бр. 39/45 и бр. 4/46), а сходно члановима 1, 2, 3, 4. и 5. истог Закона. Предметно земљиште је ушло у земљишни фонд аграрне реформе и унутрашње колонизације сходно чл. 7 истог Закона. Према чл. 27 истог Закона, за установљење земљишног поседа меродавно је право власништва како је било уписано у земљишним књигама на дан 10.јула 1945. године, уколико овим законом није друкчије предвиђено. Промена права власништва која није до 10.јула 1945. године уписана, вреди само ако је до тог дана предбележба извршена на земљишту. У конкретном случају, у тренутку сачињавања земљишног фонда, предметне парцеле су биле уписане на Р.М. из Будожела, коме су парцеле и одузете правноснажним решењем МНО о шумама Среза Моравичког број 465 од 12.03.1946. године. Значи, у моменту одузимања ових парцела власник истих је био Р.М., те је постојао правни основ да се од њега непокретност одузме, јер се од ових парцела формирао земљишни фонд, будући да је био уписан као власник спорне непокретности. При том се, у конкретном случају, не може применити чл. 27 ст. 2 истог Закона, будући да у вези спорне непокретности није сачињена предбележба којом су извршене промене права власништва, јер није постојао пуноважан документ издат или оверен од стране суда или јавног бележника којим је спорна непокретност купљена од стране правних

претходника тужилаца до 10. јула 1945. године. Произилази да су предметне парцеле одузете од власника Р.М., односно да је исти био власник у моменту доношења решења број 465 од 12.03.1946. године од стране МНО о шумама Среза Моравичког, а које је правноснажно. Тужиоци и њихови правни претходници нису уписали своје право власништва у јавним књигама до 10. јула 1945. године, нити су доказали да имају правни основ којим су стекли право власништва на предметној непокретности.

(пресуда Основног суда у Пожеги - Судска јединица у Ивањици, бр. II-7П-921/11 од 09.11.2011. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж.бр.1062/12 од 22.06.2012. године)

**Сентенцу приредила: Смиљана Ристић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

СВОЈИНА НА ПОМОЋНИМ ОБЈЕКТИМА (Чл. 24 Закона о својинско-правним односима)

Лице које може постати носилац права својине а које изгради кућу, односно грађевински објекат на парцели која је уписана као својина другог лица, под условима које предвиђа одредба чл.24 ст.1 ЗОСПО, сматра се и власником помоћних објеката који су на истој парцели изграђени, јер помоћни објекти деле судбину главног објекта – куће, чији су припадак, јер служе искоришћавању главног објекта тако да деле његову правну судбину.

Из образложења:

Титулари права својине на кући – главном објекту и помоћним објектима који служе искоришћавању куће – главног објекта, на истој парцели, не могу бити различити, а што првостепени суд није имао у виду када је усвојио тужбени захтев тужиоца да је власник више помоћних објеката који се налазе на парцели са кућом чији је неспорни власник тужени.

Због тога тужилац није могао постати ни власник, односно корисник земљишта испод дела помоћних објеката и недефинисане површне земљишта око објекта потребног за њихову редовну употребу.

(пресуда Основног суда у Краљеву, Судске јединице у Рашки П. 448/10 од 13.01.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу Гж.2315/12 од 4.07.2012. године).

**Сентенцу приредио: Обрен Јездић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ПОРОДИЧНО ПРАВО

ИЗМЕНА ОБАВЕЗЕ ДОПРИНОСА У ИЗДРЖАВАЊУ (Чл.164 Породичног закона)

Губитак сталног запослења не мора увек да значи и мању зараду, јер под одређеним околностима, то што не постоји стално радно време, може омогућити да се приватним радом остварује и већа зарада, бавећи се и другим додатним пословима, што је фактичко питање.

Из образложења:

Из утврђеног чињеничног стања првостепеног суда утврђено је да је ранијом пресудом Општинског суда тужилац обавезан да на име доприноса за издржавање малолетних туженика В., Л. и П. плаћа месечно по 70 еура у динарској противвредности за свако од деце. Даље, утврђено је да је тужиоцу престало својство осигураника 30.11.2009. године и да му је решењем о отказу уговора о раду од 30.11.2009. године истекао рок на који је засновао радни однос на одређено време. Законски заступник малолетних туженика и даље је радно ангажована са редовним месечним примањима у износу од 20.000,00 динара, има издатке за закуп стана у износу од 150 евра месечно, нема непокретне имовине, нити других лица на издржавању. Сва тројица туженика похађају основну школу, а њихове месечне потребе првостепени суд утврдио је износом од 17.000,00 динара по детету и оне су увећане из разлога што имају свакодневне трошкове око школовања, исхране, одеће обуће, али исто тако и тренинга, јер тренирају у фудбалском клубу. У односу на период доношења претходне одлуке тужилац, сада радећи приватно, остварује између 25.000,00 и 30.000,00 динара месечно, али у зимском периоду нема прихода, нема непокретне имовине и доброг је здравственог стања, а на издржавању нема других лица, нити издатака за становање.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је дошло до промењених околности на страни тужиоца који је остао без редовних месечних примања, јер је остао без сталног запослења, али исто тако и на страни тужених, чије су се потребе промениле, односно повећале, јер су сада старији, због чега је нашао да су испуњени услови да се тужиочева обавеза умањи на износ од 5.000,00 динара месечно по детету, одлучујући као у ставу првом изреке.

Одредбом чл.164 Породичног закона, предвиђена је могућност промене утврђене обавезе доприноса у издржавању када наступе околности које оправдавају

овакву изјаву. Ова законска одредба говори о обавези суда да утврди не само да ли постоје и у чему се огледају промењене околности, већ и да ли оне оправдавају смањење или повећање претходно утврђеног износа доприноса. Ове околности могу наступити како на страни дужника, али исто тако и на страни повериоца издржавања, а да би се утврдило њихово постојање, потребно је утврдити све околности које су од значаја за утврђивање висине доприноса у издржавању у време доношења претходне одлуке и упоредити их са садашњим стањем ствари, водећи рачуна о томе да ли је дошло до измене висине месечних потреба за издржавање повериоца издржавања.

Првостепени суд је утврдио садашњу висину месечних потреба за издржавање малолетних туженика, али није утврдио колико су оне износиле у време доношења претходне одлуке, али исто тако није утврдио и колико је тужилац као дужник издржавања зарађивао док је био у сталном радном односу. Ово зато, што чињеница да сада нема стално запослење, сама по себи не мора значити и да мање зарађује, обзиром да ради повремено и приватно и обзиром на професију којом се бави и да му то што нема стално радно време, може под одређеним околностима, омогућити да приватним радом остварује и већу зараду, бавећи се и другим додатним пословима, што је потребно утврдити, а што жалба тужених основано истиче.

Осим наведеног, првостепени суд, када је одлучивао о тужбеном захтеву за смањење тужиочевог доприноса у издржавању малолетних туженика, којим се мора руководити сваки орган у свом поступању, па и Суд, како то прописује одредба чл. 6 Породичног закона. Произилази да је, у конкретном случају, првостепени суд већи значај дао промењеним околностима које су настале на страни тужиоца, него у промењеним околностима, на страни тужених, у смислу повећања њихових потреба, што је противно управо поменутој законској одредби.

Све напред изнето указује, да се оправдано поставља питање на који ће начин законски заступник деце обезбедити преостали износ који је неопходан за издржавање малолетних туженика, у ситуацији у којој су њихове потребе процењене са 17.000,00 динара месечно, а уколико је тужиочева обавеза смањена на 5.000,00 динара месечно по детету, нити чињеница да она месечно остварује 20.000,00 динара и има издатке за плаћање закупнине од 150 евра месечно. Све ово указује на постојање очигледне несразмере у обавезивању родитеља који треба да снесе терет родитељских обавеза, па и издржавања, сразмерно својим могућностима, а потребе деце морају бити примерене стандарду родитеља и такве да их они могу поднети и обезбедити из прихода које остварују.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу, 7П.5359/10 од 12.10.2011. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж2.бр.15/13 од 21.01.2013. године)

**Сентенцу приредила: Сузана Видановић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

**БЛАГОВРЕМЕНОСТ ТУЖБЕ ЗА ОСПОРАВАЊЕ ОЧИНСТВА
(Чл. 252 ст. 3 Породичног закона)**

Субјективни рок од годину дана за подношење тужбе за оспоравање очинства од стране мужа, мајке детета рачуна се од сазнања за околности на основу којих се може створити основана сумња да муж мајке није отац детета.

Из образложења:

У браку између тужиоца и тужене 2005. године рођена је малолетна кћерка. Током трајања брака 2008. године дошло је до поремећаја односа брачних другова, па је касније једном приликом тужена саопштила тужиоцу да он није отац детета. Због тога су се њих двоје договорили да заједно изврше анализу ДНК преко Биолошког факултета у Београду, а на околност утврђивања очинства, али да то обаве анонимно слањем материјала. Биолошки факултет је прихватио да обави такву анализу па је доставио епрувете за узимање узорака од оца, мајке и детета и странке су то заједнички припремиле и послале. На бази тако достављених узорака Биолошки факултет се 15.10.2010. године изјаснио да се искључује биолошко очинство оца детета. Међутим, и поред тога странке су наставиле заједнички живот да би при поновном поремећају брачних односа у новембру месецу 2011. године дошло и до прекида заједнице живота. Тада су се брачни другови поново договорили да изврше анализу очинства код Биолошког факултета у Београду, али да то сада ураде тако што ће тамо непосредно отићи са дететом и тако су и урадили. Но, након нове анализе Биолошки факултет је 14.11.2011. године дао закључак да тужилац није биолошки отац детета. Тек после тога, и то 24.11.2011. године, тужилац подноси тужбу за оспоравање очинства, а првостепени суд је одбацује нашавши да је поднета по истеку субјективног рока из чл. 252 ст. 3 Породичног закона. У жалби на ту пресуду тужилац оспорава ову чињеницу тврдећи да се субјективни рок из чл. 252 ст. 3 Породичног закона рачуна тек од сазнања за чињеницу да он није отац детета, а до те чињенице он је дошао тек након новог вештачења преко Биолошког факултета.

Апелациони суд је нашао да је у конкретном случају првостепени суд правилно применио материјално право и да се субјективни рок из чл. 252 ст. 3 Породичног закона не рачуна од сазнања за чињеницу да тужилац није биолошки отац детета, већ се он рачуна од сазнања за околности које доводе до основане сумње да муж мајке није отац детета. Дакле, закон има у виду мањи степен извесности и он не говори о чињеници, што је и логично, јер се сама чињеница да муж мајке није биолошки отац детета може утврдити искључиво правоснажном пресудом. То значи да је у конкретном случају било основа да се законски рок из чл. 252 ст. 3 Породичног закона рачуна од момента када је тужилац добио прво вештачење Биолошког факултета у коме је искључено очинство, без обзира што се радило о анонимном вештачењу. Другачијим схватањем поменуте законске одредбе практично би субјективни рок из става 3. члана 252. Породичног закона постао бесмислен, односно ако би се тај моменат сазнања везивао чињеницом да

неко није отац детета, а та чињеница се практично утврђује тек правноснажном пресудом онда би очигледно субјективни рок био излишан. Због тога је Апелациони суд првостепену одлуку потврдио.

(решење Вишег суда у Ужицу, П2.бр.7/12 од 11.06.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу Гж2.бр.350/12 од 06.09.2012. године)

**Сентенцу приредио: Божидар Вујичић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

(Врховни касациони суд је својим решењем Рев.бр.1172/2012 од 18.12.2012. године, одбио неоњсновану ревизију тужиоца изјављену против горе наведене одлуке Апелационог суда у Крагујевцу).

ПРИВРЕМЕНА МЕРА У ПОРОДИЧНИМ СПОРОВИМА (Чл.202 Породичног закона)

Пре него што се са успехом не оспори брачно очинство неког лица није дозвољено утврђивање ванбрачног очинства другог лица, а самим тим ни одређивање привремене мере по захтеву тог лица ради одржавања личних односа са малолетном децом.

Из образложења:

Из утврђеног чињеничног стања произилази да су малолетне тужиље М.Т. и Ј.Т. уписане у извод из матичне књиге рођених дана 24.12.2009. године, да је као отац истих уписан Д.Т. чије се очинство оспорава у овој парници, а који је преминуо дана 03.04.2008. године. Произилази да су малолетне тужиље рођене 24.12.2009. године, тј. 20 месеци након смрти лица које је уписано као отац истих. Предметном тужбом малолетне тужиље траже да се утврди да Д.Т. није природни отац малолетних тужиља. Истом тужбом су тражиле да је друготужени Д.Ш. природни отац малолетних тужиља са којим је њихова мајка живела у ванбрачној заједници. Друготужени Д.Ш. је поднео противтужбу којом је тражио да се уреди начин одржавања личног контакта између њега и малолетних тужиља М.Т. и Ј.Т., која су његова деца из ванбрачне заједнице са њиховим законским заступником, будући да му иста оспорава остваривање контакта са малолетном децом. По прибављеном мишљењу Центра за социјални рад првостепени суд је, одлучујући по предлогу друготуженог за одређивање привремене мере којим је тражио успостављање личног контакта са малолетном децом, тражио да друготужени виђа малолетну децу на начин и у време како је то одлучено решењем првостепеног суда у ставу један.

Првостепени суд налази да је друготужени учинио вероватним да је отац малолетних тужила, па је, сходно чл. 285, чл. 296, чл. 297 ст. 1 тач. 9 Закон о извршењу и обезбеђењу, као и одредаба Породичног закона, одлучио као у изреци.

Одлучујући по жалби малолетних тужила, другостепени суд је преиначио првостепено решење и одбио предлог друготуженог за издавање привремене мере. Наиме, према чл. 45 ст. 2 Породичног закона, оцем детета које је рођено у браку, сматра се муж мајке детета из тог брака. С обзиром да је у матичне књиге рођених као отац малолетних тужила уписан Д.Т., то се наведена законска претпоставка може оборити једино одлуком суда, односно у поступку у коме ће бити оспорено брачно очинство лица које се по закону сматра оцем. Ово са разлога, што је утврђивање основности захтева за оспоравање брачног очинства од прејудицијелног значаја за поступање у парници за утврђивање ванбрачног очинства. Наиме, пре него што се са успехом не оспори брачно очинство неког лица, није дозвољено утврђивати ни ванбрачно очинство другог лица.

Расправљање о та два захтева нужно је повезан са утврђивањем чињеница и правном оценом основности претпостављеног тужбеног захтева, па одређивање предложене привремене мере се сматра неоправданим док не буду испуњени законом предвиђени услови. Правноснажна пресуда којом је утврђено да уписани брачни отац није биолошки отац неког лица услов је за даље поступање у поступку утврђивања ванбрачног очинства другог лица. При том, треба имати у виду да нису испуњени услови за одређивање привремене мере, сходно чл. 285, чл. 296, чл. 297 ст.1 тач.9 Закона о извршењу и обезбеђењу, будући да друготужени-противтужилац није учинио вероватним у овом стадијуму поступка да је отац малолетних тужила.

Са изнетих разлога, другостепени суд је преиначио одлуку првостепеног суда, а сходно чл. 401 ст. 1 тач. 3 ЗПП-

(решење Вишег суда у Јагодини, П2.бр.2/11 од 31.08.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Гж2.бр.399/12 од 25.10.2012. године)

**Сентенцу приредила: Смиљана Ристић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

НАСЛЕДНО ПРАВО

ПРАВО НА ТУЖБУ ЗА ЗАШТИТУ И ИСПУЊЕЊЕ НУЖНОГ ДЕЛА

(Чл. 60 Закона о наслеђивању)

Наследник који у оставинском поступку у коме је био учесник није поставио захтев за нужни наследни део, не може остварити заштиту и испуњење нужног дела тужбом у парничном поступку.

Из образложења:

Тужиље су тужбом тражиле да се утврди да им је уговором о поклону који је оставилац као поклонодавац, закључио са једним од тужених као поклонопримцем, повређено право на нужни наследни део и да се обавезу тужени да тужиљама на име новчане вредности њиховог нужног наследног дела солидарно исплате одређени новчани износ.

Првостепени суд је утврдио да је после смрти правног претходника тужиља спроведен оставински поступак у коме су све тужиље биле учеснице и донето оставинско решење којим је утврђен обим заоставштине оставиоца, а тужиље су се прихватиле наслеђа које им по закону припада. У оставинском поступку тужиље приликом давања наследничке изјаве нису истакле захтев за признавање права на нужни наследни део.

Решење о наслеђивању је постало правноснажно пре подношења тужбе.

Полазећи од утврђених чињеница, другостепени суд је закључио да је одлука првостепеног суда којом је одбијен тужбени захтев тужиља правилна, па је жалбу тужиља одбио као неосновану и потврдио првостепену пресуду, дајући правну аргументацију да тужиље немају право да потражују нужни наследни део у парничном поступку обзиром да нису захтевале нужни наследни део у поступку расправљања заоставштине.

Одлучујући о ревизији тужиља изјављеној против одлуке другостепеног суда, Врховни касациони суд је прихватио као правилан правни закључак другостепеног суда.

Нужни наследник је дужан да у оставинском поступку постави захтев за нужни део, сходно одредби чл.118 ст.3 Закона о ванпарничном поступку, а онај који такав захтев не постави, има положај наследника који је прећутно примио законски наследни део, сходно чл.219 ст.1 и чл.220 Закона о наслеђивању.

Тужби за заштиту и испуњење нужног дела као облигационог права, тзв. суплеторној тужби, има места само под условом да су нужни наследници поставили захтев за нужни део. Како тужиље у оставинском поступку у којем су

учествовале нису поставиле захтев за нужни део, то оне не могу остварити заштиту и испуњење нужног дела у парничном поступку, због субјективног и објективног дејства материјалне правноснажности решења о наслеђивању.

(пресуда Основног суда у Краљеву - Судска јединица у Врњачкој Бањи, П.83/10 од 13.09.2010. године, пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.бр.457/11 од 15.12.2011. године и пресуда Врховног касационог суда, Рев. 275/12 од 09.05.2012. године)

**Сентенцу приредила: Јасмина Симовић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

ПИСМЕНО ЗАВЕШТАЊЕ ПРЕД СВЕДОЦИМА (Чл.85 Закона о наслеђивању)

Чињеница да завешталац није наглас прочитао писмено завештање пред сведоцима не чини ово завештање ништавим.

Из образложења:

Тужиоци су тужбом тражили да се утврди да је писмено завештање пред сведоцима које је потписао пок. Д.П. ништаво, јер не испуњава услове прописане одредбом чл.85 Закона о наслеђивању.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев. У образложењу је навео да је на основу изведених доказа утврдио да је тужбени захтев тужилаца основан јер спорно завештање првенствено не задовољава законом прописану форму.

Одлучујући о жалби тужене, Апелациони суд је нашао да се жалбом основано указује да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је закључио да чињеница да завешталац писмено завештање није наглас прочитао пред сведоцима, чини ово завештање ништавим.

Одредба чл.85 Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“ бр.46/95) прописује да завешталац који зна да чита и пише може завештање сачинити тако што ће пред два сведока изјавити да је већ сачињено писмено прочитао, да је то његова последња воља и потом се на писмену својеручно потписати. Сведоци се истовремено потписују на самом завештању, а пожељно је да се назначи њихово својство сведока.

Према наведеном пропису, за ваљаност овог завештања траже се формалности: да завешталац зна да чита и пише, да је текст својеручно потписан од стране завештаоца у присуству најмање два сведока и да је завешталац пред сведоцима изјавио да је већ сачињено писмено завештање прочитао и да је оно што је написано његова последња воља.

Циљ ових радњи које прописује наведени члан јесте да завешталац упозна сведоке о каквом се писмену ради, пошто они треба да потпишу то писмено,

односно да завешталац пред сведоцима својом изјавом и потписом потврди завештање као своје. Није потребно да сведоци знају садржину завештања. Стога није неопходно да завешталац пред сведоцима чита наглас завештање већ да изјави да га је прочитао и да је то што је у њему написано његова воља, као и да га пред сведоцима потпише.

Функција сведока завештања није у томе да посведоче да је завешталац пред њима прочитао текст који је други написао, како је то погрешно закључио првостепени суд већ су они сведоци завештаоачеве изјаве да је написана исправа његово завештање и сведоци чињенице да је ту исправу завешталац својеручно потписао.

Ако је завешталац диктирао завештање неком лицу које пише завештање у присуству два сведока, а затим затражио да то лице пред свима њима прочита то што је написано и након тога у присуству сведока завешталац изјавио да је то његова последња воља и пред сведоцима завештање потписао, постигнут је циљ који закон тражи.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу - Судска јединица у Рачи, П.бр.5919/11 од 17.10.2011. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.бр.3227/11 од 13.06.2012. године)

*Сентенцу приредила: Јасмина Симовић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

ТЕСТАМЕНТ И УГОВОР О ДОЖИВОТНОМ ИЗДРЖАВАЊУ (Чл. 117 Закона о наслеђивању „Службени гласник СРС“, бр. 52/74)

Не може се стећи право својине по основу тестаментата ако је лице које је сачинило тестамент касније располагало истом имовином пуноважним уговором о доживотном издржавању.

Из образложења:

Тужиља је тужбом тражила утврђење права својине на стану по основу уговора о доживотном издржавању.

Тужени је оспорио тужбени захтев тврдећи да је право својине на истом стану стекао по основу тестаментата и донетог оставинског решења.

Према утврђеном чињеничном стању А.П. је сачинила судски тестамент 07.06.1993. године, којим је располагала станом у корист свог сина, туженог С.П. Након сачињавања тестаментата, А.П. је у својству примаоца издржавања, са тужиљом као даваоцем издржавања, закључила уговор о доживотном издржавању

који је оверен пред судијом Општинског суда у Крагујевцу, дана 30.12.1993. године. Уговором о доживотном издржавању А.П. се обавезала да тужиљи као накнаду за пружено издржавање, преда у својину и посед исти стан којим је располагала тестаментом.

Прималац издржавања А.П. је преминула 02.11.2006. године, а тужени, њена деца, у поступку расправљања заоставштине иза њене смрти, на рочишту пред судом изјавили су да А.П. није оставила уговор о доживотном издржавању, али да је оставила тестамент, који је затим проглашен на записнику, а тужени С.П. је решењем оглашен за тестаменталног наследника на предметном стану. Утврђено је да су тужени знали за постојање Уговора о доживотном издржавању који је њихова мајка закључила са тужиљом.

Првостепени суд је утврдио да је тужиља испунила своју уговорну обавезу даваоца издржавања према примаоцу издржавања, а да тужени, иако су ту чињеницу оспоравали, нису покренули парницу ради раскида предметног уговора.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стање, првостепени суд је закључио да је тужиља по основу наведеног уговора о доживотном издржавању, који је закључен у свему у складу са одредбама чланова 117. до 122. Закона о наслеђивању („Службени гласник СРС“, бр. 52/74), а који није ни раскинут ни поништен, постала власник имовине која је била предмет уговора о доживотном издржавању, у моменту смрти примаоца издржавања, сходно одредби чл.117 истог Закона, пре него што је донето оставинско решење којим је тужени С.П. оглашен за тестаменталног наследника на истом стану, па је тужбени захтев тужиље усвојио.

Одлучујући о жалби тужених, Апелациони суд је нашао да је првостепени суд правилно закључио да се свако касније располагање имовином сматра опозивањем тестаamenta који је раније сачињен. Тестамент односно завештање је правни посао којим завешталац врши распоред своје заоставштине, имовине коју буде поседовао у моменту своје смрти. То је једностранни правни посао који може бити опозван у свако доба. Сачињено завештање ничим не веже завештаоца, па завешталац може сва права наведена у завештању отуђити, било којим правним послом, а потенцијални наследници којима је требало да припадну та права из завештања, не могу га у томе спречити. У конкретном случају тужиља је по основу уговора о доживотном издржавању, који је закључен у складу са законом, а који није ни поништен ни раскинут, моментом смрти примаоца издржавања стекла право својине на предметном стану, како је то правилно закључио првостепени суд. То значи и да стан није чинио заоставштину пок. А.П. и није могао бити предмет тестаменталног наслеђивања.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу, 17П.бр.824/11 од 21.09.2011. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.бр.65/12 од 14.06.2012. године)

**Сентенцу приредила: Јасмина Симовић,
судија Апелационог суда у Крагујевцу**

РАДНО ПРАВО

НАДЛЕЖНОСТ СУДА ОПШТЕ НАДЛЕЖНОСТИ ЗА ПОНИШТАЈ АКТА О ИМЕНОВАЊУ И РАЗРЕШЕЊУ (Чл.22 ст.3 Закона о уређењу судова)

Акт о именовању и разрешењу именованих лица нема карактер управног акта, већ акта пословања, па се може побијати само у поступку пред редовним судом

Из образложења:

Правилно је, по оцени Апелационог суда, првостепени суд одлучио када је одбио тужбени захтев тужиле. Ово са разлога, што акт о именовању и разрешењу именованих лица нема карактер управног акта, јер се у случају постављења и разрешења директора, односно вршиоца дужности директора установе, чији је оснивач јединица локалне самоуправе, ради о акту пословања, а не о управном акту. Таквом акту недостаје један од битних елемената да би се могао сматрати управним актом, а то је елемент ауторитативности, у смислу да његов доносилац иступа према лицу које се поставља или разрешава са јачом вољом, у вршењу власти. У доношењу ових аката скупштина општине иступа као оснивач, а не као орган власти и због тога се не ради о ауторитативном, већ о акту пословања. Како су решења о именовању и разрешењу тужиле и заступника тужене, побијана у управном, а не у редовном судском поступку, Апелациони су оцењује да одлуке донете у таквом, неадекватном поступку, немају утицаја на законитост и пуноважност донетих решења о разрешењу и постављењу, односно наведена решења нису ни могла бити поништена ван редовног судског поступка.

(пресуда Основног суда у Крагујевцу, ПП-1954/10 од 14.12.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж1.бр.762/11 од 16.08.2011. године)

**Сентенцу приредила: Марина Миликић,
виши судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ ПОСЛОДАВЦА КАО ОСНОВ ЗА УМАЊЕЊЕ ЗАРАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ (Чл.107 Закона о раду)

Финансијски резултат послодавца могао би послужити као критеријум за умањење зараде запослених уколико би био уговорен уговором о раду или колективним уговором.

Из образложења:

Наиме, одредбом члана 106. Закона о раду, прописано је да се зарада за обављени рад и време проведено на раду састоји од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде. Одредбом чл. 107 ст. 1. истог закона, прописано је да се основна зарада одређује на основу услова, утврђених правилником, потребних за рад на пословима за које запослени закључио уговор о раду и времена проведеног на раду, док се, према ставу 2. истог члана, радни учинак одређује на основу квалитета и обима обављеног посла, као и односа запосленог према радним обавезама, а став 3. прописује да се општим актом утврђују елементи за обрачун и исплату основне зараде и зараде по основу радног учинка из ставова 1. и 2. овог члана.

Колективни уговор туженог не прописује финансијски резултат који је тужени остварио у одређеном периоду као основ за умањење зараде запосленог, већ радни учинак запосленог, који се цени у зависности од квантитета и квалитета посла и односа запосленог према радним обавезама. Увођењем финансијских резултата туженог као критеријума за умањење зараде запосленог, које је извршено Правилником о утврђивању критеријума за утврђивање радног учинка запослених, послодавац је створио неповољније услове рада и дао мања права запосленима од права утврђених законом и колективним уговором код послодавца, па је на овај начин поступио супротно одредби чл. 8 Закона о раду. Финансијски резултат туженог могао би послужити као критеријум за умањење зараде уколико би био уговорен уговором о раду или колективним уговором туженог, што у овој конкретној правној ствари није био случај, а правилник, у ситуацији постојања колективног уговора као резултата сагласности воља послодавца и запослених, суштински треба да представља акт који ће омогућити примену колективног уговора, односно акт који својим нормама само детаљније разрађује и уређује елементе о којима је постигнута воља уговорних страна, не мењајући, а посебно не умањујући права запослених призната колективним уговором као прописом веће правне снаге.

(пресуда Основног суда у Краљеву – Судска јединица у Врњачкој Бањи, П1-1020/11 од 14.02.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1-2988/12 од 16.11.2012. године)

**Сентенцу приредила: Марина Миликић,
виши судијски помоћник Апелационог суда у Крагујевцу**

ОСТАЛО**ПРЕТВАРАЊЕ ЗАЈЕДНИЧКО ТАВАНСКОГ ПРОСТОРА У СТАМБЕНИ**

**Чл. 18 Закона о одржавању стамбених зграда
(„Службени гласник Републике Србије“, бр. 101/2005)**

Власнику стана без чије сагласности је заједнички тавански простор претворен у стамбени, припада право на накнаду због губитка права својине у заједничкој ствари и онемогућавања у њеном даљем коришћењу, сразмерно вредности његовог удела у таванском простору пре његове изградње.

Из образложења:

Тужилац и туженици су власници станова у истој стамбеној згради са укупно седам станова. Одлуком Скупштине станара, на основу писмене сагласности власника пет станова у згради, туженицима је дозвољено претварање заједничких таванских просторија у стамбени простор и изградња станова. Учешће тужиоца у неизграђеном таванском простору, сразмерно површини његовог стана пре изведених радова износи 11,91%. Од укупне површине таванског простора изграђене су три стамбене јединице различите површине, које су припале туженицима, који су и финансирали њихову изградњу. Тужилац се није сагласио са претварањем таванског простора у стамбени простор, због чега сматра да су се туженици неосновано обогатили на његов рачун, те да реба да му плате накнаду коју је определио након обављеног вештачења са вештаком грађевинске струке.

Вештачењем преко вештака грађевинске струке утврђена је вредност таванског простора пре његове изградње, а утврђена је и вредност грађевинских радова које су туженици обавили на заједничким деловима зграде који припадају свим станарима (ходницима, степеништу, фасади). У новосаграђеном таванском простору који је добијен изградњом, сваком од туженика припада је одређена површина стамбеног простора, у којој тужени Ј.К. има 29%, тужени Д.М. 35% и тужени М.Т. 36%.

По ставу Апелационог суда, у конкретној ситуацији, при постојању Одлуке Скупштине станара и појединачне сагласности већине станара, не може се говорити о неоснованом обогаћењу тужених, јер основ права тужених да претворе тавански простор у стамбени лежи у одлукама Скупштине станара и датим сагласностима које су донете у складу са одредбом чл. 18 тада важећег Закона о одржавању стамбених зграда („Службени гласник РС“, бр. 101/2005). Зато се и не може говорити о стицању без основа из чл. 219 Закона о облигационим односима, јер је изостао услов да је до стицања дошло без правног основа који мора бити

испуњен за примену овог правног института, како је то погрешно утврдио првостепени суд.

Међутим, по налажењу Апелационог суда, поменуте сагласности већине станара, Одлука Скупштине станара, као и уговори закључени са туженицима, овлашћују туженике на изградњу, у смислу прописа Закона о одржавању стамбених зграда и Закона о планирању и изградњи, односно испуњености услова у грађевинарском смислу, али не искључују право тужиоца као заједничара из чл. 18 Закона о основама својинско-правних односа, да тражи накнаду зато што је лишен свог права о заједничкој својини на таванском простору, без своје сагласности и који више неће моћи да користи ни на који начин.

Оваква накнада представља сатисфакцију за губитак његовог права ког је лишен одлуком већине, без своје сагласности, а која му је гарантована чланом 58. Устава. Ово посебно из разлога, што је наведена одредбе чл. 18 Закона о одржавању стамбених зграда, оглашена неуставном, одлуком Уставног суда Србије I – У. бр. 95/2006 од 17.03.2011. године, због чега се и напада њена примена у првостепеној пресуди жалбом тужиоца.

Имајући у виду да суд, према одредби чл. 187 ст. 4 Закона о парничном поступку, код одлучивања није везан правним већ само чињеничним основом истакнутог захтева, Апелациони суд налази да је тужилац оштећен, из разлога што је лишен свог права својине у заједничкој ствари и онемогућен у њеном коришћењу, због чега му припада одговарајућа накнада, применом одредбе чл. 154 и чл. 155 Закона о облигационим односима. Висина накнаде која тужиоцу припада утврђена је преко вредности таванског простора, пре његове изградње, у којој тужилац има учешћа 11,91%, умањене за вредност радова које су туженици извели на другим заједничким деловима зграде. Ову вредност туженици су дужни да надокнаде тужиоцу и то свако од њих сразмерно површини новоформираних станова који су им припали, односно тужени Ј.К. са 29%, тужени Д.М. са 35%, а тужени М.Т. са 36%. Применом наведених процената на вредност изгубљеног тужиоцевог удела, добијени су износи којима су туженици обавезани на накнаду тужиоцу, са припадајућом законском затезном каматом од пресуђења до исплате, јер се висина штете увек утврђује по ценама у време доношења судске одлуке, применом одредбе чл. 189 Закона о облигационим односима, како је и одлучио другостепени суд преиначењем првостепене пресуде.

(пресуда Основног суда у Крушевцу – Судске јединице у Трстенику, IV-4П.5284/1'0(06) од 13.01.2011. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.бр.922/12 од 24.09.2012. године)

**Сентенцу приредила: Сузана Видановић,
Судија Апелационог суда у Крагујевцу**

МЕРОДАВНО ПРАВО КОД УГОВОРА О ДЕЛУ
(Чл. 20 ст. 1 тач. 2 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља)

Када странке које су држављани две државе нису уговориле који ће се прописи примењивати поводом њиховог уговорног односа, код таквих уговора избор врши законодавац за сваки појединачни случај.

Из образложења:

Тужилац који је држављанин Републике Србије и тужени који је држављанин Републике Аустрије су закључили уговор о делу, с тим што нису уговориле који ће се закон примењивати у случају спора међу њима. Тужилац као наручилац радова је поднео тужбу домаћем суду, поводом чега је тужени истакао приговор ненадлежности истог суда. Првостепени, а и другостепени суд налазе да је у конкретном случају неоснован приговор туженог и да је домаћи суд надлежан да поступа у предметној правној ствари. Наиме, општи принципи и норме којима је регулисано питање сукоба закона код уговорних односа, садржани су према унутрашњим изворима у Закону о решавању сукоба закона са прописима других земаља. Према општим изворима колизионих норми за уговор је меродавно оно право које су као такве изабрале уговорне странке. Значи примарна одлучујућа чињеница за одређивање меродавног права код уговорних односа је аутономија воље. У конкретном случају странке нису уговориле који ће се прописи примењивати поводом њиховог уговорног односа. Код таквих уговора избор врши законодавац за сваки појединачни случај. При том, законодавац своје решење заснива на руководном начелу међународног приватног права по принципу најтешње повезаности и упућује на примену оног права које је тесно повезано са правним односом. Према чл. 20 ст. 1 тач. 2 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, ако није изабрано меродавно право и ако посебне околности у случају не упућују на друго право, као меродавно право примењује се за уговор о делу односно за уговор о грађењу право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште посленика (предузимача). У конкретном случају странке су закључиле уговор о делу сходно чл. 600 Закона о облигационим односима, тужилац као посленик има пребивалиште у Републици Србији те произилази да је за поступање у предметној правној ствари надлежан домаћи суд.

(пресуда Основног суда у Пожеги - Судска јединица у Косјерићу, бр. III ИП 37/10 од 27. 10. 2011. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж.бр.1511/12 од 10. 08. 2012. године)

Сентенцу приредила: Смиљана Ристић
судија Апелационог суда у Крагујевцу

ОДНОС ОСНОВНОГ УГОВОРА И АНЕКС УГОВОРА (Чл.18 ст.2 Закона о становању)

Само уговорне странке или њихови универзални сукцесори могу мењати поједине одредбе уговора и сагласношћу воља успоставити права и обавезе, мењати постојеће обавезе одричући се истих, уговарати нове рокове за испуњење обавезе или регулисати уговорни однос на нов начин.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је додељен на коришћење стан одлуком о уступању стана уз накнаду дана 29. фебруара 2000. године, а који уговор је закључен између тужиоца и првотуженог ЗЦ „Н. П.“, те је истим предвиђена откупна цена стана у износу од 924.550,00 динара, а који уговор није оверен код суда. Дана 19.09.2007. године закључен је анекс уговора о откупу стана између тужене Општине Н. П., као продавца са једне стране и тужиоца као купца с друге стране, а који није оверен код суда. По анексу уговора уговорачи су уговорили да остатак дуга за спорни стан износи 562.911,50 динара који је тужилац дужан да исплати у року од 8 година. Тужилац је наведени износ уплатио 14. фебруара 2011. године. Првостепени суд налази да је тужилац стекао право својине на спорном стану по основу уговора о откупу стана који је извршен у претежном делу, да је тужилац ушао у државину стана и да је исплатио уговорену цену, те да је сходно чл.4 ст.3 Закона о промету непокретности власник истог. Другостепени суд налази да првостепени суд потпуно и правилно утврдио чињенично стање али је погрешно применио материјално право услед чега је одлука преиначена.

Наиме, сходно чл. 18 ст.2 Закона о становању, уговор о откупу стана се закључује у писменој форми а потписи уговорних страна се оверавају код суда. У конкретном случају, тужилац је са првотуженим закључио уговор о уступању стана уз накнаду дана 29. фебруар 2000. године, а са друготуженим је закључио анекс уговора о откупу стана од 19.09.2007. године. Имајући у виду чињеницу да анекс уговора нема самосталност јер је везан за одређени уговор и представља његов прилог, то произилази да нису испуњени законски услови да је тужилац власник предметног стана. Ово са разлога, што уговорне стране или њихови универзални сукцесори могу мењати поједине одредбе уговора и сагласношћу воља, успоставити права и обавезе, мењати постојеће обавезе одричући се од истих, уговарати нове рокове за испуњење обавезе или регулисати уговорне обавезе на нов начин. За пуноважност таквог споразума – анекса, основна је претпоставка да се ради о споразуму лица између којих је закључен основни уговор чији је анекс саставни део. С обзиром да је уговор о уступању стана уз накнаду закључен дана 29.02.2000. године, између тужиоца и првотуженог, а да је анекс уговора о откупу стана закључен 19.09.2007. године између тужиоца и друготуженог, то произилази да тужилац није могао стећи право власништва на спорном стану по основу уговора и анекса уговора који је закључен са различитим продавцима – уговорачима.

Са изнетих разлога, сходно чл.380 ст.1 тач.4 ЗПП, одлучено је као у изреци.

(пресуда Основног суда у Новом Пазару, 11П.бр.2424/11 од 14.03.2012. године и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу, Гж.бр.3999/12 од 15.01.2013. године)

*Сентенцу приредила: Смиљана Ристић
судија Апелационог суда у Крагујевцу*

ЗАШТИТА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Заштита од дискриминације може се остварити и подношењем тужбе за уклањање стања противног забрани дискриминације (Чл.43 ст.3 Закона о забрани дискриминације)

Из образложења:

Тужилац је тужбом тражио да суд обавезе туженог да из Одлуке о финансијској помоћи, брачним паровима елиминише услове под којима је право на добијање финансијске помоћи неоправдано ускраћено појединим категоријама грађана и грађанки и то онима који су склопили ванбрачну заједницу, онима који нису рођени у ..., онима који пре закључења брака имају децу из ванбрачних заједница, као и онима који су пре закључења брака били у ванбрачној заједници и да се туженом наложи објављивање ове пресуде у дневном листу са националним тиражом о трошку туженог.

Одлучујући о тужбеном захтеву тужиоца, првостепени суд је након правилне оцене истакнутих приговора недостатка активне и пасивне легитимације, одбио тужбени захтев тужиоца позивајући се на то да је исти недовољно опредељен по питању начина уклањања појединих делова Одлуке туженог и указивањем да се не ради о телесној ствари са које се могу уклонити поједини делови, те да је тужбеним захтевом недовољно прецизно тражено обавезивање туженог на елиминацију услова из одлуке за које тужилац тврди да су дискриминаторске.

По налажењу Апелационог суда одлучујуће питање за разрешење конкретног спорног односа није питање довољне опредељености радњи којима ће тужени, у случају да је тужбени захтев основан, обавезати туженог на уклањање дискриминацијског поступања, јер је јасно да ће у том случају тужени бити у обавези да применом чл. 32 Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/2007) и одговарајућим чланом Статута наведене општине, односно града, одлуку изменити и ставити ван снаге или донети нову, што је пропуштено његовој диспозицији, а до чега би дошло применом одредбе чл. 43 тач. 3 Закона о забрани дискриминације ("Службени гласник РС", бр. 22/2009), а због чега је првостепени суд био у обавези да мериторно одлучи о тужбеном захтеву.

Неспорно је да је локална самоуправа применом одредбе чл. 9 ст. 4 Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана ("Службени

гласник РС", бр. 36/91...115/05) и чл. 20 тач. 17 Закона о локалној самоуправи овлашћена, да између осталог, доноси прописе о правима о социјалној заштити, тачније, да у оквиру сопствених финансијских могућности обезбеди средства за остваривање помоћи појединим категоријама лица под одређеним условима. Међутим, она је увек у обавези да то чини у складу са Уставом и законом.

Неспорна је чињеница да је наведена одлука донета са циљем подстицања наталитета и стимулисања рађања, али је одлучно питање, у конкретној правној ситуацији, да ли се у оквиру наведене категорије лица која испуњавају услове, предвиђене одлуком, неоправдано прави разлика, која се заснива на појединим својствима тих лица, како се то тужбом тврди, чиме се они у остваривању ових права доводе у неравноправни положај фаворизовањем лица према месту рођења, брачном и породичном статусу или годинама старости. Ово зато што је одредбом чл. 2 Закона о забрани дискриминације предвиђено да се дискриминацијом и дискриминаторским поступањем означава свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање у односу на лица или групе и чланове њихових породица, и тсл. које се заснивају на посебним својствима, ближе описаним у овој законској одредби. Осим тога, чланом 3 истог закона предвиђено је да свако има право на ефикасну заштиту од свих облика дискриминације од надлежних судова и других органа јавне власти, док је чл. 4 успостављено начело једнакости по коме су сви једнаки и уживају једнак положај и једнаку правну заштиту, без обзира на своја лична својства. Свим овим одредбама мора се руководити ради утврђења да ли су испуњени услови за примену одредбе чл. 43 тач. 3 и 5. наведеног закона, да се тужени обавезе на предузимање радњи уклањањем дискриминаторског поступања, уколико се утврди да исто постоји.

(пресуда Основног суда у Јагодини, 3П.1704/11 од 17.01.2012. године и решење Апелационог суда у Крагујевцу, Гж. бр. 2904/12 од 06.11.2012. године)

**Сентенцу приредила: Сузана Видановић
судија Апелационог суда у Крагујевцу**